Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Krag, Thomas Peter.
Titel | Title:	Ada Wilde : Roman.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn), 1896
Fysiske størrelse | Physical extent:	325 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,1-193

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130024104932

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

ADA WILDE

THOMAS P. KRAG

ADA WILDE

ROMAN

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1896

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

THOMAS P. KRAG:

JON GRÆFF

FRA DEN GAMLE BY

MULM

KONG AAGON

KOBBERSLANGEN

I

I

For noget over to hundrede Aar siden kom en Sensommerdag en Mand roende til Vorrestranden (Stranden kaldtes saa efter Skogen lige ved); han sad i en stor bredsnudet Baad, som han fortøjede omhyggelig. Og nu blev han liggende i Baaden og leved Dag efter Dag i et Rum knap stort nok til at vende sig i. Og saa utrolig det lyder, levede han i Baaden hele fem Aar baade Vinter og Sommer. Han saas i denne Tid aldrig om Dagen; men om Kvældene saas han en enkelt Gang i Byen, der laa en Fjerdingvej fra Vorrestranden. Her kjøbte han i en af de smaa Butikker, hvad han trængte til af Mad og Drikke og trak sig altid hurtig tilbage til sin Baad. Ofte ved Jævndøgn kunde han skræmme den, han mødte, naar han i Nordenvind og Mørke ludende vandred ad Vejen med sin Bylt under Armen.

Men en Vaardag ud paa det sjette Aar gik han en Morgen op paa Stranden og saa sig om længe og vel, som ræddedes han for, at nogen skulde blive ham var. Og han gik fra nu af ikke i Baaden mere. Ja, han solgte den, og hvad i den var. Lidt efter kjøbte han Byggegrund med et Stykke Jord til og tømrede sig Hus og gav sig til at grave Grunden fri for Stene og Rødder. Om ikke mange Aar tog det til at vokse og gro paa hans Mark og hans Ager, og da han døde, efter at have arbejdet hæderligt som Bonde i tyve Aar, saa fandt hans Kone (en Husmandsdatter fra Dalen ovenfor, som han syv Aar før sin Død havde ægtet, og med hvem han fik to Børn) flere Penge efter ham, end hun troede, han havde ejet.

I den første Tid, efterat han havde bygget Huset og ryddet Jorden, var Peter Wilde — saa hed han efter eget Sigende — ilde anset som en, der vist har ligget længe i Skjul for en eller anden Ugjærning. Men hans stræbsomme Færd og hans Villighed til at hjælpe andre gjorde, at han efterhaanden vandt Folks Tillid, og mange var de, der mødte frem ved hans Baare.

Efter hvad jeg ved, og som gamle Folk har fortalt, der gjengav sine Bedsteforældres

Beretninger, saa var hans Søn og Sønnesøn og endnu videre meget driftige Folk, der ved Giftermaal og egen Anstrængelse udvidede Gaardens Brug. Det vilde blive for langt og besværligt at gjennemgaa den hele Stamtavle og Gaardens Vækst, kun maa der lægges Mærke til, at alle disse Mænd vandt frem Skridt for Skridt, saa de fik faste Sind og higende Trang til Lys. Og at Anders Wilde (død 1790) kunde, uden at det skadede hans Velstand, lade opføre et stort Hus, der saa ud over grønne Marker, Lyng og Mose, ja med de øverste Tagvinduer saavidt skimtede Havet.

Men kun paa to Kanter havde Huset de flade og milde Omgivelser. Mod Nord og Vest laa Vorreskogen og Bøfjeldet. Vorreskogen var tæt, saa den var vanskelig at komme igjennem; Bøfjeldet var brat, saa kun vilde Dyr og Storfugl holdt til der. Tre Gange i de sidste ti Aar havde Gaardens Folk fundet døde Ulve, der var styrtede udover og laa med knækkede Nakker under det bratteste Stup. Snestorm havde vel overfaldet dem oppe paa Fjeldet.

Havde Bøfjeldet Historien om Ulvene, saa havde Vorreskogen Studen Vildros's Saga.

Den maa fortælles.

Da Anders Wilde satte større Lyst i et smukt Hus og stor Buskap end i mange rede Penge, og han ikke var bange for at ofre af disse, fik Gaarden under ham foruden det prægtige Vaaningshus med store Udhuse ogsaa mange Heste, smukke og stærke, og Kjør med store Horn og tunge Yver. Men særlig navnkundig var Studen Vildros, som Folk kom langvejs fra for at se, og som Bonden Joel Grøttung forgjæves bød femhundrede Specier for (han hauked af Sinne, da han ikke fik den). Men den var for stærk til, at den kunde holdes i Ave, og en Dag, da den gik paa Marken og aad Rødkløver, sled den det tykke Tjor, som holdt den, og gik brølende ind i Vorreskogen. Anders Wilde lod mange søge den, men Skogen var dyb, og Studens Brølen, der lød nu og da, var usikker at gaa efter, for Ekkoet svarede fra Bøfjeldet og fra endnu fjernere Steder. En Gang fandt nok Mændene, som søgte, Spor ved en Bæk, der ikke kunde være gamle; men Vildros fandt de ikke. Og dog kom hele Sommeren igjennem Bud fra enlige Folk, som havde set den. Nu var den større og hurtigere end alle Stude i det hele Land. Dens Øjne var snarere vilde end olme: Andre Studes Kraft i Baas og Tjor blev hos den fri Sus i den store Skog. Den

lignede næsten et utæmmet Skogdyr; dens Horn var sortbrune, og dens Skind var lubbent.

Nu troede Anders Wilde en Tid, at Bonden Joel Grøttung havde gjort sit til, at Studen sled sig; men de, som vidste bedre, mente, at Gaardens Jæter Njell havde noget med den Sag at gjøre. For en Dag, da denne Jæter havde drukket sig fuld, sagde han, da Talen kom paa Vildros: „Jeg løste den ikke, men den sled sig selv og gik mod Skogen. Da gik det i mig, at den gjorde det ikke for ingenting, men for noget, som ikke vi raader for. Og jeg gik efter den og mærkede endnu bedre, at noget trak den mod Skogen, og før den naaede helt ind, snudde den Ho'det, og jeg forstod, at den mente Farvel, og jeg nikkede og sagde ogsaa Farvel, og saa vendte den Ho'det endda en Gang og brølede, og da forstod jeg, den bad mig ikke føre nogen til den, og jeg svarede Ja . . . .“

Mange vil sige, det var Ord talte bort i Taage og Ørske af en Mand, som Brændevinen havde gjort dum; men det rimelige er, at Jæteren ikke vilde finde den, for han var en alt for flink Jæter, og han kjendte Skogen alt for godt til, at han ikke skulde have kunnet. Han fik ogsaa høre ondt af sin Hus-

bond, for han sagde: „Du er ikke den, jeg troede, Du var, Njell.“

Historien om Vildros er ikke til Ende hermed, men nu fortælles om dens Kamp med Bjørnen fra Bøfjeldet:

Den østre Kant af Bøfjeldet løftede sig langsomt og var ikke nær saa brat som den søndre Kant. Ved Roden var Berget klædt med Ener og højere dækket med Berglyng og Dværgbirk. Paa dette Sted havde mange Aar en Bjørn holdt til. Om Sommeren saa man ikke meget til den; men i den første Høsttid var den meget paa Færde, aad Bær og saftige Rødder og drak af Bergbækken.

Saa var det en Eftermiddag i Førstningen af September, at fire Mænd, der laa paa Skovhugst paa de Kanter, hørte fjerne Brøl: det var Studen og Bjørnen, som svarede hinanden. Dette varede og rak til ud paa Kvælden. I den store Skoghal stod Træerne stille lige til de yderste Kvistes Blade, Vesthimlens Solrødme lyste dunkelt op, og imens lød de to Dyrs Røster gjennem Skogen. Og det holdt ved; ingen af de to lod til at ville tie for den anden; men ingen af dem lod heller til at ville være den første, som gik løs.

Men da Midnatsstunden kom med sit graa Mørke, kjæmpedes der dybt inde i Vorreskogen.

Der lød Knur og Brummen og hivende Brøl, tidt vældige Røster, der hørtes som Troldljom. Mangedobbelt Ekko svarede. Mændene, der netop havde lagt sig til at sove, vaagnede op, og da Brølene vedvarede, rejste de sig og lyttede. Og da de stærke Kampbrøl vedvarede endnu meget længe, fik Mændene sammenbidte Tænder og røde Øjne, og de sagde: „Lad os tage Øks med os og se, hvordan de bære sig derhenne.“ Og de tog Vej efter Larmen. To lange Timer holdt Brølene ved, og ligesaa længe gik Mændene fremad, selv hujende og huggende sig Vej, hvor Løvet hindrede. Først da det begyndte at gry, kom de over Vildros næsten uden at vide om det. Den laa død; omkring den var Græs og Rødder rodet op. „Saa fik nok Vildros bide Græs alligevel,“ sagde en. Men en anden pegte paa et bredt Blodspor, som gik fra den. „Det er Bjørneblod,“ sagde han.

Mændene fulgte det en Stund. Da kom de over Bjørnen. Den laa paa Siden, vældig saaret af Studens Horn og stendød.

Anders Wilde fik høre, at Studen hans var funden om end død, og han fik bragt den til Gaards. Men da han erfarede dens vilde Dødskamp med Bjørnen, der selv havde maattet lade sit Liv, saa slog han i Bordet

med hvide Knoer og snakked om den som om en død Helt, ved hvis Lig en ikke græder, men synger Runer. Han lod den begrave og lod en stor Sten vælte over Stedet og hugged selv dens Navn i Stenen. Han talte om den, naar der kom Fremmede, lige til sin Død.

Anders Wilde var vel den af Slægten, der havde den stærkeste Virketrang. Han rev ned, hvad hans Fædre før ham havde bygget, naar Mug aad i Værket, og omend han ærede sine Fædres Minde, husked han først og fremst, hvad der tjente til Bedste den Dag, som var, eller som stod for Haanden.

Hans Søn og Sønnesøn ligned ham ikke. De tog ikke de store kraftige Tag; men de holdt mere af at sidde paa deres Gaard og fortælle Fremmede om, hvad godt deres Fædre havde udrettet. Naar der skal dømmes uhildet, begyndte deres Fædres Værk at falde dem til Besvær. De ærede det saa højt, at de fandt det saare godt, som det var, og de brød ikke engang det ned, som, hvis en af de gamle Wilder havde levet, var bleven brudt ned.

Sakarias Wilde, Slægtens sidste mandlige Ætling, mistede tidlig sine Forældre; han viste, da han voksede op, ikke mindste Lyst

til Landvæsenet, men lod Forvalteren styre det hele. Han tænkte endog en Tid paa at sælge Huset og Gaarden; men det var kun en Idé af ungt Blod. Thi da han kom til Skelsaar og Alder, groede ogsaa hos ham Kjærlighed til de Værelser, hvori hans Fædre i mange Led havde levet. Men det stærke, haardføre Brug af Ager og Eng, det Arbejde, der kræver rolig Tanke og haard Udholdenhed, fængsled ham fremdeles ikke. I Stedet for at sidde hjemme og sørge for sin Gaard foretog han mange Udenlandsrejser, besøgte Danmark, Tyskland, ja naaede endog til Italien, hvorfra han bragte med hjem gamle Billeder og Stenkrukker med skjønne Forsiringer.

I sit tre og firtiende Aar gifted Sakarias Wilde sig med en Officersdatter fra Byen ligeved, og fra nu af rejste han ikke mere. Han leved et lykkeligt og roligt Liv med sin Hustru, og da hun døde i deres Ægteskabs andet Aar efter at have født en Datter til Verden, sørged han meget og gav sig til at gaa meget omkring paa ødslige Steder, eller han sad lange Stunder i de øde Værelser, hvor saa meget minded ham om den døde. Det hjalp ikke, hvad nogle mente, at han nu

havde sit Barn. Han holdt ikke af at se hende. Tiden gik, og hans Sørgmodighed veg ikke. Da var det, at en Ven kom til ham, som han ikke havde set, siden de begge var Børn. Det var Kaptejn Carl Kruse, der var forflyttet til Byens Fæstning en Fjerdingvej borte. Denne havde foruden sit Militærvæsen kun én Glæde, nemlig Jagten. Og nu bevægede han Sakarias Wilde til at følge sig paa sine Ture. Wilde havde ogsaa før syslet med Jagt, men mere, naar han intet bedre havde; nu blev han om ikke ret længe en ivrig Jæger. I Baad efter Ærfugl og Alker og vilde Ænder, der svam ved de yderste Skjær. Eller dybt i Skoge, hvor Aarfuglen leged i Solrenningen. Ja de gik meget paa Jagt, blev tidt borte i Dage. Det blev Wilde en Lise at gaa over den vidtstrakte Mo og under susende Trær og vente og lytte til alle Toner derude: Fra Finkens lyse Sang til Kveldknarrens Rokkehjul og saa høre paa Carl Kruses Smaaprat om Fugl og Dyr.

Wilde gjenvandt lidt efter lidt under Omgangen med Vennen sit lykkelige Sind. Ja, naar det led mod Tiden, at han og Kaptejn Kruse skulde tage af Sted, naar de indtog et lidet Maaltid, medens Hesten stod forspændt

for Kariolen, saa var de begge ofte højrøstet glade. Og naar de endelig drog af Sted, og Hesten lagde ud, saa Oppakningen bag rysted, da kunde det hænde, at de to Jægere, Wilde ikke mindst, skreg og hauked af Glæde. De sad saa godt og frit i sine Jagtklæder, der var af tykt Stof, men slidte, næsten fillede af det meget Brug. Thi det var en af deres underlige Jægeridéer, at Klæderne ikke skulde gjøres istand, men hænge om dem i det længste. En anden Idé, der sad lige saa fast, var den, at de aldrig maatte bande og være misfornøjede, om det blev daarligt Vejr til en Tur. Derfor bøjede de sig baade for Regn og Torden og tiede. Maaske disse Idéer indgaves dem ved det sære Liv, de førte paa deres Jagtture deroppe i Skovenes og Dalenes Afkroge: medens de krøb lydløst bag Hunden, der uafladelig rapporterede (de tillod aldrig deres Hunde at apportere), medens de fløjted som Fugle, medens de skreg som Hare og i Mellemstundene, naar intet Vildt var for Haanden, mens de rodede omkring og soled sig, liggende heller i Lyngen end i deres Plæd. De var ikke bange for Orm og ej for giftige Kryb, det var, som de saa halvvejs kjendte dem.

Ja de var efter eget Sigende nogle rigtige urenslige Dyr deroppe; men naar de saa kom tilbage, gik de i Bad og klædte sig om, og de spiste sit Vildt, og dette Maaltid efter Jagten var uforligneligt.

II

Efter hvert gjenvandt Sakarias Wilde sit Sinds Ligevægt, og hans lykkelige Samliv med sin Hustru blev ham efterhaanden et farverigt Minde. Han dukkede ligesom op til den virkelige Verden paany. Han fik da ogsaa Kjærlighed til sin lille Datter, drog hende ind til sig med et nyt Sind og pludred og lo med hende. Ja nu blev denne lille ham et Støttepunkt: hendes Oprindelse var fra den Tid, der gav ham den store Sorg; men hendes lyse Hoved stirred ud mod Verden, som kom. Hun blev ham baade Fortid og Fremtid; ja ofte virked hendes sorgløse hvide Barneansigt derhen, at han selv kjendte sig sorgløs og følte ny Ungdom komme op hos sig. Og derfor kunde han endog søge Munterhed og Latter med en og anden Ven.

Derfor hændte det nu og da, at naar Sakarias Wilde og Kaptejn Kruse havde været

rigtig heldige paa Jagten, sagde den første, adlydende en liden rebelsk Stemme hos sig: „Kruse, idag beder vi Bøg til Gjæstebud.“ — Og begge nikkede og satte et Bord sammen, der sang som en Melodi. Og de lod Bud gaa efter Kommandør Bøg. Thi Kommandør Bøg var vistnok meget doven, saa han selv ikke gad jage; men et godt Bord likte han bedst af alt her i Verden, og derfor var han god at have med, og naar han kom, vidste han altid, hvad der forestod, og derfor kom han ogsaa altid med et stort Smil og dampende paa sin stærke, blaaplettede Havaneser. Han plejed altid først at gaa ind om Kjøkkenet for at høre Spisesedlen og løfte paa Grydelaagene og give Instrukser, for til meget andet var Kommandøren ogsaa en forstandig Kok. Siden gik han da ind og ligefrem omfavned Jægerne:„ Naa, saa Fan' skærre mig!“ sagde han altid, „det skal bli' storartet, he? Du har jo Fisk, Wilde! saa faar du spendere Johannisbergeren fra Anno 10? og saa Bordeauxen med de grønne Vignetterne til Vildtet . . .! har du Oksekam ogsaa? lidt Champ' til den, Wilde, lidt Champ' til den . . . Studeblod og Champagne, hvad . . . Fan' skærre mig!“

Lidt efter sad da Sakarias Wilde og de

to Officerer sammen og spiste og drak. Wilde selv foretrak én Vin til et Maaltid for tre forskellige; han holdt sig mest til Rødvinen; men de to andre, særlig Kommandøren, gjennemgik grundig dem alle tre. Maaltidet var ikke i mindste Maade raffineret, blot Fisk og Kød, kogt og stegt uden Kunst. Det bestod af kogt Torsk eller Helleflynder med klart Smør — Johannisberger, Vildt — Bordeaux, ristet Oksekam — Champagne. Naturligvis virkede Vinen, særlig paa Kommandøren. Han var tyk nu og vel treds; han havde altid ladet Livet føre sig saa lempelig afsted. Men under disse Maaltider fik han en næsten mageløs Uro i Kroppen. Han snakkede højt og alt, hvad han sagde, var formuleret i Lighed med en Bordtale. Han sagde saaledes altid: „Mine Herrer!“ Noget senere kunde man iagttage Symptomer paa, at han forberedte sig paa at komme frem med et eller andet fra en Tid, han aldrig omtalte, uden naar han havde drukket, og som han da kaldte for sine „spanske Dage“. Han lettede sig, ret som det var en Smule fra Stolen, og raabte: „Mine Herrer, jeg føler mig ung!“ Det var et Tegn paa, at Eventyrene fra Ungdommen nærmede sig ham. Men omsider skjød han Stolen væk bag sig og stod da stiv

og strunk, og da vidste de to: „Nu er Eventyrene der.“ Og de var der og fik ham ofte til at synge. Ja, Kommandør Bøg sang. Første Gang, han gjorde dette, blev Wilde sandt at sige noget forbløffet; men efterhaanden vænnede han sig til det og likte det; thi Kommandør Bøg sang ikke daarligt: der var noget af et Messinghorns blanke Tone ved hans Stemme.

Naar han saa havde sunget, blev han roligere, han kræmted og drak et Bæger og var alvorlig. Men om lidt kom, hvad han egentlig vilde have frem. Det var Beretningen om en Oplevelse fra hine Tider, da han stod op ved Morgen, saa Solen skinne over Byen og tænkte: „hvilket Eventyr bringer saa den Dag i Dag?“ For hvor Løjtnant Bøg gik, der stimled Eventyrene sammen. Der laa en stor Livsglæde i de solfyldte Morgener, naar han spændte sin Uniform paa, gik ud og saa sig omkring og lod Kaarden falde, saa dens Skedespids saavidt ridsede Stenfliserne paa Spaseregangene ... og Dagen gik, og Tusmørket kom. Og Tusmørket gik og Natten kom. Og i disse Timer fra Dag til Nat havde der hændt ham noget saa uforklarligt, at han tænkte ved sig selv: „Hvad er dog dette? hvilken sælsom, hvid Sennora

er det, jeg omfavner, og som omfavner mig? ... er det virkelig hende, den fornemme og smukke? hvordan er det i Grunden gaaet til? ... Og om Morgenen, naar hun skælvende havde aabnet ham en Bagdør, hviskende af Angst for sin Mand eller sin strænge Broder, saa han paa hende endnu engang, saa hun aandede tungt og hviskede en næste Gang i hans Øre.

Da gik han ud paa Gaden, som var øde; thi Byen sov. Morgenskjæret fra Øst lyste, og han gik hjemover. Men han længedes efter at tale med sin bedste Ven om sin Lykke. Og da han gik forbi, hvor Vennen boede, saa banked han paa Ruden. Men Vennen var oppe; han havde ogsaa haft Eventyr nok, men af en haardere Slags: en Kamp med tre paa Sabler. Han var en sælsom, mørk Sjøgut, som aldrig havde ladet et skævt Smil og ej det mindste haanlige Ord ustraffet hænge ved sig. Han søgte Kampen, han elskede Kampen, da først fik hans stærke Nerver sin Rus, da fik han først aande ud ... Kvinder betød mindre for ham.

„Men vi sad og snakkede sammen, jeg om mit, og han om sit. Han forbandt Flængen i sin Arm, og han slog ud med Armen for at vise, at det ingenting betød, og han

raabte: „Bare vent, de skal nok træffe mig igen!“ . . . Og jeg . . . jeg stirred frem for mig, og jeg huskede hendes Blik: „jeg skal nok træffe hende igen!“ — Det var Dage, mine Herrer, fulde af Mod og Brus og en Duft af Roser, mine Herrer!“

De kunde blive siddende ved Bordet saa længe, at Lysene paa Bordet røg og græd lange Taarer ned i Manchetterne. Lidt efter lidt blev det stille i det store Værelse. Sakarias Wilde og Kaptejn Kruse talte ikke mere. Kommandøren bøjede Hovedet ned mod Bordet og sov ind. Det var ligesom Tegn til Opbrud. Wilde raabte ud og gav Ordre, og Kommandøren blev lempelig baaret op i Gæsteværelset og klædt af og puttet under Dynen. Lige efter gik Wilde og Kaptejn Kruse ogsaa.

Men om Morgenen laa Kommandøren og bankede i Væggen til Kaptejn Kruse: „Hør, Kruse, hvad blev det til i Gaar . . . hvad gjorde jeg . . . vævede jeg ikke gedigent? Champ'en slog mig vist svært . . . æh?

„Naa, du vævede ikke mere end ellers,“ beroligede Kaptejn Kruse ham; „men vi har sovet længe, det er bedst, vi klæder os paa til Frokost . . .“

III

Det var dog ikke meget ofte, at de to Jægere bad Kommandøren til Gæstebud og Uro. I Almindelighed sad de alene og spiste deres Vildt, medens de snakkede sammen, jævnt og sindigt. Var det Sommer, satte de sig efter Maaltidet ud paa Altanen og røg Cigarer et Par Timer og lagde sig tidlig. Næste Morgen efter Frokost plejede Kruse at ride til Byen.

Men i Timerne efter kunde det jo hænde, at Sakarias Wilde faldt i Tanker. At han gik omkring og ligesom gærne vilde tage fat et Sted og bygge op her, hvor de før ham havde bygget.

Men oftest blev det ikke til mere, end at han gik hen og saa efter, hvordan Ageren stod, og om der var megen Rødkløver paa Jordet. Smuk og letfodet gik han der, som oftest i sin sorte Kappe, den han havde et

Greb om, saa den virkede som Drapperi. Det regelmæssige Ansigt med de rolige graa Øjne havde et venligt Udtryk. Kom nogen forbi paa Vejen lige ved, hilste han bestandig paa Sakarias Wilde og fik en Hilsen igen med en Mine, som havde hans Komme beredt Wilde den glædeligste Overraskelse.

Det kunde ogsaa hænde, at Wilde, i Stedet for at lade som var han nidkær for den røde Kløver, red sig en Tur. Oftest ad en Vej, hvor han og hans unge Frue for Aar tilbage meget havde spaseret sammen. Da lod han Hesten gaa i Skridt. Timerne fra den Gang kom ham i Hu og gav ham her i den smukke Allé en fjern, sød Sorg. Det kunde hænde, at han red alene flere Gange op og ned. For hver Gang mindedes han mere og mere. Men saa kunde han rive sig løs og fare i strakt Karriére ind paa den aabne Alfarvej, som førte til Byen. Her snakkede han fra Sadlen med en Mængde Bekendte, blev nikket til og hilst fra Vinduerne, maatte ind i et og andet Gaardsrum og drikke et Glas af Fruens Frugtvin, som han altid roste meget. Drog saa ned til sine Venner blandt Fæstningens Officerer og snakked med Kaptejn Kruse om næste Jagttur.

Det blev oftest sent paa Aftenen, før han

red hjemover; men nu faldt mangt og meget ham ind hans Gaard vedkommende: „Forvalteren skulde væk, han blev gammel nu! han var jo rent ubrugbar. Han var plaget af Øresus og havde store Totter i Ørene. De var af Dyreuld og sad saa længe, at de bleve ganske sorte. Det var jo væmmeligt! Herefter fik en anden Forvalter Gaarden: Værelse og Mad skulde den gamle Forvalter faa; men nu maatte han bort, nu maatte Gaarden have en ny Forvalter.

Og Skoven ... Skoven maatte efterses, der blev stjaalet mere end raadeligt der borte ...“

Endog efterat Sakarias Wilde var kommen hjem og havde lagt sig til Sengs, kunde han tænke paa de Forandringer.

Men næste Morgen fik han maaske uventet Besøg, der blev til Middag.

Og om Eftermiddagen gik den sidste Wilde omkring paa sin Gaard, letfodet og i al sin Ubrugelighed indtagende, venlig hilsende til dem, der gik forbi, var det end Forvalteren med Uldtotterne i Ørene eller en af dem, han havde stærkt mistænkt for at hugge ulovligt i hans Skov.

IV

Tidt ønsker jeg, at Menneskene kunde bo paa vidtstrakte Marker, hvor de kunde se Fjeld, Fjord og Hav. Hvor de kunde kjende den rige Luft, naar Vinden stryger hen over fra Vidde til Vidde. Hvor de kunde se Solen skinne gjennem blank Luft om Dagen, og hvor, naar Natten kom, Maanen og Stjernerne blev synlige for deres Blik, og hvor, naar de var borte, det store rolige Mørke dulmede og gjorde deres Søvn stærk og kvægende.

Jeg ønsker det, fordi jeg har truffet saa mange gode og skjønne Mennesker blandt de Folk, hvis Slægt har boet og som selv boer i højloftede Værelser nær Skov og Hav. Thi det er ingen ringe Ting at gaa paa sit eget Gulv og at næres af sin egen Jord og at se Urter og Træer og Blomster spire som sine Hænders Værk og vide, at her gik Fædre fra de var unge til de blev gamle, lige fra

Tider, der synes graanede af Ælde, til den Dag i Dag.

Jeg har nu fortalt om Wildernes Æt, men kun for hendes Skyld, om hvem jeg nu vil berette. Thi hun maa helst staa frem med den som Baggrund og ej med sin Fader alene; thi der var vel mere Standhaftighed hos Ada Wilde end hos Sakarias Wilde. Men ligesom Æbletræets hvide Blomster ligner det hele Træ, hvorpaa de gror, saaledes lignede Ada Wilde i sin Grund de gamle Wilder, og hun voksede sig rank og fri i Ly af Bøfjeldet og Vorreskoven.

V

Jeg har før sagt, at Sakarias Wilde løfted sit Hoved og begyndte at leve i Verden paany, og at hans lille Datter da blev ham en Støtte. Men saa længe hun var ganske liden, skaffed hun ham dog mere en Stunds Adspredelse, end hun virkelig vedholdende optog ham. Han kunde ikke forstaa hendes barnlige Pludren (den kan aldrig Mænd lære at forstaa; Kvinder forstaar den straks og ligesom instinktmæssig). Han fik først rigtig Glæde af Barnet, da det var vokset saa vidt til, at det kunde sige Ord frem, som han kunde begribe, og hvorover han ikke behøvede at ærgre sig som over Hebraisk.

Før havde han holdt af Barnet for dets lyse Smil og dets klare Øjne og for de Minder, der knyttede sig til det. Nu blev hun ham efterhaanden uundværlig. Hun var i Grunden altid i hans Tanker — de slut-

tede om hende ligesom to varsomme Hænder. Hver eneste Morgen gik han ind til hende, kyssed hende og sagde: „God Morgen, Ada, hvordan har Du sovet i Nat?“ Og om Dagen blev det ham en rolig Glæde at snakke med hende og høre, hvordan hun fik Rede paa mere og mere. „Nu pipper hun frem, Herregud, hør hvor hun pipper frem,“ mumled han, hver Gang hun havde spurgt ham om en Ting, der overrasked ham ved sin Fornuft. Alt ved fire Aars Alderen kjøbte han hende Billedbøger og viste hende og forklarede hende Billederne, og nu gik han aldrig sin Aftentur alene. Ada var altid med ham og de to havde meget at snakke sammen om. Wilde fortalte hende om Græs og om Blomster og om Kjør og om Heste og om Maanen og om Stjerner — om alt, hvad hun kunde se og høre. Han gav hende endog sin egen Ko og sin egen Høne, og Hanen, den store gule Spaniol, blev sluttelig ogsaa Adas.

Ved seks Aars Alderen fik hun Lov til at begynde paa Skolen. Den holdtes af en Dame, en ældre, lattermild Frøken, der altid gik i sort Silkekjole. Hver Morgen maatte da Ada kjøre til Skolen i Damens Hjem, som laa næsten en Fjerdingvej fra Vorregaard.

Wilde tænkte i Begyndelsen, at en af Gaardsgutterne skulde kjøre hende, men lidt efter lidt viste det sig, at han selv kom til at kjøre hende. Han undredes selv over, at han endog regelmæssig og præcis mødte med sin dobbeltspændte Kariol; ellers havde han ofte vanskelig ved at passe Tiden. Naar det var særlig smukt Vejr, og Wilde var oplagt til det, gik han og hentede Ada. De spaserede da hjem under de grønne Træer, der rakte hverandre Grenene over Alleen. Ada fortalte sin Fader alt, som havde hændt paa Skolen, og han hørte opmærksom efter.

Den første Begivenhed i Adas Skolegang var hendes ABC-Bog med dens Hane. Denne Hane lignede Spaniolen paa en Prik, den havde endog det smilende Blink i Øjet, som den hvide Spanier. Men hvad der var at lægge Mærke til ved hendes ABC-Hane var, at den værpede en hel Mængde under hendes Hovedpude, da ABC'en var færdiglæst. Det hele gik saaledes til: Efter sin Faders Raad lagde hun Bogen under Hovedpuden, og næste Morgen fandt hun Honningkage, Chokolade, Brystsukker, Rosiner, Mandler og Terter ved sit Hovedgjærde. Hun fortalte det ved Frokostbordet og saa spørgende paa sin Fader, denne sad ganske rolig og svarede: „Ja der

kan Du se, det var godt du gjorde, som jeg sagde, og lagde den der." Og da Ada løb efter, hvad hun havde fundet, sagde han: „Ja den Hanen har nok haft Bryderi i Nat!" — Men ved Frokosten næste Dag sagde hun: „Jeg spurgte i Gaar Aftes Kathrine (en Kone paa Vorregaard, der fejede Gaarden og gav Hønsene Mad) og hun sagde: „Haner kan ikke værpe." — Men hertil svarede Wilde, at Hanen foran i Bogen var ikke som andre Haner. — Ada var endnu ikke ganske sikker paa, at jo ikke ABC-Hanen havde lagt Godterne under Hovedpuden; men lidt efter lidt dukkede op en Mistanke hos hende om, at kanske hendes Far og Lærerinden havde haft noget med Tingen at gjøre. Ja Lærerinden ogsaa. For en Dag, da Ada skulde gaa, tog den gamle Dame hendes Hoved mellem sine Hænder, saa hende leende ind i hendes Øjne og sagde: „Naa Ada, jeg hører, at Hanen har værpet under din Hovedpude forleden Nat?"

„Men Haner kan ikke værpe," gentog Ada alvorlig.

Dette fortalte den gamle Dame til Wilde, da han og Ada kjørte hjem, og han lo deraf. Da begyndte Ada at tænke paa, at de vist

havde hende til Nar, og i Grunden var hun ikke henrykt over den hele Hændelse.

Ada skaffede ikke Lærerinden mange Bryderier. Hun sad rolig i Timerne, nu og da saa hun sig opmærksom omkring. Om nogen var uskikkelige, saa Ada forundret ud: hun forstod det ligesom ikke. I Gaarden, i Friminutterne holdt hun af at gaa Arm i Arm med en liden Pige, som hun var bedste Veninde med. Naar hun legede og løb, viste hun en egen sikker Hurtighed, og hendes Bevægelser var bløde og dog trygge; prægede af en egen kjæk Ynde.

VI

Naar Ada Wilde senere i Livet tænkte tilbage paa Tiden, hun boede paa Vorregaard, husked hun Huset og Gaarden og Udhusene med de store, ubeboede Rum, hun husked desuden Gaardens Tjenestegut Per, Hønsekonen, den gamle Kathrine og Kusken Isak og Gjæsterne, som af og til kom. Præsten husked hun, en Mand med et venligt Ansigt under en umaadelig Hat, Doktoren, en rynket Mand, for hvem hun paa en Maade var ræd, fordi han bandte saa skrækkeligt. Underligt nok, sidst husked hun ligesom de hyppige Gjæster. Kommandøren med det brede, røde Ansigt, Kaptejn Kruse, der altid kom saa rolig, strygende sit brune Helskjæg, og allersidst husked hun sin egen Faders venlige Ansigt. Ham saa hun uvist af hvilken egentlig Grund siddende i en højrygget, brun, læderbetruk-

ken Stol i Hjørnestuen, der vendte ud mod Haven.

Forresten husked hun bedst Sommeren paa Vorregaard. Om Vinteren maatte hun holde sig meget inde, og da gik Dagene, uden at hun mærkede det. Men Sommeren, naar alting laa med varm Luft over, naar alt var stille, naar Luften dundred af Varme, og Insekterne sang, og en Ko rysted sin Bjælde, da holdt hun af at gaa og se sig omkring. Alle Blomsterne i Haven stod og groede, saa hun syntes at mærke det, og i Skyggen af de gamle Træer stod nogle lave Urter med tykke Stængler og svampagtige Blade.

Ada løb omkring i Haven, paa Engen og i Skovens Udkant. Hun saa paa Blomsterne, satte sig ned ved dem og nikked til dem, lige ned imod dem, saa hendes lange Haar faldt hende ned over Ansigtet. De hvide Blomster og de gule Blomster og de blaa Blomster havde Ansigt og Øjne og Bladene havde Fingre, og Blomsterne sad i Jorden og pegede med Fingrene og saa sig omkring. Og de hvide, blaa og gule Blomster syntes hun, hun kjendte og havde kjendt en Gang. De var de unge Piger blandt Blomsterne.

Og de tykke som groede i Skyggen, og som lugtede ondt og svedte, det var Blomsternes gamle Koner, af dem, som gik med rudede Tørklæder om Hovedet, og som helst sad stille og pustede.

Blandt alle disse Blomster fra Vorregaards Marker husked Ada længst en grønbleg Urt med fløjlsagtige bløde Blade og smaa røde Blomster. Hun fandt den en Dag i en Krog, hvor Solen skinnede stærkt. Hendes Fingre havde, efterat hun havde rørt den, en egen Lugt, som hun første Gang, hun kjendte den, ikke fandt god; men som hun, da hun havde kjendt den flere Gange, likte bedre og bedre og tilsidst elskede. Hun saa til den hver eneste Dag og pressede hver Dag sine Fingre om et af dens Blade. Vel en hel Maaned stod Blomsten der; men en Dag, hun kom, hang dens Blade ned, og dens lille Blomsterklynge var borte, de sad sammen, visnede og farveløse. Ada blev bedrøvet over dens Død og søgte den ofte op siden. — Hun havde hørt, at mange Blomster visner for at komme frem igen — men fandt den ikke mere.

Siden tænkte Ada ofte paa den besynderlige Urt. Den som hun aldrig mere fandt

igjen. Og sluttelig blev den ligesom hendes Barndom for hende, og naar hun siden tænkte paa de Dage, kom altid den med, og hun syntes, hun skulde kjende den ejendommelige Duft, der heftede ved dens grønblege Blade.

VII

Naar vi ere meget unge og netop er bleven opmærksom paa Solen, Lyset, Mørket, Blomster og Dyr, saa forekommer det os endnu, som alt har Liv. Derfor er det, at de rigeste Eventyr om levende Væsner i Naturen bliver til blandt barnlige Folkeslag og opfattes og troes paa af Børn.

Naar Ada hørte den gamle Hønsekone Kathrine fortælle Eventyr om Folk, der gik i Skoven og traf Dyr, som snakked, og om Fjeldet, som aabned sig, og om Fugle, som sang forstaaelige Ord, saa troede hun paa disse Eventyr. Hun fandt, at det vist levede, det som hun saa, og det som hun hørte. Denne Følelse var ikke saa fremtrædende om Dagen. Mere om Natten og i den stille Morgendæmring og ved Aften, naar Solen var sunken, og Mørket bredte sig. Af Aarstiderne trivedes den bedst om Sommeren.

Hun syntes vist nok ved Høst og ved Vinter ogsaa at tro paa Liv; men da hørte hun nødig efter, hvad der fortaltes, thi disse Aarstiders Røster var hende for barske. Men som før nævnt, om Sommeren kunde hun lytte til. Da var Natten saa blank med den lyse Himmel, som sov højt oppe med en og anden hvid Stjerne. Tiden svandt, saa hun hørte det, Tiden svandt, og nogen hvisked hende til i Natvinden. Og om hun, naar hun en enkelt Gang var vaagnet ved Midnat, en Stund før Hanen vilde gale, gik op og saa ud, blev hun oftest noget var, der syntes at leve, fordi det nu havde Lov. Paa Engen drev Skyer i Ring, en Gang, to eller mange Gange, før en af dem drev lige ud, løfted sig og svandt. Langt borte blinked et Lys, som slukkedes, og i det samme Nu det slukkedes, hørte hun et Suk. Da syntes Ada, at hun blev ræd, for hun syntes, at noget var omkring hende, som hun ikke saa, men mærked. Og hun krøb i Seng, gjemte sig under Tæppet, rulled sig helt sammen og lukked Øjnene.

Barnet føler mærkelig nok Rædhed for noget ukjendt, der synes at leve og virke paa dets Sjæl, der endnu har saa sart en Hud, som en hvid Blomst, der nylig er dukket frem af Jorden. Endnu er det ikke

hærdet ved denne Jords Liv, derfor har det liden Følelse af Frygt for det paa denne Jord farlige. Det trækker sig ikke tilbage for en gabende Afgrund, det frygter ikke, om man viser det en blanksleben Kniv, det ler, naar det ligger ved Siden af et tungt Hjul, der i næste Nu vil knuse det. Men det er bange for Mørket, som var dér noget, som det kjendte fra før, noget det endnu ikke er kommen langt nok fra. Men det fjerner sig og fjerner sig fra hint og stiger frem mod den nye Verden, Jordens Liv. Og vor Jords Blomster bliver dets egne Blomster, hvormed det pryder sig. Jordlivets Konge, Solen, vier det til sin: forgylder dets Kind og brænder ind i dets Blod denne Jords Drifter, saa det higer med dunkel Begjær mod at skabe en af Jordens Levende.

Udvortes set, det bliver stærkere, det ler, og det smiler, det faar Lyst til Brød og Kjød, det faar tung Søvn, og Kjærligheden kommer med sin Fest: denne Jords Væsen, Mennesket, er i Virksomhed.

VIII

En Dag fra denne halvt sløve, halvt lyse Barndomstid havde særlig prentet sig i Adas Hukommelse: Den Dag Tante Martha kom til Vorregaard.

Ada havde hørt Tale om, at Tante Martha skulde komme; men hun havde ikke tænkt videre derved. Hun havde jo aldrig set Tante Martha og vidste ikke mere om hende, end at hun var hendes Moders Søster.

Den Morgen Tante Martha kom til Vorregaard, vaagned Ada meget tidlig. Det var i Juli, midt i Sommerferien. Da hun havde ligget en Stund og var netop ved at falde i Søvn igjen, mærked hun, at der var Uro i Gaarden. Hestene sparked og en Mand skjændte. Hun gik hen til Vinduet og saa, at Staldkarlen Isak strigled den graa og den brune.

Ada var lysvaagen nu. Hun blev staa-

ende ved Vinduet og iagttog Isak, mens han strigled Hestene. Han gjorde det langsomt, dovent, men Ada forstod, at han gjorde det rigtig. Mens han strigled den ene Hest, en graa from en, gik alt vel, men da han begyndte paa den anden, en brun ung, som Ada husked, fra den var lidet Føl, saa gik det værre. Thi den brune var urolig og likte ikke Isaks Striglen, den spændte i Jorden, saa det hørtes og klemte ham op mod Staldvæggen. Isak, den tykke, gamle Mand, tog det roligt og dovent som før: han trykked Hesten et Sted i Siden, saa den skvat og lod ham fri ... for saa, naar Isak tog fat paany, at klemme ham op mod Væggen igjen.

Ada hørte nu, at det gik ude paa Gangen, og paa Skridtene hørte hun, at det var hendes Fader, som gik. Hun gik hen til Døren, aabned den paa Klem og raabte ud:

„Papa, Papa, skal Du rejse?“

„Er det Dig, Ada? Nej, jeg skal bare kjøre til Byen og tage mod Tante Martha.“

„Kommer Tante Martha i Dag?“

„Ja, hun er i Byen.“

„Kan jeg ikke blive med, Papa?“

„Ja, har Du Lyst til det, saa kan du nok, men saa maa Du være færdig i en Fart.“

„Det skal jeg nok."

Ada klædte sig paa og sprang af Glæde over at maatte være med.

Da hun kom ned i Gaarden, var Wilde endnu ikke kommen; han sad inde i Spisestuen og tog en Kop Kaffe og et Stykke Brød, mens han paalagde Husholdersken at holde Frokosten færdig, naar han kom tilbage om en Time.

Lidt efter kjørte Vognen afsted. Ada var munter og spurgte sin Far om en Mængde og gav sig næppe Tid til at vente paa Svar. Vejen kjendte hun godt og de besynderlige rødmalede Huse, som et for et kom tilsyne, og saa den lune Krog af Skogen, hvor Ada troede, de Eventyr maatte høre hjemme, som hun af og til hørte. Krogen havde jo saa mærkelige Ting som det store Træ ved Haugen, den Haug, hvor under hun havde hørt, at de for mange hundrede Aar tilbage havde begravet en Kjæmpe. Og saa Dammen, den blanke Dam ovenover hvilken Øjenstikkerne fløj paa Vinger, der skinned som Kraakesølv, og hvor Vandlilierne svømmed, og hvor Salamanderne laa stille paa Bunden —

Neppe en halv Time efter var de i Byen. Wilde standsed Hesten foran et langt en-

etages Hus og hopped af og gik ind. Ikke længe efter kom han ud i Følge med en ældre Dame, der gik indpakket i flere Sjal. Hun nikked alvorlig til Ada og de tre kørte tilbage.

Dette var Tante Martha. Ada saa paa hende og vilde gjerne snakke med hende, men kunde vanskelig faa noget sagt. Det grunded sig vel for en Del paa, at hun syntes ikke, at hendes Fader talte saadan til hende, som han talte til andre, og fordi at hun, Tante Martha, paa sin Side ikke svared stort.

Børn mærker let. Ada mærked straks, at der var noget ved Tante, som hun ikke vidste om.

Efter en, som Ada syntes, lang Tur, naaede de Vorregaard. Lidt efter sad de alle tre ved Frokostbordet, og lige efter gik Tante Martha op paa sit Værelse og kom ikke mere ned den Dag. Ada spurgte senere paa Dagen: „Hvorfor kommer ikke Tante?“ Hendes Far sagde omtrent som saa: „Aa, hun er vel træt for i Dag.“ Men næste Dag kom heller ikke Tante ned og ikke den derpaa følgende. Ada spurgte ikke mere. Saameget havde hun faaet vide, at Tante skulde være her, fordi hun havde godt af Luften.

Men en Aften da Samtalen mellem Far og Datter faldt paa Tante Martha, som holdt sig for sig selv, sagde Wilde: „Ja, Du skal altid være snil mod din Tante, for hun er jo Din Moers Søster; men ellers skal Du ikke gaa for meget op til hende, for hun holder af at være for sig selv.“

IX

Ada var Bedstevenner med de stadige Gjæster paa Vorregaard, Kaptejn Kruse og Kommandør Bøg. Dette Venskab havde været lige fra Ada var Barn, og eftersom hun voksede til, fulgte de to hende omhyggelig og fattede virkelig Ømhed for hende, vel meget fordi de selv var gamle Pebersvende, der til syvende og sidst følte sig ensomme. Deres Opførsel mod hende var en Smule forskjellig. De havde saa at sige hver sin Del af hende. Kaptejn Kruse havde den gode og alvorlige hos hende, Kommandør Bøg den unge og smukke. Kaptejn Kruse fandt, at hun mindede ham om en Søster, der døde ung, og hvis Minde var ham dyrebart, Kommandør Bøg fandt, at hun mindede ham om et lidet henrivende Portræt, han en engang havde ejet af en dansk Konges Veninde, et sjældent lidet Portræt, malet paa Elfenben.

Medens Kaptejn Kruse var absolut ens mod hende, da hun var seks Aar, som da hun blev seksten Aar, forandrede Kommandør Bøg sin Opførsel: „Naar hun vokser til, skal hun vænnes til at forlange Respekt og Ridderlighed af Mændene", sagde han, og han handlede derefter. Som ganske liden Pige var hun altid kommen ham imøde, skrigende af Glæde, og Bøg havde taget hende paa sit Knæ og havde killet hende i Ansigtet med sin stive Mustache, som hun paa sin Side greb efter og trak i til stor Glæde for dem begge. Siden da hun blev større, sad hun ikke mere paa hans Knæ, men løb ham endnu imøde og hang sig fast ved ham med Barnets Kjælenskab.

Men den Dag Bøg kom til Vorregaard efter den længere Udenlandsrejse, Wilde foretog med sin Datter, om hvilken senere skal meldes, da saa han hende an, syntes overrasket, og han kaldte hende pludselig Frøken.

„Ada, Frøken Ada ... kjendes De saa endnu ved mig?"

De første Dage kostede det Ada en Del Besvær at være Dame lige overfor sin gamle Ven. Men om ikke længe kunde hun være det til Punkt og Prikke. Ja det kunde hænde, at hun en og anden Gang drev Jön

med gamle Bøg, lo ham op i Ansigtet, som unge Piger nu og da ganske sejersstolte gjør med Husets gamle Venner, der for ikke mange Aar siden dikkede dem under Hagen. Til hun en Aften, hun havde været meget slem mod ham, drak Dus med ham og gav ham Lov til at kysse sig paa Kinden efter at have peget hvor og udnævnte ham til Onkel.

X

Sakarias Wilde besluttede en Vaar at tage en Udenlandsrejse og lade Ada følge med. Men først vilde han vente til Sommeren var kommen til Ro med Sol og klar Himmel. De skulde nemlig først tage Sjøvejen, og Wilde vilde helst undgaa oprørt Hav. Han taalte nemlig ikke Sjøgang, da blev han syg, virkelig elendig syg.

Juni kom med usædvanlig Varme og trykkende Stille. Fader og Datter gjorde sig færdig, rejste til Kystbyen og gik ombord i et Skib, der sejlede til Danmark.

De gled frem paa Havet for spændte Sejl, gled langsomt frem to Dage og to Nætter, og de kom til Danmark. De boede en Tid i en ganske liden By med meget venlige Folk og blev snart kjendt af alle. Alle Byens Herrer, selv de gamle, hilste Ada paa Gaden og vilde gjerne tale med

hende, og alle spurgte, hvordan der var i „Norre“, hvorfra de vidste, hun var kommen. De troede, at der var koldt hele Aaret rundt og blev meget forundret, da hun fortalte dem, at Sommeren der var ligesaa varm som i Danmark.

Da de havde boet der nogle Uger, rejste de videre mod Sør med en dansk Slup, en Nat og en lang Dag. Netop som de kom i Land, blæste der op til Storm, og de var glade, da de kom under Tag. Det var en lang, smal Landtunge, de havde landet ved, og fra det lille Værtshus, hvori de sad, saa de, hvor Havet brød paa begge Sider til langt ude. Havets Brusen ængstede Ada — hun havde næsten aldrig hørt den før — og forstyrrede hendes Nattesøvn. Men alt næste Morgen var Stormen hørt op, og i Solskin kjørte de afsted i en stor Vogn, hen over en flad Slette, bevokset med Lyng, hvorigjennem Vinden peb. Nu og da hørte Lyngen op, og der kom lange Strækninger, der var dækket med hvid Sand, fin, hvid Sand, der for i Vejret ved mindste Vindpust. Kusken, en tyk Mand med røde Kinder, smilte altid og satte tidt en krum Trompet for Munden og blæste nogle Toner, der lød klare og smukke, udover. Ellers hørtes ingen

levende Lyd, uden netop ved Aften naar Solen sank; da skreg nogle Fugle. Kri, kri, sagde de, tidt langt borte fra. Ada saa dem ikke en eneste Gang.

En Dag, medens Vognens Heste holdt stille til Hvil, mødte dem en Flok brune Mennesker med store Øjne og funklende Guld- og Sølvpenge om Halsen og om Haaret. Det var Zigøjnere, om hvilke Ada havde hørt saa meget tale. De kom nærmere og vilde spaa Ada, men den tykke Kusk slog efter dem med Svøben og bandede trods sin Blidhed. Saa fjernede de sig ganske sagtmodig.

Men ganske for sig selv sad en gammel Kjærring, indskrumpet og brun som tørt Johannesbrød og sang noget hen for sig. Om hende snakked Wilde med Kusken, og lidt efter fortalte han Ada, at den gamle sang sin Dødssalme, nu havde hun ikke længe igjen at leve.

„Er hun syg," spurgte Ada.

„Nej, men hun er for gammel og for sén paa Foden til at gaa saa fort som de andre, derfor bliver hun nu ladt tilbage for at dø, enten sulter hun ihjel, eller ogsaa slaar en af de yngre hende ihjel."

Ada, som før havde syntes godt om de

mørke Mennesker, fandt dem nu onde, hun likte ikke, at de nærmed sig hende, ja hun holdt engang ikke af, naar deres store, sorte Øjne stirred paa hende. Meget tryggere følte hun sig da hos Kusken med det blide Ansigt og den vakre Trompet.

Egnen, gjennem hvilken de kjørte, var vakker. Lyse Lunde og grønne Sletter, bag hvilke Solen sank i lyserød Taage, mens Himlen forresten var blaa. Unge Piger og Gutter gik syngende hjem fra Markarbejdet. En og anden Gang noget senere paa Kvæld hørtes fulde Folk, der ogsaa syngende gik hjem. De sang tidt noget falsk; men bag de falske Toner laa ligesom Latteren og Glæden gjemt.

Endnu kom de til en By, i hvis Udkant Wilde lejede et helt lidet Hus, (de havde to Piger og en Tjenestegut med). Her boede de de sene Høstmaaneder til Slutningen af Oktober. Hvad Ada siden husked fra den By var dens gamle Kirke, der var aaben hele Dagen. I dens store Rum var der saa stille. Hun gik stundom ind og satte sig og saa paa Billederne, som hang paa Væggene. Gamle, hellige Mænd og Kvinder, Apostle, Helgener, alle med udstrakte Arme og med Smil i Ansigtet. Særlig var der to Billeder,

som hun fæsted sig ved: et af Helvede og et af Himmeriges Rige. Helvede var fuld af blodrød Ild. Satan, en gammel, krumrygget Mand med sort, lodden Krop, stod taalmodig og vented. Mange unge vakre Mænd og Kvinder kom med hinanden om Livet dansende hen imod ham.

Og Himmeriges Rige saas: et tindrende Landskab, hvor der gik Mennesker omkring mellem gyldne Palmer og røde Roser. Ansigterne smiled, og Roserne dryssed, medens en straalende Sol syntes at stige.

Her i denne Kirke bad Ada ofte til Gud. For medens hun var hjemme, havde hun ogsaa nok bedet, men ikke saadan som her. Thi hjemme havde hun bedet, fordi hun vidste, at Gud var god, og fordi Natten var saa mørk, og Vinden blæste saa sælsomt derude. Men hun havde aldrig bedet af sit fulde Sind, uden naar hun var bange. Og om Dagen havde hun aldrig bedet. Men her fandt hun i denne Kirke en Gud, en Jesus, en Helligaand, der lod hende bede, uden at hun først var bange, der lod hende blive saa fuld af Følelse, at hendes Læber uvilkaarlig aabned sig, og bønlige Ord kom over dem. Hun bad da for sig selv og sin

Fader og for Tante Martha og tidt for alle Mennesker.

Men det skal ogsaa frem, at andre Verdens Tanker kom med; men de blev brogede ved at tænkes i det røgelsesduftende Kirkeskib. I det hele var det Billederne og Musiken, som virkede, og de Bønner, som hun om Formiddagen havde bedet, syntes hende tidt om Eftermiddagen ganske fremmede.

Da Skoven omkring Byen begyndte at blive brun og gul, da den sidste Sommerfugl og den sidste Mariehøne fløj omkring, da en stille, næsten tung Høstluft laa over den lille By og dens Omegn, gjorde Sakarias Wilde og hans Datter sig færdige til at vende tilbage til Hjemmet. En lang, besværlig Rejse fulgte. Sjøvejen maatte tages, og den sidste Dag blev der høj Sjøgang, saa begge blev meget syge. Ada var glad, da de omsider kom hjem.

Denne Udenlandsrejse stod Tiden efter noget utydeligt for hende. Naar hun gik i Haven eller sad paa sit Værelse, kom den til hende, ikke som en virkelig Hændelse, men meget mere som en klar Drøm. Men enkelte Ting traadte skarpere frem: Deligencefarten hen over Sletten, mens Solen

skinned paa smaa Huse og paa et Taarn i det fjerne, eller naar Aftenen kom, og den tykke, smilende Kusk blæste for sidste Gang i Trompeten. Og Kirken husked hun med dens Toner og Billeder, som man husker en melodiøs, smeltende Sang.

XI

Flere Aar var gaaet fra den Morgen, Tante Martha kom til Vorregaard. I de første af disse Aar tænkte ikke Ada meget paa hende. Indtrykket fra første Morgen havde hun beholdt; men Ada var lykkelig og endnu for Barn at regne, Livet var hende let og klart, og naar hun tænkte paa Tante Martha, var det, som om hun oppe fra Strømmens blanke Overflade saa en gaa paa Bunden i Halvmørke, en som hun, naar alt kom til alt, ikke kunde se tydelig, og som hun i Grunden ikke ganske kendte.

Nu og da hørte hun et og andet Ord blandt Tjenerskabet: Ja, ja, Gud ved, hvad for Sorg tynger hende, eller: hun har trukket en Skal over sig, hun hører ikke noget udenfra; men hun ly'er efter noget hos sig selv. Eller: hendes Øjne siger, at hun er enslig og forladt, men at hun ikke begjærer andet.

Alt i det dunkle Sprog, som Almuefolk holder af at bruge.

Og disse Ord passede i mange Maader og kunde nok bruges her, hvor de, som talte, ikke vidste noget bestemt.

Tante Martha sad næsten altid paa sit Værelse. Værelsets Møbler var hendes egne: to højryggede Stole, en Træseng, gulmalet med mørke Forsiringer, en Sofa og et Væggeuhr: et Spindelværk med tunge Lodder, der langsomt gled op og ned. Over Sengen hang et Billed, Tante Martha havde tegnet, da hun var ung Pige, og sat Vandfarve paa: en Kraake sad i en Grantop og saa med store Øjne paa en Jæger og en Hund, der stod ved Foden af Træet og saa igjen paa Kraaken. Disse Ting var altid ens: de falmede Møbler, Uhret, der dikkede for hvert Minut og surrede for hver Time, og Skilderiet, der hang i Dag som for Aar tilbage — — en langsom henglidende Tid herskede deroppe. Og her sad Tante Martha, der ikke mere ventede paa noget.

Ada syntes, efterhvert som hun blev større, at forstaa, at Tante Martha var ulykkelig for noget, og naar Tante talte, aabnede hendes Ord ligesom Udsigt til noget, Ada ikke kjendte. Før havde altid det staaet for hende som den

største Sorg, der kunde times hende, om hendes Far skulde dø. Nu følte hun ligesom, at andre Ting kunde hænde, underlige Kryb kunde liste frem fra Mørket og bide sig fast til hende, der kunde volde værre Sorg end den.

Ofte kunde Tantens Ord falde tungt paa hende. Som nu en Dag, da Ada sad oppe hos hende. Høsten var inde, og Ada saa igennem Vinduet, hvor Havens gulnede Blade blæstes i Ring. Pludselig rejste hun sig, løb ned og hentede nogle Høstblomster og lagde dem paa Bordet.

„Tante, her er nogle Blomster til Dig."

„Er de til mig, Ada?"

„Ja, der er ingen andre, de andre er visnede ud."

„Du vilde helst, at det skulde være Sommer, Ada?"

„Ja, nu er det saa koldt, i Sommer var det dejligt."

Da sagde Tante Martha stille: „Saa du er bedrøvet, fordi Høsten kommer. Gid du altid maa være det og ikke af de ulykkelige, som længes efter Høsten."

Saadanne Ord kunde Tante Martha sige. Omend Ada ikke ganske forstod dem, trængte dog den Tone, hvori de udtaltes, ind paa

hendes bløde Sind og gav hende som i en Sum Sætningernes dunkle Mening.

Derfor hændte det en Junidag næste Aar, at da Ada paa sin lette Fart gennem Huset kom gennem Tante Marthas Værelse med nogle lyse, svulmende Roser i Haanden (af disse Solens blødagtige Børn, der væver sig ind i de første Sommermaaneders Pragt) saa blev hun, da hun syngende sprang frem, pludselig greben af Skamfuldhed. Hendes Skridt sagtnedes. Hun gik videre paa Tæerne og nynnede ikke engang. Og da hun gik ud af Værelset, var det, som en Skygge var falden over hendes Ungdoms Glæde.

XII

Tante Martha dannede sluttelig noget for sig selv i Adas første Liv. Som en sukkende Tone i en lys Vaarmelodi. Særlig efterat hun en Aften havde hørt sin Far og Kaptejn Kruse samtale om Tante. Ordenes Betydning forstod hun ikke helt; men netop fordi de var hende halvt uforstaaelige, gjorde de det Indtryk paa hende, Historien om skumle Farer gør.

Det var mørkt i Værelset; de to Mænd vidste nok ikke, at Ada sad i det ene Hjørne i en Lænestol. Og da de havde talt ud, vilde hun ikke, at de skulde se hende og listede sig, angst over hvad hun havde hørt, op paa sit Værelse. Det var en sælsom Historie, hun fik at høre ved hendes Faders og Kaptejn Kruses Samtale. Først at Tante Martha havde været smuk, da hun var ung . . .

sorthaaret, bleg . . . de, som saa hende, følte at hun vilde komme til at glæde sig i Livet.

Der var dengang en halvgammel Soldat i Tjeneste hos hendes Far, Oberstløjtnanten. Han var en egen Skrue og havde Ord for nu og da at være helt fjollet. Oberstløjtnanten brugte ham til alt Arbejde, som forefandtes. Men en Dag kom han hen til Oberstløjtnanten og sagde, at han vilde gifte sig og spurgte ganske alvorlig, om han ikke kunde faa Frøken Martha. Oberstløjtnanten lo først (han var en godmodig Mand), men klappede saa Soldaten paa Skulderen og sagde: „Det maa Du ikke oftere snakke om. Du forstaar! Snakker Du om den Slags Galskab endda en Gang, saa faar Du gaa Din Vej. Da vil jeg ikke have Dig mere.“ Og Manden snakkede ikke oftere derom; men han saa altid paa Frøken Martha. Den unge, smukke Frøken lod til at behage ham meget. En Eftermiddag, da han gik forbi hende, saa han endog paa hende paa en saadan Maade, at hun sagde det til sin Far. For Spøgs Skyld fortalte nu hendes Far hende, hvad den gamle Tulling havde spurgt ham om. Martha lo, men sagde lidt efter: „Jeg liker ham ikke, Far; se til, at han kommer bort.“

Lige efter var Oberstløjtnanten nogle Dage

borte fra Hjemmet paa Rejse. En Eftermiddag kom, da Frøken Martha var alene hjemme. Pigen var gaaet ud, Gaardsgutten var sammen med en anden Tjenestegut paa Fiske. Oberstløjtnantens Hus laa afsides, og faa kom forbi. Nok er det: den Eftermiddag voldtog den halvgale Mand Frøken Martha. Ingen hørte hendes Skrig uden nogle, der roede i Elven. De vidste endda ikke, hvorfra Skrigene kom. Da Pigen kom tilbage, laa den unge Dame hen besvimet. Manden havde endog slaaet hende, hendes Pande var ophovnet, og det ene Øje kunde hun ikke aabne. Man fik jo Liv i hende igjen; men ikke Livet fra før. En Rædsel var gaaet i hende for bestandig — en ulægelig Rædsel. Det var som hendes Livs inderste Rod var stinget; hun rejste sig aldrig mere til den glade Dag.

Kaptejn Kruse sagde tilsidst med dirrende Stemme: „Kjære Ven, hvorfor er der Forsyn til, naar det ikke griber ind i saadanne Tilfælde? Livet er jo saa retfærdigt, hvad? Aa, her findes mange lumske Baghold! Og jeg har opdaget, at Livet gjør tidt skjændige Ting, usle Bedrifter, netop mod dem, mod hvem det skulde være nænsomst.“

XIII

Sytten Aar gammel var Ada bleven en ung Dame, hos hvem Kvindens Egenskaber var tilstede, medens Barnet ikke var længere borte, end at hun fik det unge friske Præg, som Juni Maaneds første Dage ejer. Hun var endnu meget slank og saa paa Grund af sin Svajhed højere ud, end hun i Virkeligheden var; men hendes Jomfrubryst var noget af det smukkeste, man kunde se. Det var saa højt, og paa dette unge Legem og under dette Ansigt saa uskyldigt, næsten alvorligt; hendes Haar var tykt, det dvæled omkring Ansigtet, hang tungt over de store graa Øjne. Hun havde forøvrigt et af disse Ansigter, der er vanskelige at beskrive, et stærkt og samtidig forfinet, et, der fortalte om sorgfrie Dage og gammel Byrd.

Men saa ungt end Ansigtet var, bar det Præg af Klogskab. Ikke af den Art sørg-

modig Klogskab, som unge Kvinder, hvem Livet har været haardt imod, undertiden faar, denne Fortænkthed, der er Kvindens hele Væsen saa modsat. Men snarere af en medfødt Klogskab, der gjorde, at hun fik Udseende af rolig Urokkelighed, der kunde virke irriterende paa mange. Om en vilde fortælle hende, faa hende til at antage noget, der var hendes naturlige Begreber imod, bevirked det blot, at hun slet ikke svared; drev man ivrig paa, gjorde det, at hendes Øjne blev mindre og Blikket mønstrende. Og fremdeles svared hun ikke, indtil hun pludselig gav sig til at tale om andre Ting i en Tone, som slog hun en Streg over al unyttig Trætte. Harmedes hun, blev hun bleg, og hendes Stemme rysted. Man forstod ved i et saadant Øjeblik at høre hende, at hun kunde føle stærkt. Og naar Glæden pludselig tog hende, saa man, hvor et Lys skød op hos hende. Da brændte Blodet bag den hvide Hud, og en liden zigzagformet Aare i Tindingen kom springende frem.

Særlig den før omtalte Urokkelighed gjorde, at mange, som ikke kjendte hende, sagde: „Hun er nu vist et koldt og selvgodt lidet Væsen.“ Det var hun mindst af alt, men hendes Følelser var meget klare. Hun ejede

ikke noget af det ungpigeagtige Føleri. Det kunde man let overbevise sig om, naar man saa, hvordan hun gav til de fattige. Thi mod fattige var hun god. Hun gav meget gjerne, men uden den Sentimentalitet, som man saa ofte kan iagttage hos unge Damer, naar de er veldædige, denne begrædende Mine med Hovedet paa Skakke og disse milde Paamindelser om, at den fattige maa for Fremtiden afholde sig fra al Last. Ada lo svarere, end hun saa bedrøvet ud, naar en og anden gammel Slusk, der vistnok var Dranker og meget andet galt, kom med sine ynkelige Historier. Og maaske hun nok skjønnede, at han løj, men hun bar ligesom over med ham. Og hun gav mere, end mangen anden vilde have givet. Hun gav Pigerne Ordre, og de lød hende. Engang nævnte Husholdersken det for Wilde; men han sagde kun: „I alt saadant skal De uden videre lystre min Datter."

Et Eksempel paa, at hun var ærlig og velmenende, og at hun nok kunde tage i, naar det gjaldt.

En Dag kom en gammel, elendig Kjærring gaaende Vorregaard forbi ad den brede Hovedvej. Pludselig viste den lille Gaardhund sig (et lidet uskyldigt Gneldrebæst, som ikke

kunde gjøre andet her i Verden end netop det at gneldre, hvorfor Wilde havde anskaffet den for at varsko Gaardsgutten i Tilfælde af, at Tyve kom). Den viste sig som sagt og kom nu farende med den lille, buskede Krølhale meget modig i Vejret og satte gjøende af fuld Hals ind i den gamle Kjærrings Skjørter. Men Kjærringen blev forskrækket over Glammene. Hun troede vistnok, at det var en hel Blodhund. Hun løb rent hjælpeløs af Sted, snublede og faldt næsegrus, medens den lille Bikje endnu gneldrende foer i hendes Skjørter. Et Øjeblik efter var Ada ude, løb hen og greb først Hunden, kylede den med en Kraft, man ikke skulde have tiltroet hende, bort over Vejen, saa den hylende og ræd skyndte sig tilbage. Saa prøvede hun paa at rejse den gamle op, men hun magted det ikke. Kjærringen var for tung og havde desuden givet sig rent over. Raabte Ada saa til to Bønder, der luged i Haven. Men disse lod ikke til at begribe Adas Iver i dette Stykke. „Hunden bed hende ikke," sagde en. „Det er bare gamle Kari Lægda," sagde den anden. Ada rejste sig og trampede og vinkede paa en Maade, som gjorde, at de to fik røre paa sig. „Kom straks herhen!" raabte hun. Hun sagde ikke mere, men bad

dem bære den gamle ind i Bislaget. De gjorde saa. Kjærringen havde alligevel slaaet sig; den ene Tinding var ganske blodig. Nu hentede Ada Eddike og tog et af sine Lommetørklæder og bandt det den gamle om Panden. „Den faar la' være at gaa paa Folk," raabte hun; „det kan gjerne være, den ikke mener det farlig, men her ser vi. Den skal ha' Prygl, til den lærer det; jeg skal gjøre mit."

Den gamle kom sig naturligvis, hun fik Mad og Drikke og gik bort med god Bod for den Tort, Hunden havde voldt hende.

Blandt de Folk, der driver langt omkring, de underlige Mennesker med Ulykke i mange Ting og med ondt fra Fødslen, de, som lever sit eget Liv paa Landevejen, som tidt sover i Skoven, som har sine egne Skikke, som helbreder med Maaneurt og med Englefedt, som har til Ven en gammel Kat eller en tam Rotte, disse, der snakker sit eget Sprog — af dem havde Ada et helt Udvalg, som hun var Godvenner med. Det var underligt, at den unge, blonde Dame tog sig af dem og forstod dem: men hun gjorde det. Engang da Wilde saa hende give til saadan en gammel Mand, som derpaa hurtig sneg sig henimod Skoven, tværs over Engen, sagde han:

„Ja, se nu, han lod ikke til at have god Samvittighed! Kjære Ada, det er nu i Grunden ikke de egentlig værdige, som Du har valgt.“ Men Ada svared: „Kjære Papa, se paa de Mennesker; de maa alligevel have haft meget ondt, for at de nu kan være saa elendige, som de er.“

„Naa ja, det har Du jo ogsaa Ret i, Du er en klog Pige, lille Ada.“

Og Ada lo det hele bort. „Klog? Haha, ja vist er jeg saa!“

I mange Ting fik Ada sin Vilje, uden at det i Grunden mærkedes. Maaske det var denne lyse Frihed, som faldt naturlig ved det inderlige Forhold til Faderen, der bevirkede, at hun fik aande frit ud, saa der hos hende ikke sporedes nogen Lummerhed i Blodet. Ingen af disse Ukrudtsblomster kom tilsyne hos hende, der vistnok kan dufte forunderligt sødt, men som dog i Længden giver Afsmag. Ada Wilde, der voksed her i denne Luft, ligned en slank Vækst, der bar Blomster, hvis Farve var dæmpet, hvis Duft var en indtagende, noget fjern Solduft.

XIV

I Alderen fra sytten til tyve Aar gaar den unge Pige omkring i sin Faders Hus og paa Gaden. Hun taler, lèr, og hun tænker ikke paa, at mange ser hende, og at mange, som taler med hende, ser hendes Smil og hendes Øjne. Kvindesmil, saa mangfoldige er de, og Kvindeøjne, saa mange færdes de omkring! de lyseblaa, de graa, de brune, de sorte, de letsindige, de alvorlige, de sanselige, de rolige. Og alle trækker de Straaler efter sig som den flyvende Sommers Spind. Ja, hvor den unge, smukke Kvinde gaar, der klimprer det som fra dulgte Strænge. Mændene bliver underlige, hvor hun skrider frem, snart smiler de, snart bliver de alvorlige, idet de gaar videre efter stjaalent at have vendt sig efter hende. Og den unge Kvinde lader Mændene staa tilbage, og hun skjuler ikke sit Legeme, sit Smil, sine Øjne for de næste,

hun møder, og hvorfor skulde hun ogsaa gjøre det?

Men derfor gaar hun og kaster omkring sig af Skjæbnens Korn, der ofte er farlige, naar de faar blød Muld at gro i. Og træffer hun andre Kvinder, saa taler hun om andre Ting, og hele Tiden smiler hun venlig, og hun ved ikke, hvad hun selv har gjort.

Ada gik omkring som andre unge Piger. Hun gik ved Vejen om Sommeren, hun stod ved Grinden, der førte ind til Huset, naar Høstløvet faldt. Og kom nogen forbi, slog hun ikke sine Øjne ned. Hun gik som andre unge Piger paa Baller, hun lo og lod sin Arm hvile under sin Kavallers og snakked om ligegyldige Ting. Hun lagde næppe Mærke til, om en ung Mands Øjne fulgte hende den hele Balaften. Hun aanded aldrig raskere af anden Grund end den, at hun var forpustet ved Dansen.

Hun blev hele nitten Aar, og endnu havde ingen Kjærlighed rørt hende, og hun havde ikke ofret den en Tanke.

Men hvoraf kommer det, at den unge Pige, naar hun nærmer sig tyve Aar, begynder at længes? Indeholder dette Tal en Trolddom? Vist er det, at før Tyveaaret var fuldt, havde Kjærlighedslængselen grebet Ada.

Hun længedes mod Kjærligheden saadan, som hun troede, den var, saadan som de fagreste Bøger tilraabte hende, at den var, saadan som de smukkeste Billeder aabenbarede hende den. Saadan som hun troede, den maatte være, naar hun hørte de Kjærlighedssange, som hun holdt af at høre.

Og Ada forstod, at hun kunde vække Kjærlighed hos unge Mænd. Hun mærked det paa den Maade, de saa paa hende. Men ingen af dem, hun kjendte, havde faaet hendes Kjærlighed til at røre sig.

Saa kom Kjærligheden en Dag til Ada og tog hende helt. Det var paa en Violinkoncert, hun fik ham at se, som hun straks kom til at elske.

Der havde gaaet Rygter i Byen om den store belgiske Mester, som en af Byens Rigmænd, med hvem han havde rejst sammen, havde bevæget til at holde en Koncert i Byen, før han drog videre. I Byens Blad havde ogsaa staaet at læse om ham, og Wilde sagde en Middag til sin Datter: „ham maa vi høre, Ada.“ Ada var enig. Hun spillede ikke selv noget Instrument; men hun var meget musikalsk. Og i betimelig Tid kjørte de ned til Byens Festsal, hvor Koncerten skulde holdes.

Da — en Stund før Koncerten skulde begynde, Folk forsamledes endnu, — fik Ada en ung Mand at se. Han kom samtalende med en ældre Dame, Byfogdens Frue. Han var en af de unge Mænd, om hvem man siger: Han ser ud til at være farlig. Høj og elegant med regelmæssige Træk, graa Øjne og blond Mustache over en Mund, der, naar den smiled, krummed Overlæben som til Sejr. Der var noget smukkere, festligere ved hele hans Udseende end ved de Herrers, man i Almindelighed møder paa Gaden og i Selskaber. Der var noget ved ham, som unge Piger, der tørster efter Kjærlighed, Liv og Glans, straks elsker.

Det gamle, djærve Ord: „Den, som ikke elsker ved første Øjekast, elsker ikke," passed her. Thi Ada saa ham, og en Glæde steg op hos hende og fyldte hende helt. Og da en Stund efter den fremmede Mester begyndte at spille, hørte hun ikke, hvad han spillede; men Spillet virkede dog. Tonerne blev hende til en gylden Strøm, hvorpaa hun syntes, hun bares frem.

Ada elskede. Det græd, det mumlede i hendes Blod, Livet steg langsomt frem for hendes Øjne klædt i vidunderlig Skjønhed.

En Svimmelhed tog hende, som hun aldrig før havde fornummet.

Ja, sagt endnu en Gang. Ada elskede. Hun maatte tage lange Aandedrag for at give det højt blussende Liv, der rørtes hos hende, Luft. Hun følte det, som blev hun større. Dette var altsaa Kjærligheden, den hun havde længtes efter. Det var den, hun havde anet, naar hun saa de fagre Billeder og læste de skjønne Bøger. Og her var den ogsaa i Violinens Tonevæld; thi dette Spil, disse myge Toner! de var saa lyse som en Morgen, saa røde som en Aften, de tindrede snart af Liv, de sank snart hen som i Sorg, men i fager Sorg, Sorg, der græd skinnende Taarer. At dog Livet kunde være saa dejligt!

Ada kjørte hjem den Aften og svarede ikke mange Ord paa, hvad hendes Fader sagde. Hun lagde sig, men følte ikke Søvnen komme og tage sig som ellers, og mens hun laa vaagen, rakte hun nu og da sine Arme ud som i Ømhed. Hun mindedes hans Øjne og hans Smil, hun længedes mod ham. Pludselig stod hun op af sin Seng, tog sin side Morgenkjole paa og gik ud i Haven. Der var fugtig af en let Sommerregn, som nylig havde faldet. Ada gik omkring med Hænderne knyttede. Nu og da slog en vaad

Kvist hende i Ansigtet. Hun satte sig paa Bænken og saa paa den gamle Stenfisk, der laa og gabede, hun saa paa Buskene og paa de Blomster, hun utydelig skimtede i Sommernatten. Hun saa alt i Skjær af den Kjærlighed, hun følte.

Hun stod atter op, snublede over en Havestol og var nær ved at falde. Hun standsede, rakte Armene ud, greb Havestolen og slog den en Gang mod Jorden, slog den to og tre Gange. En Følelse af Styrke og sød Ødelæggelseslyst kom efterhaanden over hende. Hun skreg flere Gange, et kort, skarpt Skrig, og tog fast om Stolen med sine stærke, hvide Hænder, og medens hendes Haar løste sig og hendes Kjole aabnede sig, slog hun den mod Jorden Gang paa Gang, til den knustes.

Endnu en Stund gik hun om i Haven. En fredløs og stedløs Længsel havde grebet hende efter ham, hun havde set, men som hun ikke havde vekslet et Ord med, som hun ikke vidste, hvad hed. Og denne Længsel holdt hende endnu fastere og syntes ikke at vilde give slip paa hende.

Omsider gik hun ind, lagde sig og mærkede, at Søvnen kom. Men mange, lyse Ord kom og gik ligesom af sig selv, smukke Ord, der blinkede og forsvandt. Til hun kjendte

Søvnen tage sig helt og føre sig bort som paa en bred Gynge.

Hun vaagned næste Morgen, og de første Øjeblikke husked hun ingenting af det, der hændte i Gaar. Saa dukked det hele langsomt frem for hende. Hun smilede. Hun vidste ikke, om hun skulde rejse sig af Sengen eller ligge hen, synge en klingende Sang eller tie. Pludselig sprang hun, næsten uden at vide det, ud paa Gulvet, klædte sig paa og gik ned til Frokosten.

Hendes Fader var ikke kommen. Hun gik derfor ud i Haven for at vente paa ham og bad Husholdersken kalde paa hende, naar han kom. Hun gik omkring, lukked Øjnene nu og da og saa ham for sig, ham, som hun ikke kjendte, men som hun elsked. Saa ham, som han sad et Stykke borte. Saa ham særlig et Nu, da hun var bange for, at han skulde have mærket, at hun havde set paa ham. Da han havde et Udtryk om Munden . . . noget som et undertrykt Smil . . . som vidste han alt, hvad hun tænkte.

Da en Stund efter Husholdersken kom ned i Haven og sagde: „Frøken Ada, Deres Fader er kommen ned," gik hun næsten uvillig op. Hun havde dog saa gjerne gaaet her en Stund for sig selv endnu.

Den Dag og de næste Dage gik Ada omkring i en underlig lys, drømmesløv Tilstand, der i Grunden var hende fremmed. Længe havde hendes Kjærlighed faaet sove. Nu, da den omsider var vaagnet, var den vaagnet stærk. Hun havde længe ikke fundet nogen, hun kunde elske. Nu, da hun havde fundet ham, som, uden hun vidste hvorfor, gjorde saa meget stærkere Indtryk paa hende end andre Mænd, var et flygtigt Syn af ham nok til, at hendes Kjærlighed skulde blusse op som en hed Flamme.

Sakarias Wilde var snart paa det rene med, at hans Datter ikke var som før. Han mærked, hvor hun til nogle Tider var livlig, hvor hun til andre Tider var taus, hvor hendes Øjne ofte stirred blødt, som dvæled de ved noget kjært. Han saa, hvor hun engang, han spurgte: „naa, hvad tænker Du paa, Ada?“ i det samme skifted Farve og havde vanskeligt for at svare.

Sakarias Wilde begreb, at noget forestod, og at man ikke maatte forstyrre. Han lod hende, naar han forstod, hun ønsked det. være alene, og trængte ikke ind paa hende. Han saa, at hendes første Kjærlighed var lykkelig. Hvor kunde hun ellers være saa vakker? Denne stille Fest, der hvilede over

hende, disse røde Taager, der gled hendes Ansigt forbi.

Men hvem var det dog, hendes Kjærlighed gjaldt? Han gjættede og gjættede. Naar han sad ved Frokosten, faldt han tidt i Tanker. Han blev siddende lange Stunder med den ene Haand under Kinden og med den anden skjærende Osten i smaa Strimler, spiddende dem en for en paa Gaffelen og tyggende dem en for en, mens han grunded: hvem var det? En Aften, da han gik Arm i Arm med Ada bortover Engen, var han lige ved at spørge hende ud; men han kunde ikke rigtig. „Lad hende komme til mig af sig selv," tænkte han. Men lidt efter tænkte han igjen: „Det er kanske urigtigt af mig ikke at spørge hende om dette . . . jeg er da sandelig den nærmeste til at vide om Sagen." Men han spurgte hende dog ikke ud.

XV

En Eftermiddag gik Sakarias Wilde, Ada og Kommandør Bøg henad Vejen, der førte til Byen. De to første havde netop taget en Ridetur, de var endnu i Ridedragt; men Ada havde for Varmens Skyld taget Ridehandskerne af og lettet Hatten en Smule fra Panden. Medens de tre saaledes gik, kom en ung Mand dem imøde. Han var i Løjtnantsuniform. Deraf kom det, at Ada først, da han var ganske nær, gjenkjendte ham. Ja, det var ham, som i al denne Tid ikke havde været ude af hendes Tanker. Nu kom han nærmere. Uvilkaarlig sænkede hun sine Øjne. Hun saa alligevel, at han hilste paa Kommandøren, og at denne tog ham i Haanden. Og hun saa og hørte Kommandøren præsentere ham for dem begge: Løjtnant Carsten Stahl ... saa gik de videre. Han fulgte med.

Sakarias Wilde snakked en hel Del om, at han jo havde kjendt Løjtnant Stahls afdøde Fader, Oberst Alf Stahl. Han kunde endog fortælle noget om en Ridetur, paa hvilken Obersten engang var bleven kastet af Hesten og havde brækket sin Arm. Og den unge Løjtnant svarede: ja, det var saa, hans Far havde aldrig rigtig forvundet det Fald ... han var svag i den ene Arm siden den Dag.

Pludselig ved en Svingning af Vejen, kom han paa Siden af Ada. Og nu talte han til hende, og hun svared ham. Ja ved det, at han gav hende sine Ord, og hun gav ham sine, ved det, at han gik ved hendes Side, og hun gik ved hans, ved det, han saa paa hende, og hun paa ham — hun kjendte det som en vag Fryd og en ukjendt Glæde.

Sakarias Wilde og Kommandøren havde standset og betragtet en Gaardmands nye Hest. Wilde var sikker paa, at den var ny. Hesten stod ved Gaardmandens Stakit og saa ud til gjerne at vilde et andet Sted hen. Nu og da aad den Græs, men gned sig snart igjen op ad Stakittet og saa langt bort med sine kloge Øjne.

Det blev altfor længe at vente, og langsomt gik Løjtnant Stahl og Ada i Forvejen.

Omsider var de to gamle færdige med at se paa den Hest. De gik da videre og saa nu, at Ada og Løjtnant Stahl atter havde standset og biede paa dem. Men da de kom nærmere, studsede Sakarias Wilde ved at se sin Datter. Saadan saa hun ikke ud, naar andre unge Mænd konverserede hende. Han fik noget at grunde over.

Lidt efter sagde han: „Hør nu, Hr. Løjtnant, nu skal De gøre min Datter og mig den Fornøjelse at blive med ind og spise til Aften . . . og blive en Stund udover. Noget særligt har jeg ikke at byde paa. bare koldt Bord . . . men sig nu alligevel ikke nej. Du Bøg gjør naturligvis Selskab.“

Begge takkede, og i Endrægtighed gik man nu til Vorregaards Dør.

Før Aften var til Ende, var Sakarias Wilde overtydet om, at hans Datters første stærke Kjærlighed gjaldt Løjtnant Stahl, en Mand, hvem hun først nu i Aften var bleven kjendt med. Hans fornuftige, hans kloge lille Ada havde med andre Ord en Tid lang elsket en fremmed Mand. Det havde hun gjort, som Wilde og Pastoren nylig havde snakket sammen om som om en aaben Bog, og som Pastoren under Wildes samtykkende Nikken havde betegnet som en sjælden Karakter, som

vist vilde vælge en Mand af „megen indre Skjønhed".

Og mon Løjtnant Carsten Stahl havde „megen indre Skjønhed" he, he . . . han saa nok ud til at kunne finde fagre Ord, han havde vist god nok Forstand, men den egentlige indre Gehalt . . . Wilde syntes nu at erindre et og andet Ord om Oberst Stahls Søn, Gud ved, om ikke de Ord fortalte, at han var en letsindig og ødsel ung Herre.

Aftenen gik forøvrigt ganske muntert. Næste Dag kom Løjtnant Stahl paa Visit og blev paafaldende længe. Hvordan han belagde sine Ord, husked Wilde ikke; det kom saa let og naturligt, at han og Ada skulde tage en Ridetur næste Dag.

Hm, tænkte Wilde, her maa gjøres noget; men forresten: her er jo i Grunden ingen Ting at gjøre.

Da Bøg tilfældig kom indom, spurgte Wilde ham ud, efterat han havde fortalt ham som Husets gamle Ven, hvad han, Wilde, troede. Bøg nikkede flere Gange: „Ja," sagde han, „jeg mærked det samme, jeg ogsaa, kjære, gamle Ven, Du kan tro, jeg mærked det ogsaa . . . ja, ja, ja, hvad skal jeg sige? jeg vil foreløbig sige, at jeg finder, at man kan være en brav Mand og ikke skikket til

Ægteskabet. Oprigtig talt, jeg holder meget af Carsten, men Ægtemand, nej! han er altfor foranderlig. Kanske hans Kone, saalænge hun kan binde ham, faar et Himmerige, og saa siden bliver det saa som saa. Ja, Du forstaar . . . jeg holder som sagt meget af ham; men jeg holder lige saa meget af Ada. Og hun skal have en anden. Ja hun skal. Hvorfor vil Du spørge. Jo, ser Du, lige fra sin Barndom har Carsten været en vilter og paa en Maade en begavet Gut. Ellers plejer Folk at vokse Vilterheden af sig, men paa Æresord, Carsten har ikke saa ganske lidt af den i Kroppen endnu. Se nu bare, hvordan han bar sig ad med de Titusinde Specier, hans Far Alf Stahl efterlod. Hvad gjorde han? hvorledes ræsonnerede han? jo, han sagde de flotte Ord, at havde han arvet Hundrede Tusinde Specier, saa vilde han have været forsigtig, men disse Titusinde, dem maatte der gjøres Ende paa. Og saa i Stedet for at anbringe disse fornuftig til Hjælp senere i Livet, saa rejste han udenlands og satte dem overstyr i et Par Aar . . . glad Gut forstaar Du altsaa; han sagde til mig den Gang: Du vil holde med mig i, at nu da Eventyr og Krig er forbi, er det eneste i Verden god Mad, god Vin og dejlige Kvinder.

Det var hans Valgsprog. Nu vel, det er jo ikke det dummeste. Og de, som hylder det, er ikke de daarligste . . . men gode Ægtefolk, det er de ikke. Oprigtig talt, om jeg saa skal sige det, om jeg saa skal hviske det frem, maa jeg tilstaa, at jeg selv har hyldet det Ord; men jeg har aldrig giftet mig. Nu, kjære Ven, lad os nu se Tiden an, bliv nu ikke straks alvorlig. Hvem ved, kanske Ada kan være stærk nok . . . stærk nok . . . til at holde ham fast hele Livet. Skulde nogen magte det, maatte det være hende. Lad os nu som sagt se Tiden an.“

XVI

Dette Blik, der fortæller to, at de elsker hinanden; dette, der gjør, at begge smiler og bliver tause. Dette lange Blik, der faar Blodet til at drage forbi med lyse Syner. Dette, der fortæller alt bedre og sandere end mange Ord.

Ikke mange Dage varede det, før netop det Blik veksledes mellem Ada Wilde og Carsten Stahl. Og hvad enten de da sad i Vorregaards Stue, eller de gik under den ensomme Allé — altid holdt de inde med at tale, mens Stunden gik, fuld af den rigeste Lykke.

Men en Eftermiddagsstund, ikke mere end en Ugestid efterat de vare blevne forestillede for hinanden, standsede Carsten Stahl, medens de gik i Alléen, og tog Adas Haand. Han bøjede sit Hoved mod hendes. „Frøken Wilde, . . . lad os ikke gaa . . . lad os vente

et Øjeblik . . . De ved, hvad jeg nu vil sige, ved De ikke?"

Ada saa hen for sig, hun var saa hvid, at hendes Træk blev utydelige, men hendes Øjne saas mørkere end før.

„Frøken Wilde, De ved det, jeg har set det." Han drog hende nærmere ind mod sig. „Jeg har set det paa alt, paa Deres Øjne og paa Deres Smil. Frøken Wilde, jeg elsker Dem! Jeg elsker Dem, svar mig, tør jeg haabe?"

Hun bøjede sit Hoved mod hans Skulder. Den Bevægelse fuld af Hengivenhed og Ømhed sagde saa meget. Han knugede hende til sig. Det unge Jomfrulegeme lagde sig saa mygt mod hans.

„Frøken Wilde . . . kan De svare . . . jeg beder Dem."

„Ja . . . ja" . . . kom det hviskende, „jeg vil . . . jeg vil alt . . . for Dem."

Han greb om hende og gav sig til at hviske Ord til hende, søde, hede Ord, som kraftige Mænd ynder at bruge.

„Ada, løft dit Hoved. Lad mig se Dine Øjne: lad mig beundre Dig. Du dejlige, Du er min, Du er min. Ada, jeg elsker Dig. Lad mig kysse Dig. Giv mig Din dejlige

Mund for første Gang. Ingen før mig ... Ada ... min."

Og han kyssede hende heftig og hidsig, og hun gjengjældte dem bestyrtet og betagen. Hun var hans. Hun greb om hans Hoved med sine hvide Hænder, hun smilede i Fryd, hun lænede sig ind mod ham.

De gik langsomt videre, hviskende kun hinandens Navne, ladende de lange Blikke sige alt det andet. Tilsidst stod de udenfor Vorregaards Grund, Carsten hvisked: „imorgen kommer jeg og taler med din Fader."

Ada gik ind og satte sig ved Vinduet og saa ud i Haven. De gamle Trær stod og vuggede sine bladtunge Grene tungt i Luften, Blomster stod i Klynge, Fluer og Myg fløj omkring, alt var som før omkring hende. Men hun sad der midt i det hele og var en anden. Hun følte endnu hans Kys og hans Arm om sit Liv, og hun aanded dybt, idet hun følte noget nærme sig, som var endnu skjønnere.

Medens hun sad slig, hørte hun sin Fader komme, saa ham standse midt paa Gulvet og spørge med en egen Stemme, hvori Venlighed og Skjelmeri forsøgte at sejre, men hvor Alvoret dog tog Overhaand: „naa, hvad tænker Du paa, Ada, Du ser saa dyb-

sindig ud." Hun rejste sig og gik hen til ham, saa ham ind i Øjnene og skjulte sit Hoved ved hans Bryst: „Fa'r, Fa'r." Wilde strøg langsomt og varligt hendes Haar: „Ada min! kjære Barn." Han sagde ikke mere, men Tonen i disse Ord var saadan, at hun pludselig forstod, at han vidste alt: „Fa'r, han kommer i Morgen for at bede Dig . . . Fa'r maa jeg ikke nok faa ham?" — „Kjære Ada, tror Du, han kan gjøre Dig lykkelig?" — „Ja, ja." — „Naa, naar Du tror det, saa give Gud, at alt maa gaa godt."

Næste Dags Middag kom Carsten og talte næsten to Timer med Wilde. Tilsidst omfavnede Wilde ham, kyssede ham, raabte paa Ada, lagde deres Hænder i hinanden og gik ud af Værelset.

Wilde var jo nu en gammel Mand, snart femogtreds. Han var helt medtaget af alt dette, der brød det daglige Livs rolige Tanker. Han maatte have Bøg fat og tale med ham. Derfor lod han spænde for og kjørte til Bøgs Hjem, et villalignende Hus ved Byens Udkant. Bøg forstod, hvad der var i Gjære og kom øjeblikkelig. „Naa gamle Ven, naa kjære gamle Ven, hvordan arter Tingen sig, hvordan gaar det vore Børn?"

De tog en lang Kjøretur og snakked sammen hele Tiden. Wilde fortalte, at Løjtnant Stahl nu var Adas Forlovede. Kommandøren nikkede blot. Wilde fortsatte, fortalte om de to unges Kjærlighed til hinanden, om det gode Indtryk, Carsten Stahl havde gjort paa ham, da han kom og bad om Adas Haand. Han havde blandt andet udviklet nogle Fremtidsplaner, som havde tiltalt Wilde meget. Om seks Uger, blev Wilde ved, rejser han bort for et halvt Aar, han skal være Adjutant hos General Lerche, saa vil han søge Kommandantposten paa Børge Fæstning. Det er langt afsides, og det vil blive ensomt for dem at tilbringe Aarene der, men se, selve den Ting, at han vil til Børge, synes jeg paa en Maade er glædelig, det tyder dog ikke paa, at han er en saadan ustadig en. Nuvel kjære Ven, jeg er i al Fald ikke den, som tør optræde som altfor stræng Dommer. Lad nu Ada og Stahl være borte fra hinanden det halve Aar. Hvis deres Kjærlighed da endnu holder, lad dem saa drage sammen til Børge, saa faar Vorherre ordne Resten. Ret beset, jeg kan ikke gjøre andet, end jeg gjør.

„Kjære Ven", svarede Bøg, „jeg tror, at Du i alle Tilfælde vilde være ængstelig ved

at give Ada bort, hun har nu vokset saa vakkert her i mange Aar. Og forresten ... Kruse sagde noget godt i Dag, da jeg flygtig nævnte dette med Ada og Carsten. Han sagde: „Som man siger for et gammelt Ord: man bliver ikke altid lykkelig med den, man holder af, men man bliver altid ulykkelig med den, man ikke holder af.“

XVII

De var forlovede. Løjtnant Carsten kom hver Dag ridende til Vorregaard paa sin nydelige isabellefarvede Hoppe, der af ham var døbt Bella og hed saa, indtil Ada fandt, at „Isa“ var et vakrere Navn, hvorpaa Carsten straks mente det samme og omdøbte den til Isa.

Og Carstens Isa og Adas Maja, en smuk fireaarig Graaskimmel, bar dem afsted sammen udover den ensomme Vej langs Vorrestranden. Nu og da blev det dem en Nødvendighed at ride hurtigt, at flyve afsted i et kort, hidsigt Ridt. Det blev dem en sød Lyst at kjende Farten prikke sig i Kroppen for saa bagefter at ride roligere og roligere, at nærme sig til hinanden, blussende og stærke — indtil han, naar et Træ skyggede, bøjede sig mod hende og kyssede hende, nogle lange Kys, der tog Vejret fra dem begge.

Naar de ikke red, naar de lige saa gjerne vilde snakke roligt med hinanden, gik de Ture i Vorreskoven, som jo Ada saa nøje kjendte, og hvor hun uvilkaarlig førte an ad Stier, som aldrig nogen betraadte. Hun var ung og beruset paa Rideturene; paa disse Skovture var hun inderlig lykkelig. Fremtiden sang hende ligesom til paa Rideturene, paa den hurtige Fart ved Carstens Side; her var den nok ogsaa til Stede; men her mødtes den med Barndommens Dage, der ikke sang, men hvisked og nynned. Alt kjendte hun her, og hun syntes, at alt kjendte hende. De gule og hvide Blomster hilste paa hende og lo: „husker Du den Gang, Du løb omkring her som liden Pige . . . husker Du? vi lykønsker Dig, Ada!“ Og Træerne, de gamle Træer, ved hvis Fod hun i Aarenes Løb saa tidt havde hvilet sig, de stod ganske stille og gav Agt: Du er lykkelig; men derfor har Du vel ikke ganske glemt os.“

Og Ada blev betagen af en Rørelse, som hun før ikke havde kjendt, en, der sank ned i hendes Lykke som Vemod, og hun kunde nikke til Blomsterne og de gamle Træer og synes Synd paa dem, fordi de stod bestandig for sig selv, uden at nogen brød sig om dem.

Engang, da disse Tanker havde gjort hende tavs et Nu, sagde Carsten: „Naa, hvad tænker Du paa?“ Og hun lo mod ham og fortalte ham meget fra sin Barndom: om Pigerne og de gamle Koner blandt Blomsterne og den grønblege Urt med de fløjlsagtige Blade, som visnede for hende til hendes Sorg. Carsten smilede og sagde: „Du er jo paa en Maade en ren Eventyrprinsesse, som har levet saa bortgjemt.“ Og han saa paa hende, smilende og lidenskabeligt, og hun glemte det hele for ham.

Forlovelsestiden — ingen Tid er hedere for den unge Kvinde end den. Hendes Efskov er, om den før slumrede, nu vakt ved den unge Mands mangehaande Kjærtegn, mens Drømmen hersker endnu, den higende Drøm mod det hemmelighedsfulde, som hun endnu ikke kjender; men som vil komme. Og fordi Drømmen altid er grænseløs og ejer overjordiske Farver og Dufte, der forvirrer den, helst naar den støttes af en tung Sommernat ved den Tid, de sidste Jasminer blomstrer. Thi da hviskes der af Elskende, der endnu stunder mod Brudenatten, hede Ord. Og mest for saadanne forlovede Pars Skyld er det nok, at Djævelen gaar i Lunden og bøn-

falder Natten om Blomsterduft og Mørke, og hans Tunge er en rød Lue.

For at sige det lige ud: det hændte engang Carsten og Ada, at deres unge Blod blev saa varmt, at Ada med samt hendes hvide Jomfruelighed havde været hans, hun elskede, om ikke en ren Tilfældighed havde hindret det.

Det var en Aften i Slutningen af Juli. Luften var hed, næsten tung. Carstens og Ada gik sammen i Haven. De stod flere Gange i Begreb med at gaa ind til Wilde, der sad ved sit Chatol og læste; men altid, naar det første Sktidt opad Trappen skulde tages, lo de, vendte om og gik ned i Havens Gange til Vildvinslysthuset. De gik da fra Hovedtrappen til Lysthuset de utallige Gange, og for hver Gang gik de langsommere. Træernes Løv viftede dem lunken Luft i Ansigtet, Natten vilde snart komme, alt var tilstede for at lokke og friste, endog Maanen var fremme, den gled blank langs Horisonten, paa sin Vej tændende nogle lange Skystriber i mat Glød.

Ada og Carsten talte ikke mange Ord nu, det var, som de ikke turde sige, hvad de tænkte. De gik tæt sammen op og ned.

Satte sig for hver Gang et Øjeblik i Lysthuset.

Medens de engang saaledes gik, standsede pludselig Carsten, greb om en Valmueblomst, rykkede den af og stak den lange, grønne Stængel ind paa Adas Barm, saa den krøb som en fugtig, liden Snog ned, indtil den var helt gjemt og selve Blomsten skinned paa hendes Hals.

„Ada," hvisked han, „giv mig den nu."

„Hvad mener Du?"

„Ved Du ikke, hvad den betyder?"

„Jeg ved ikke . . . jeg tror det . . . sig det, Du."

Og stirrende ind i hendes Øjne hvisked han, mens deres Læber næsten rørte hinanden:

„Naar Natten dækker alt, naar Søvnen sænker sig over alles Øjne, — da kom til mig."

Næsten uden at vide det hviskede Ada ja. Han trykkede hende til sig, hun lukked sine Øjne.

„Ada, Du, jeg elsker Dig. Netop Du skal have saadan stor, rød Blomst og give mig den. Du, som er saa blond og fin."

De gik vaklende hen mod Lysthuset. I samme Nu raabte Wilde fra Trappen. De

saa, han stod med det blaffende Lys i Haanden.

Ada vaagned ligesom. Underlig tilmode, næsten svage, gik de langsomt op mod Huset.

„Kjære . . . det er sent! . . . kom nu op, mit forelskede Par," sagde Wilde.

Ada hang lykkelig sin Fader om Halsen: nu var hun glad, fordi han havde kaldt netop da.

Lidt efter red Carsten til Byen.

XVIII

Dagene gik altfor hurtigt. Det led snart mod Tiden, da Carsten maatte rejse.

De sidste Dage før hans Bortrejse gik han og Ada lange Ture og talte om, hvordan de vel havde det næste Aar paa samme Tid. De var da vel flyttet ud til Holmen. De boede vel paa den gamle Fæstning ganske for sig selv, befandt sig vel og ønskede ingen Fremmede.

De følte nu, da Adskillelsens lange Timer nærmed sig, ikke saameget den forrige begærende Kjærlighed. Den havde veget Pladsen for en dyb Ømhed. De holdt af i disse Dage at sidde stille, tæt mod hinanden, og tale om Tiden, som vilde adskille dem: hvad de da vilde gjøre og lade, og hvorledes de vilde mindes den dejlige Maaned, de nu havde tilbragt, og hvorledes de vilde søge at lade

Tiden gaa saa hurtigt som muligt for jo hurtigere at kunne forenes.

Dagen for Adskillelsen kom. Ved Middagstid kjørte Sakarias Wilde sin Datter og hendes Forlovede til Byen, lige til Bryggen, hvor en Baad laa færdig til at hente Carsten ud til det lille Skib, med hvilket han skulde rejse. Ada var kjæk, hun græd saa langtfra, at hun endog smilede ved den sidste Afsked, omend jo nok det Smil var noget blegt.

Saa rejste han, og Ada kjørte med sin Fader tilbage for at vente paa ham, en Høst, en Vinter og en Vaar, syv Maaneder i det hele . . .

Omend Oktober nu var kommen, holdt Høsten sig endnu i Afstand. Ja tidt kjendtes det, som om Sommeren endnu gik over Jorden. Men det var jo ikke Sommer mere. Haven, Alléen og Skovene gulnede lidt efter lidt. Solnedgangen strakte store Striber langt op over Himlen, og det gyldne Lys, de spredte, gjorde, at enkelte Fugle sang; nogle kolde Pust kom flygtende fra Nord og meldte, ikke ved sin Styrke, men snarere ved sin trygge Bredde, at de kom fra noget, der havde meget at øse af. De ødelagde dog ikke og ribbede ikke. Skovene og Alléen og Haven

stod endnu prydet med Oktobers farverige Pragt og ventede paa Døden.

Jeg har før sagt, at Ada ligned en af de Blomster, hvis Farve er dæmpet, hvis Duft er en noget fjern Solduft. Men nu havde Kjærlighed og Længsel gydt hende en fremmed Saft i Blodet. Hun bar ikke den dæmpede Farve mere. Hun gik i Haven, under Alléen og i Skoven paa alle de Steder, hvor hun og Carsten havde gaaet, og hendes Tanker var lumre som Duften fra de Blomster, der aabner sig om Natten.

Hun længedes efter ham, hun elskede. Hun længedes Dag efter Dag. Hun blev sluttelig fortrolig med sin Længsel; derfor sagde hun ofte tidlig Godnat til sin Fader og gik ind paa sit Værelse, klædte sig af og laa, før hun sov ind, stille med lukkede Øjne og tænkte paa ham og ønskede at ligge saaledes den hele Nat.

Tiden gik forresten hurtigere for hende, end hun havde haabet. Næsten hver anden Dag kom Brev fra Carsten, og Læsningen af disse Breve og Skrivningen af Brevene til ham optog Størstedelen af hendes Tid den mørke Vinter.

Saa nærmed lidt efter lidt Maaned Maj sig, og endelig var den der, og endelig var

ogsaa den Dag der, da han, efter hvad han havde skrevet, skulde være paa Vorregaard igjen. Ada sad ved Vinduet, og fordi Carsten skulde tilbagelægge den sidste Del af Rejsen over Land, saa hun efter hvert Kjøretøj, der nærmed sig.

Henimod Aften kom han. Ada saa ham igjen fra før, hans Skikkelse, hans Øjne, hans Mund, ham selv . . . hun havde ham virkelig tilbage.

XIX

Bryllupsdagen kom. Forberedelserne til Vielsen i Kirken, en Mængde Blomster, der dufted saa stærkt, mange Mennesker, som Ada i Grunden ikke kjendte i Øjeblikket, og som hun dog maatte hilse paa og mange, som hun kjendte, og som hun maatte tale med. Carsten Stahls Moder og hans blonde, smukke Søster, som saa tidt kyssed hende, Kommandør Bøg, elskværdig som altid og i Uniform med Ordner, Kaptejn Kruse, alvorlig som altid, og Carsten selv, som hun endnu ikke havde faaet Tid til at være sammen med, saa at han i al denne Uro syntes hende næsten fremmed.

Hun mærked, da de kjørte til Kirken, og hun saa eller syntes at se, at Kirken var fuld af Mennesker.

Orgelet spillede, og der blev sunget fra Koret. Saa tied Orgelet, og uden ret at

vide det førtes hun over Gulvet af en Mand, som hun pludselig saa var hendes Fader. Og nu saa hun Carsten ved sin Side og foran dem begge Presten . . . bag Presten saa hun, der brændte Lys paa Alteret, og hun skimted Altertavlens gyldne Figurer.

Presten talte længe, og under denne Tale kom hun sig noget af den fraværende Tilstand, hvori hun havde gaaet fra Morgenen af. Hun stod jo nu ved Carstens Side, hun holdt ham under Armen, hun gav ham sin Haand, hun opfatted Prestens Ord; nu vied han dem sammen, og Ordene, han brugte, var jo gamle og kjendte.

Endnu var hun dog noget anstrængt, først da de kom hjem og sad ved det gode Bord, fik Retterne og Vinen hende fuldstændig bragt tilbage. Først nu gjenkjendte hun Gjæsterne en for en, først nu nikked og smiled hun hjertelig til den ene og den anden. Ja, nu sagde de „Fru Stahl“ til hende, nu var hun Carstens Hustru. Intet kunde skille dem mere. Ingen Rejse. Rejste han bort, fulgte hun ham. De skulde altid være sammen . . . Glæden kom pludselig ind paa hende; hun tog uvilkaarlig Carstens Arm, og han trykked hendes Haand til sig og hvisked: „Nu er Du kjæk igjen, ikke sandt?“

„Har jeg ikke været kjæk før?“

„Aa lidt bleg, kjære, det er jo rimeligt. Ada min . . . nu er Du dejlig.“

Der blev holdt en Mængde Taler. Carsten talte vakkert for sin Svigerfader, og Wilde svared med en Tale for Carsten som sin gamle Ven, Oberst Alf Stahls Søn, og adresseret sluttelig den ganske Skaal til Oberstinde Stahl. Bøg, som var meget rørt, talte for den unge Pige, Ada Wilde, som han havde lært at kjende, og som han havde holdt saa meget af, og som han altid vilde erindre.

Kaptejn Kruse talte for Jægeren Wilde, med hvem han engang havde gjort saa mange Ture, men som, da Ada voksed til, var bleven mindre nidkjær i Jægerfaget. Han haabede, at han nu havde faaet sin Jagtkammerat tilbage, omend de vel nu, efterat de begge var bleven gamle, maatte fare frem med Lempe. Men omend han glæded sig ved sin gjenvundne Jagtkammerat, var han alligevel bedrøvet over at skulle miste Ada, Ada hin unge, som en gammel Skald vilde have kaldt hende . . . nu vilde han blot sluttelig sige sin gamle Jæger velkommen tilbage, og han vilde sige Ada Farvel og ønske hende al Livets Lykke.

Endnu blev der holdt flere Taler. Men tilsidst af nogle, hvem Vinen havde muntret og som igrunden intet havde at sige. Ada hørte snart efter, snart gik hendes Tanker ganske for sig selv. Engang kom en egen Kulde over hende. Hun syntes, at hun igrunden ikke havde noget at gjøre mellem alle disse Bryllupsgjæster . . . Hun vilde helst have Lov til at gaa op for sig selv, gaa op paa sit eget Kammer og sidde en Stund ved Vinduet, før hun gik til Ro . . .

Da kom hun pludselig til at tænke paa, at fra nu af havde hun ikke sit eget stille Kammer, sin egen Seng, hvad var dette? Hun saa paa Carsten, og da han saa paa hende igjen og smilede, syntes det hende, at nu var Sejren i hans Smil snarest Triumf; han vidste jo, hun var i hans Magt . . . Noget som en Ængstelse kom over hende, hun syntes ikke, Carsten var hendes fra før . . . hvad vilde ske, naar alle de andre var gaaet, og hun og Carsten var alene?

Men en Stund gik, og hun saa atter paa Carsten, og Bladet vendte sig: nu følte hun Kjærligheden til ham overmande sig. Hun var ikke blot hans, han var jo ogsaa hendes. Og hvor han var fin og vakker . . . Hvorfor ikke være i hans Nærhed altid? han vilde jo

ikke gjøre hende Fortræd . . . ja, hun vilde gjerne være hos ham . . . hun vilde være hos ham en Nat i samme Værelse og ved hans Side . . . hvorfor ængste sig over dette nu? Før havde hun jo mange Gange længtet derefter. De havde jo haft mange Stunder sammen ligesaa elskovsfulde som hin Kveldstund, han gav hende Valmuen. Var det denne megen Bryllupsfest, som var Grunden til, at han ligesom nu var kommen bort for hende? hun troede det næsten.

Uafladelig veksled Tankerne hos hende, snart varme, snart forunderlig kolde, snart ængstelige, snart trygge, snart modigt seende fremad, beredt til at give sig det ukjendte Liv i Vold, snart længtende bort fra Lys og Larm mod den fredelige Stilhed, hvori hendes Liv indtil nu var gaaet hen.

XX

Tante Martha var ikke blandt Bryllupsgjæsterne. Sakarias Wilde og Ada havde begge talt til hende om dog at komme ned en Stund: men hun havde rystet paa Hovedet. Paa en Maade forbausede denne Hovedrysten dem; thi den aabenbarede, at hun havde forstaaet deres Ord. Og sandt at sige: i den sidste Tid havde det ofte hændt, at Tante Martha ikke opfattede, hvad man sagde hende.

Det kan ikke undre nogen, at Ada i sin Forlovelsestid og i den Tid, hun drømte om sin kommende Lykke, ligesom havde haft en Sky for at besøge Tante Martha paa hendes mørke Værelse. Glansen, der hviler over Livet paa saadanne Dage, er skjøn; men den er ikke grundmuret, man er, naar Lykken synes at tilsmile en, bange for Ulykken, man tager let Varsler da. Derfor havde Ada helst gaaet Tante Marthas Værelse forbi. Men en

Maanedstid efter at Carsten var rejst, da hendes Fader en Dag sagde: „det gaar nedad med Tante Martha“, saa havde hun gaaet derop og havde fundet Tante meget forandret. Mørket, som i Grunden forlængst havde begyndt at overskygge hende, dækkede hende nu næsten helt, og samtidig skjød der ligesom et fjernt Lys op hos hende. Hvilket underligt Arbejde hun nu havde for: hun strikkede paa et Klæde, der bestod af smaa Traade, som hun samled op fra her og der. Hver slidt og bleget Klud tog hun og rimped til enkelte Traade, tvandt dem sammen og strikked dem ind i denne Dug, der efter hendes Ord skulde blive større end alle andre Duge.

Siden hin Dag havde Ada nu og da set derop, og hun troede forresten at forstaa, at Tante Martha mærkeligt nok vidste, at hun var bleven forlovet.

Men nu paa sin Bryllupsdag vilde hun gaa derop.

Og en Stund da ingen lagde Mærke til hende, gik hun op ad den lange Trappe til Tantes Dør, bankede paa og gik ind.

Tante Martha sad nu som al den Tid, Ada kunde huske hende. Værelset var som før, alle Møblerne stod paa sin Plads, Skil-

deriet hang over Sengen, Væguhret tikked i Værelsets Hjørne, medens Pendulen gik frem og tilbage.

Ada gik i sin hvide Brudedragt langsomt hen til Tante Martha. Tante saa paa hende; et flygtigt Smil rørte hendes Ansigt og var borte i et Nu. Men som nu Ada stod der, rørtes noget hos hende ved at se disse Øjne, hvori den dybeste Kummer skjultes, ved at se disse hvide Haar, ved at se denne uforskyldt mishandlede og forpinte . . . og langsomt betoges hun af en dunkel Smerte, og uden at vide om det sank hun paa Knæ foran Tante Martha. Hun greb Tantes Hænder, trykked dem mod sit Ansigt, og hun hulkede, som vilde hendes Taarer aldrig standse.

Ved de varme Taarers Berøring var det, som om Tante Martha skjalv.

Da Ada saa op, forundredes hun. Tantes Ansigt var roligt; det var, som var hendes Tanker vendt tilbage efter at være flygtet langt bort, det var, som samled de sig og grunded over noget. Hun saa saa klog ud, som den der har sin Fod paa Jorden og samtidig saa vis, som den der har set noget mere. Hun rørte Adas Hoved og stirred

paa hende og sagde blødt: „saa fin og hvid Du er, aa, vær altid slig, som Du er nu!“

Pludselig rejste hun sig og hented et lidet Skrin, betrukket med falmet, rødt Skind. Hun aabned det, og Ada saa noget skinne. Det var en Halskjæde af gammelt, ciseleret Guld, der omsluttede en Række funklende Topaser.

Tante Martha tog Halskjæden og løfted den op.

„Jeg fik denne, den Dag jeg blev seksten Aar,“ sagde hun hen for sig, „jeg bar den for længe siden paa min mørkeblaa Kjole af Fløjl. Den Halskjæde skal være Din.“

Hun rakte Ada Skrinet og satte sig atter. Ada hvisked med Besvær: „Tak . . . Tak . . .“ Hun stirred paa Tante Martha og saa nu, at Synet for dette paa Jorden atter syntes at vige fra hendes Øjne, og at Mørket atter lig flygtige Flaggermusvinger viftede hen over hendes Ansigt.

XXI

Bryllupsfesten stemmer til Elskov. De unge Pigers blussende Smil, de unge Mænds hviskende Samtale, naar de ser efter Bruden. Tidt gaar denne dulgte Elskovsfølelse saa højt, at Bruden maa blues.

Dette Bryllup holdtes i Midten af Juli. Det var derfor sent, da Mørket kom. Men da det kom, kom det som en Skygge, der bredte sig og trykkede.

Det led mod Tiden, da Ada og Carsten skulde være alene. Sakarias Wilde havde omfavnet og kysset sin Datter, han havde været bevæget, da han overgav hende til Carsten og sagde: „Ja, nu tilhører Du ham mere end Du tilhører mig. Husk at I nu er et Kjød, og Du elsker ham jo, saa det er en Glæde, Livets rigeste Glæde. Godnat, mit kjære Barn.“

Fru Oberstinde Stahl kom nu til, og hun og Ada gik op i Brudekamret. Hid var Adas gamle Barnepige kommen før dem og klædte Ada af, næsten som dengang hun var liden.

Da hun endelig var kommen i Seng, frøs hun ligesom. Nu kom den mærkelige Ængstelse over hende paany. Hun kjendte, at Fru Stahl kyssed hende, og hun saa hende gaa stille ud. Hun rejste sig og saa, at ingen var tilstede; nu var hun bange. Medens hun sad slig, banked det; hun gjemte sig under Tæppet. Carsten kom ind. Smuk og alvorlig gik han lige hen og knæled ved Sengen og kyssed hendes Haand. Lidt efter slukked han de to Lys.

Hun laa ganske stille og hørte sit Hjerte slaa. Hun mærked, at han var i Værelset. En Stund efter hørte hun, at han kom over Gulvet. „Carsten", hvisked hun, „Carsten, hvor er Du, tænd Lys, Carsten."

Da følte hun ham lige efter ved sin Side, og i Sommernatten saa hun hans Ansigt. „Carsten, er det Dig? sig at det er Dig."

„Kjære Ada, er Du min? hvorfor er Du saa bange for mig?"

„Nej, jeg er ikke."

„Jo, Du er jo, Ada, hvorfor kysser Du

mig ikke? hvorfor tager Du mig ikke om Halsen som ellers?“

Hun saa paa ham, og Kjærligheden til ham kom op hos hende. Hun lagde sin Arm om hans Hals og kyssed ham skjælvende og følte, at han, medens de kyssedes, trak hende til sig.

XXII

Ada og Carsten havde før Brylluppet paa Wildes Raad besluttet at tilbringe nogle Uger af Hvedebrødsdagene ved Ollevandet. De angrede ikke paa denne Beslutning; thi det saa ud til at blive en dejlig Sommer.

En Morgen med Sol og klar Himmel tog de afsted. Først kjørte Sakarias Wilde dem nogle Mil. De skulde besøge Odelsbonden Øyvind Galte, den saakaldte Jarl til Galte. Han var bleven indbudt til Brylluppet, men havde takket tilbage: „Min Bror er nylig død. Men kommer Du, Sakarias, eller det unge Brudepar eller helst alle tre paa mine Kanter, saa ved jeg vist, at I ikke gaar min Gaard forbi.“

Alt faa Dage efter kunde jo Sakarias Wilde svare: „Vi vil gjæste Dig alle tre.“ Og Jarlen til Galte svarede: „Velkommen skal I være.“

Nu vented Middagsmaaltid dem paa Galte, og det blev nok udmærket. „Naar Øyvind Galte beder Gjæster," sagde Wilde, „saa stol paa, at han kan være Vært som faa."

Ved Middagstid naaede de hans Gaard, de saa et stort graat Hus, et med mange Svalegange og Kroge, hvorover utalte Aar syntes at være gaaet, og omkring dette fem, seks store Udhuse. Det blinked ligesom ud af Huset af gammel Rigdom, og de store Marker rødmed af Kløver, og tætte Skoge strakte sig til begge Sider.

Udenfor stod Øyvind Galte selv og vented dem i Vadmel med Sølvknapper og Sylgjer i Halsen og en stor sølvbeslagen Kniv ved Siden. Det var en mørkskjægget Mand, der saa ud til at være, som Wilde sagde: en Mand, der nok hilste, men aldrig bukked sig for nogen. Han nedstammede fra de gamle norske Konger, disse sælsomme Stridsmænd, der hærged de største Byer og med en Haandfuld Mænd splitted Hære. Han var derfor en Mand med Sagn paa Tungen om Kampe, hans Fædre før ham havde kjæmpet, og som han gjerne gad fortælle. Kom højbyrdige Adelsmænd til hans Gaard, kom en Konge til hans Gaard, hvad der havde

hændt, saa maatte de adelige og Kongen finde sig i at høre, at Øyvind Galtes Forfædre havde været Herrer i Tider, da deres havde været undergivne: „Du Konge," sagde Øyvind Galte, dengang Kongen besøgte ham, „skal sidde ved mit Bord; men dine Mænd (han mente Hoffolkene) faar sidde i det Rum der."

Men det skal ogsaa siges, at kom en fattig vejfarende Mand til Gaarden, blev han bænket og bespist, for Øyvind Galte var en god Mand, og han havde læst de gamle Sange og vidste, at den skal have Mad og Drikke, som over Fjelde har faret.

Hos Øyvind Galte spiste de Middag. Først fik de Mølje, Bjørneskinke og Brændevin, men siden Retter, som de bedre kjendte, Laks, Oksekjød, Svin, Tiur og dertil Vin og Champagne, som blinked fra Buteljerne ned i tunge, slebne Glas og skummede i tykke Sølvbægere. Foruden Sakarias Wilde og de to nygifte fandtes kun tre af Øyvind Galtes nære Slægtninge, der alle ligned hinanden mest i en urokkelig Stolthed over sin tusindaarige Slægt. Den ældste blandt dem var en meget gammel Mand med langt hvidt Skjæg og en hæs syngende Stemme, der alene ved sin Klang syntes at tale fra Haug og Skoge.

Men havde ikke denne Klang været der, havde Ordene alligevel bragt Bud derfra. Ja, alle tre sad de og snakked uafladelig om sine store Gaarde, der laa i østligere Dalstrøg. Og ved deres Ord fornam man de vidtstrakte Markers Pust, man hørte Elvens Mumlen, og man hørte Uro paa Moen af lodne Dyr, der, naar det mørkned, listed ud af Skogen. Paa disse gjordes Jagt; særlig den næstældste Galte var en stor Jæger, der forrige Aar havde dræbt en .Bjørn og to Ulve.

Ada følte sig vel her. Hun holdt af at høre de fire Mænd snakke, der var saa forskjellige fra alle andre; men Carsten kjedede sig. Det mored ham aldeles ikke, at hans Spørgsmaal nu og da blev overhørte. „Ada," hvisked han efter Middagen, „lad os snart bryde op, de er jo forskrækkelig kjedsommelige. Se den gamle, hvor han kror sig, se nu retter han sig naadigst for at melde et Ord."

Han henvendte det samme til Wilde, og denne sagde: „Nu, det varer ikke længe. Klokken 6 kommer den Mand, som skal ro Jer op ad Elven. Slaa Dig til Ro den Time, vi har igjen, disse Galter . . . hvad man end kan have at indvende . . . de har Stil over sig."

Efter en Times Forløb kom den af Wildes Bønder, der skulde ro dem. Der blev taget Afsked. Pludselig gik Øyvind Galte hen til Ada, hvem de tre Galter lod til at have faaet kjær, og sagde, mens hans Ansigt klaredes af et vakkert Smil: „Saa faar Bru'ren tage imod min Gave." Og han bredte ud et tungt Sølvbælte af gammelt Smedearbejde, hvis enkle Forsiringer ligned Runer.

De tre andre Galter stod og nikked, og da Ada havde spændt det om Livet, sagde den ældste: „Det synes, at Sølv kjender sig til rettes hos hende."

Mange Farvel veksledes, og Galte fulgte sine Gjæster helt til Alfarvej.

Husmanden, der skulde ro dem, sendtes i Forvejen til Elven, og Sakarias Wilde kjørte de nygifte did. Her tog han Afsked med dem og sagde, at han troed, de vilde glæde sig paa Turen, bad dem huske at se Solopgangen fra Lofjeldet og tilhvisked Ada rørt, at hun skulde tænke, naar hun sad der, at der havde hendes Fader ogsaa siddet. Han tog Afsked med dem, omfavnede og kyssed Ada, som nu for første Gang skiltes fra ham. For ej at blive rørt gav han dem nøjagtige og gode Raad med paa Vejen.

Ada følte sig tung om Hjertet ved denne første Adskillelse, og da hun endelig gik i Baaden, saa hun efter sin Fader, som langsomt svingede Hesten, vinked og kjørte bort.

Rorskarlen, en Husmand ved Navn Gonnor Flaa, roed nær Land, tog Evjen til Hjælp, saa det gik hurtigt. Alligevel var det en tre Timer lang Baadfart, før de naaed frem til den Gaard, hvor de skulde overnatte. Der fik de Aftensmad, lagde sig med det samme, faldt hurtig i dyb Søvn og sov længe. Næste Dags Eftermiddag efter nogle Timers Fart i Kariol og efter nogle Timers besværlig Klatren op ad et brat Fjeld naaede de frem til det Hus højt oppe, hvor de skulde bo de to Uger.

Det var et friskt, vildt Fjeldlandskab, de her havde for sine Øjne. Kun lige ved Huset fandtes en Græsmark og en Have. Denne Have havde en Del Roser, som var bundne fast til Stokke for ej at blæses bort, naar Vinden blev haard. Nogle andre Blomster fandtes; men baade Roserne og disse andre mindede ved sit blege Udseende om fremmede Fugle i Bur eller om Skogdyr fra varme Lande hentet op til koldere. De trivedes ligesom ikke, de stod, som længedes de bort. Og dog var de vakre, fandt Ada,

som en sørgmodig Sang, disse blegrøde Blomster mellem graa Klipper. Hun kunde længe sidde og se paa dem fra sit Vindu. Der var nogle andre som Sjur Aasen havde hentet endnu højere til Fjelds. Nogle blaa stjerneformede Blomster. Men disse lod til at befinde sig vel; deres Farve var saa skjær, at de stod formelig og funklede.

Den første Aften viste Sjur hende Lofjeldet. Det var en Hej, ikke meget høj, men brat; dens Top ligned en takket Hanekam, særlig nu, den farvedes rød af Aftensolen.

XXIII

Ada var i denne Tid paa Fjeldet saa underlig tilmode. Hun vidste ikke selv, hvad der fejlede hende; men tilsidst var vel dette nye Grunden: adskilt fra sit gamle Hjem, dets Værelser og dets Enge, var hun overladt til en Mand, der forlangte af hende, hvad der i Grunden var saa meget af hendes Natur imod.

Ja, Ada var bleven skuffet ved, hvad Kjærligheden havde givet hende. Hvor var det en anden Elskov, hun havde drømt om. Hun havde været temmelig uvidende om meget, og Livets Kjærlighedsfest havde staaet anderledes for hende. Hun var vaagnet op, og hun syntes, at alt var saa forandret. Verden var ikke ganske den samme, Drømmen var borte. Og Carsten . . . Carsten var ikke ham fra før. Ikke ham hun havde elsket.

Hun forvirredes ikke mere ved hans kjække Mine og hans varme Ord.

Hun var bedrøvet. Hun længedes tilbage til sine Ungdomsdage, da hun leved Timerne hen, runde og klare. Da hun og hendes Fader stod Haand i Haand. Da hun havde sit eget vakre Værelse, hvor ingen anden fik komme, da hun havde den hvide Seng, da hun lagde sig og kunde smile i Forventning om Livet, der vented hende, og da hun kunde vaagne til en ny Dag, hvor noget kunde hænde.

En Eftermiddag sagde hun til sig selv, adlydende den Fornuft, som altid havde været stærk hos hende: nuvel, det nytter ikke at tro, at alt bliver, som vi har drømt. Og hun gik en lang Tur og beredte sig ligesom til Tiden, der vilde komme, og hun søgte at rive Kjærlighedsdrømmen ud. Men den var i Grunden den eneste, hendes stærke Natur havde drømt, og derfor faldt det hende smertefuldt at døde den.

Til andre Tider tænkte hun: men jeg elsker jo Carsten, og han har jo ingenting forbrudt; min Kjærlighed til ham maa komme igjen. Og engang, da saadanne Tanker greb hende, løb hun ham imøde, da han kom ind.

Men hun blev skuffet; han greb hende straks paa en Maade, som hun ikke havde villet.

En liden Ting, ubetydelig i og for sig, kom til, og gjorde, at hun kunde ryste paa Hovedet, naar hun tænkte derpaa: det var den, at det var hende ikke muligt at faa Carsten med op for en Morgen at gaa til Lofjeldet og se Solen rinde. Ada var slet ikke meget for at se Udsigter, Solopgange og Nedgange; men hendes Fader havde bedt hende se Morgenen derfra, det var det sidste, han havde sagt, den gamle, fine Fader, som betvang sig for ej at følge dem . . . som havde saadanne alvorlige Øjne, da han nikkede Farvel . . .

Men det var hende ikke muligt at faa vækket Carsten de to Gange hun kaldte paa ham; han laa og sov med halvaaben Mund og saa ud, som han kunde sove aldrig saa længe. Den tredie Nat lykkedes det nok at faa ham vækket; men da rejste han sig ganske ærgerlig og spurgte, hvad der var paa Færde . . . „Naa, ikke andet . . . hvad i alverden var det for Paafund . . . jovist, lovet det . . . men den Slags Løfter . . .“ han mumled endnu nogle Ord og vendte sig kort og godt mod Væggen og sov videre.

Ofte vaagned Ada i disse blikstille Nætter paa Fjeldet og tænkte paa mangt og meget.

Hun var i Grunden en underlig en. For ikke mange Maaneder siden længedes hun jo efter dette Ægteskab. Hun tænkte med Savn og Længsel paa den Tid, da hun skulde være Carstens for bestandig. Og nu tænkte hun igjen paa hine svundne Dage med samme Længsel.

Hun gjorde det, hvem alle ansaa for saa fornuftig.

Mon ikke Carsten følte sig skuffet ved hende? Kanske hans Skuffelse var Grunden til, at han var mut mod hende. Hun var jo ikke for ham, hvad hun skulde være. — —

Som hun en Nat laa vaagen, fik hun Lyst at gaa til Lofjeldet og se Solen rinde. Hun tænkte først paa at vække Carsten; men hun lod det være, i Grunden vilde hun helst gaa paa Fjeldet alene.

Hun stod op fra Sengen og saa ud af Vinduet. Det var graa Nat. Taagen laa langs Lofjeldet, men Luften var klar. Højt oppe tindred nogle hvide Stjerner. Hun havde engang som liden set Natten afbildet som en stor Olding med Guldkrone paa. Det Billed passede her. Hun klædte sig paa og

glædede sig til at kjende den kølige Natteluft. Snart var hun paaklædt og gik udenfor.

Det suste fra Natten. En fjern Dur, der kunde komme fra Himlen eller fra Vindens Pust i Nuterne. Hun gik afsted over Græsset, der groede paa den magre Eng foran Huset. Luften var kjølig; hun følte Friskhed, mens hun gik afsted henimod der, Lofjeldet begyndte.

Lofjeldet havde nok den høje Kam, som Sjur Aasen havde vist hende; men det løfted sig umærkeligt. Derfor var hun, efterat have gaaet en Tid, alt højt oppe, endnu før hun troede, at det egentlige Lofjeld var begyndt. Det forundred hende, at det gik saa let; i Afstand saa jo Fjeldet saa brat ud.

Da hun nogen Tid havde gaaet opad, vendte hun sig om, og alt nu blev hun staaende og stirred, bunden ved Synet, hun saa. Det var Skyerne, som besøgte de døde Bjerge. Langt nede drev disse Skyer omkring, nu og da standsed de ved Fjeldets Side og drev opad eller delte sig, glidende langsomt hver til sin Kant. En og anden Sky gik maaske bort fra de andre og svam længe omkring for sig selv . . .

Ada gik højere, hun droges mod Fjeldets Top og efter, hvad hun der vilde faa se.

Men da hun stod deroppe og kjendte Højfjeldets Vind vifte omkring sig, da saa hun den hele Hær af golde Nuter, der stod Side om Side langt bort. Men nu saa hun ogsaa Østen lysne op ved den kommende Sol. Hun satte sig ned: nu fik hun snart se Solopgangen fra Lofjeldet.

Og det varede ikke længe, førend den lyse Rødme blev dybere og blandet med Guld. De stolte Farver stod der og sang en vældig Sejrssang, mens Mørket sukkende flygted mod Vest. Og mange af Skyerne fra Natten samled sig og lod sig forskjønne af Solrødmen; men denne Glæde kosted dem deres dunkle Liv, idet de blev borte som Pust i Luften. Men dog flokked der sig flere og flere Skyer om Solopgangen, og de svulmed af Lys, mens de flød sammen med Morgenglansen og blev borte. Og da Solen kom, dirred de og funkled som lange, blinkende Traade, og de forskjønnede selve Solens Glans, idet de døde.

Men nogle gamle, blinde Skyer vilde ikke frem. De kredsed, fra den første Morgenrødme viste sig, om Bjergets mørke Side. Og de blev ved at kredse der. Og langt inde i Fjeldkløfterne sad en og anden Sky paa Lur . . . og alle disse, de udenfor og de inde, de vilde ikke mod Solen og blive til Luft for

en Haandfuld Purpur, de vilde høre Natten til. Sammen med Ugle, Flaggermus og Mørkets Dyr, hvis Øjne tændes med Stjernerne, vilde de glide ind i gamle Klipperevner for næste Nat atter at glide ud og samles, mens Natten suste.

Ada blev længe siddende. Hun mærked, at den lyse Dag vilde komme; men hun glæded sig ikke ved Tanken. Som hun nu var tilmode, havde hun gjerne seet, at den graa Nat var bleven ved.

Omsider rejste hun sig og begyndte at gaa ned ad Lofjeldet igjen. Hun maatte jo helst være tilbage inden Carsten vaagned; nødig vilde hun forurolige ham.

Rundt om hende strakte alle Nuter sine Rygge. Over dem alle stod Solen og brændte. Luften var stille.

Hun gik afsted temmelig hurtigt. Det gik lettere nu, da Lyset var tilstede. Først nu lagde hun Mærke til, hvor disse Fjelde var forskjellige fra dem, hun havde været vant til at se. Hun saa, hvor de var øde. Ingen Skov dækked dem. Kun nogle smaa, røde Blomster paa stive Stilke groede her og der i Rifterne, hvor lidt Jord var ført hen ved Regn og ved enlige Fugle.

Da hun havde gaaet en Stund faldt det

hende ind, at nu maatte hun snart se Ollevandet. Hun vedblev at gaa, men fik det ikke at se. Da greb pludselig en Tanke hende: Havde hun ikke gaaet den rette Vej tilbage? Tanken gjorde, at hun først standsed, men siden gik hurtigere paa. Forresten trøsted hun sig: Fandt hun ikke Fjeldstuen igen, fandt hun vel en anden Stue, saadan havde det jo været ved Vorregaard. Faren havde ikke været større der: altid havde hun naaet frem til en eller anden Hytte, hvor Beboerne, naar de hørte, hvem hun var, havde fulgt hende hjem.

Hun gik og gik og under denne Vandring traadte den Sandhed frem for hende, at her var ikke Vorregaard. Disse Bjerge var ikke Vorregaards Bjerge. Vorregaards var grønne af Gran og Birk, disse var nøgne og golde. Hun forstod, at Faren var større, end hun fra første Øjeblik havde troet. Hun standsed. Nu syntes Fjeldene og Ødevidden hende fiendtlig, og Solen stod og skinned og lyste uden at se hende; hun var saa alene paa det store Fjeld.

Atter gik hun afsted og gik længe. Saa standsed hun pludselig: hun syntes at høre Lyd som fra en Mand, der sang. Hun saa sig omkring; ingenting blev hun var. Og

dog gik hun en Stund og tænkte, at et Menneske kunde maaske komme til Syne dukkende op bag en af Klipperifterne; først vilde et Hoved vise sig (besynderlig nok, hun saa det for sig), der smilte hende til med smaa Øjne og blev derpaa alvorlig og fik store, stirrende Øjne. Efter Hovedet vilde hele den mørke Krop blive synlig, og Manden vilde komme nærmere, og om hun løb, vilde han løbe hurtigere og indhente hende. Engang vented hun at se dette, saa hun standsed og saa der bort. Aller inderst hvisked det hende til: det er ingenting. Men det hjalp ikke, hun stirred derbort alligevel. Og mens hun stod slig og stirred, kom hun til at tænke paa Tante Martha, der blev voldtaget af den gale Soldat. Om nogen kom her, hvor hun var saa alene? Ved Tanken trak hun Aandedrættet dybt og en isnende Følelse drev hende langsomt fra Isse til Fod.

Hun gav sig pludselig sanseløs til at løbe ned ad Klippeafsatserne over Mose og Myr. Da flade Strækninger kom, syntes hun, at Tiden var langt fremskreden, og hun løb endnu hurtigere. Ingen klar Tanke husedes længe hos hende; et Spor i Myren var for hende Spor af et ondt Menneske, en Fugl,

som skreg, var nogen, som kom hende nærmere. Først da hun var saa udmattet, at hun mærked, hun snart vilde segne, gik hun langsommere.

Solen var stegen højere, den gjorde hende varm og ør. Hun kjendte Sveden i klare Draaber perle frem i sit Ansigt. Da hun endelig satte sig for at hvile, var hun saa træt, at Jorden veg under hende. Medens hun laa slig, hørte hun Lyden fra en Bæk ligeved; den risled uafladeligt. Hun følte Tørst og drak af Bækken. Vandet klarede hendes Tanker, og pludselig kom noget som en liden lys Tanke springende frem, noget hun engang for længe siden havde hørt af gamle Kathrine: „Om Du er paa Vildstraa og finder en Bæk, saa følg Bækken, da kan Du være sikker paa, at Du kommer til Folk. Helst om Du er faren vild paa Fjeldet. For Bækken har sprunget længer end Folk har levet, og i al den Tid har den bragt Jord og Frugtbarhed med, som Folk bygger paa."

Og Ada rejste sig og kjendte sig stærkere ved Tanken paa, at hun endnu kunde komme til Steder, hvor Menneskene bygged. Hun var for meget Jordens Barn til at længes mere efter Fjeldensomhedens graa Skyer. Hun vilde se grønne Marker og møde Men-

nesker, som sang talte og lo. Og hun vilde møde Carsten igjen. Ja Carsten, ... hvor hun længedes efter ham, efter alt ved ham. Hans Kjærtegn ogsaa? ... Ja, ja, hun vilde styrte til ham, hun vilde være i hans Vold, hans faste stærke Arme vilde kjendes dejlig, naar hun var undsluppen alt dette taagede, mørke.

Pludselig oppe fra Toppen af en Fjeldryg fik hun en rødmalet Hytte at se ikke langt borte. Hun gik nærmere og saa nu, at udenfor Hytten gik en brun Kyr og aad Græs . . . Hun vented lidt, gik saa hen til Døren og banked paa. Ingen lukked op. Hun aabned Døren og gik indenfor. Ingen kom hende imøde. Hun gik ind i Pejsestuen, og nu rejste nogen sig fra Bænken. Det var en sorthaaret Bondejente, som nok havde ligget og sovet. Ada fortalte, at hun havde faret vild paa Lofjeldet og spurgte, om det var langt til Sjur Aasens Stue. Det var næsten to Mil. Vidste hun Vejen? Ja, den kjendte hun. Vilde hun saa følge, naar hun fik Betaling? Det vilde hun, sagde Jenten og rejste sig straks.

Ada maatte først sætte sig og hvile en Stund; thi hun var meget træt. Imens fortalte Jenten hende, mens Ada kun halvt hørte paa, om sin Far og Mor og om sine

Sødskende: de første var paa Engen hos Gaardmanden, som ejede Pladsen, og slog Græs. Hendes Bror var tilsjøs og en ældre Søster var i Byen.

Lidt efter gik de afsted. Havde ikke Længselen efter at komme tilbage været saa stærk, havde Ada aldrig magtet at gaa saa hurtigt. Det var jo nu snart Middag, og hun havde gaaet fra Sjur Aasens Stue en Time efter Midnat. Men hun gik paa saa hurtig endog, at Jenten af og til var et Skridt tilagters.

Stien, ad hvilken de gik, var jævn og god, snart krummede den sig ind mellem Trær, snart strakte den sig ved en skrøbelig Bro af gamle Bjælker over en Bæk, snart krøb den langsomt afsted i Myr og opblødt Jord, hvorover nogle Kraaker kredsede og skreg. Ada tænkte hele Tiden: naar kommer jeg hjem, naar kommer jeg hjem ... skal jeg virkelig komme hjem ... hvad tænker Carsten?

Endelig saa hun Sjur Aasens Fjeldstue igjen, og lidt efter var hun derinde. Bondekonen kom farende imod hende med aaben Mund: var hun kommen igjen? Løjtnanten var gaaet for at søge efter hende, han kom vist snart. Han havde faret frem og tilbage

ligefra tidligt om Morgenen og spurgt, om hun ej var kommen.

Nu gik det rigtig op for Ada, hvor let alt kunde have vendt sig til det værste. Carsten kunde have Grund til at være ond mod hende for dette. Men hvordan han nu vilde være, længedes hun efter ham.

Der gik henimod en Time, før hun saa ham komme hurtig op mod Huset. Men da han lidt efter kom ind og saa hende komme imod sig, blev hans Træk stivere. Han tog hende haardt om hendes Arm, og det brast ud af ham: „Ada, hvor har Du været? er det Dig? hvorfor har Du gjort dette?“ Hun stammede frem, hvor hun havde været. „Ja“, raabte han, „men hvad skal det til, tænker Du ikke paa mig? ikke et Øjeblik paa mig, om sligt falder Dig ind (han blev blegere og bed Tænderne igjen), hvordan er det i det hele, Du er imod mig? forstaar Du ... at ... at ... Du har lovet at være min, forstaar Du, at Du skal være min ... at Du skal være mig underdanig? Nuvel, bliver det nødvendigt, saa viser jeg, hvem jeg er!“ ...

Men ved hans Kraft og hans Vrede var det, som noget aabned sig hos Ada; hun greb selv om hans Haandled, og hun kjæm-

pede, saa hendes blonde Haar løstes og faldt i Bølger om hendes Hoved. „Carsten", hvisked hun ind mod ham, „jeg vilde ikke gaa fra Dig, Carsten, jeg for vild, Carsten, jeg er saa glad, jeg er hos Dig ... jeg beder Dig, tilgiv mig, tilgiv mig!" Og hun gav sig pludselig over, trykked sig helt ind til ham og tog sine Hænder om hans Hals. Da blev det stille mellem dem. Han talte ikke flere haarde Ord, men gjengjældte pludselig hendes Kyssen saa hedt, som han aldrig før havde gjort.

Imens stod den synkende Dagssol ind i Værelset og brændte dem begge, og for Ada var ikke det rosenrøde Kjærlighedseventyr mere, det var flygtet. I Stedet sprang en stærk Følelse frem i Dagen og i Solens Skin. Hun lænede sig mod ham og kjendte hans Arme omslynge sig, og hun længedes pludselig mod hans stærke Omfavnelse.

Hun glædede sig ved nu at føle, at hun var Carstens. Det var noget ved hende. som en Blomst, der sprang ud. Hendes Mund blev fyldigere, hendes graa Øjne skinned varmt, hendes Kinder fik Farve, som brændte Blodet under Huden. Og den lille zigzagformede Aare i Tindingen kom springende frem.

Carsten hented af Vinen, de havde med, Sjurs Kone stegte en stor Fugl, som Sjur havde skudt, og hun kogte en Ørret, der havde ligget just saa længe i Salt, at den var god og gav Smag paa Fuglen. Og lidt efter spiste Ada og Carsten et muntert Aftensmaaltid. De sad ved Siden af hinanden og klinkede Gang paa Gang. Efter at have spist sad de endnu en Stund og snakked sammen, blødt og hviskende.

Endelig rejste Carsten sig, tog hendes Hoved mellem sine Hænder og saa paa hende. Hun smilte. Saa gik de tæt omslyngede ind til sig selv.

XXIV

Da nu Ada først engang helt og med Glæde havde hengivet sig, syntes hun pludselig, at hun elsked Carsten meget mere end nogensinde før. Den jordiske Elskov fik mere og mere at sige for hende. Hun længedes efter Carsten, hun gav ham hele sin Ungdomsglæde i sine Kys og sine Omfavnelser. Og sin Skjønhed gav hun ham, kun følende Glæde ved, at den var der, fordi han for dens Skyld vilde elske hende endnu højere.

Alt blev Glæde for hende: de friske Morgeners Kraft, naar hun rejste sig og gik Dagen imøde, de lange Middagsstunder, naar hun og Carsten sad sammen udenfor Huset, Eftermiddagen, naar maaske Sjur kom, bredt smilende og med sin Hund diltende bag, for at spørge dem, om de vilde følge ham i Skoven nedenfor paa Harejagt. Og de sene Aftener, naar de tog med ham ud at lystre . . .

Men deres Livsens Rus knytted sig til de Bad, som de tog i Ollevandet.

Nu og da kan Sommeren her i Nord ved en stadig Sol og ved sydlige Vinde blive saa varm, at den ikke er til at udholde. Alle Kroge, alle Huler, som ellers er kolde, bliver opvarmede. Intet holder Stand mod Solens Magt.

Saadan blev den sidste Del af Juli; Solen gik over Himlen, vældig og glødende, og Varme straalede ned, saa man ønskede Sne og Kulde.

Ada klaged over Varmen; men da Sjur hørte det, sagde han: laug Jer i Ollevandet begge to . . . det svaler . . . jeg skal syne Jer et Sted, hvor Bunden er fin og brun et langt Stykke, saa en kan gaa uden at dukke. Dyb findes længer ude, saa om I vil svømme, kan I.

Og han viste dem et Stykke, hvor flad Klippe og brun Sand danned Bunden. De blev begge glade over dette; Ada glemte, at hun ikke havde Badedragt med; alt næste Morgen tidlig baded hun der og kom siden op til Huset, frisk og underlig smuk, med det store, gule Haar funklende rødlig nedad Ryggen. Og saa blev det Carstens Tur, og han blev saa længe i Vandet og svømmed

saa langt ud, at Ada raabte halvt forskrækket paa Sjur og Konen hans, saa begge maatte ud at se. De var begge meget ivrige og henrykte over Carstens Svømning, og det var med Nød og næppe, at Ada fik den troskyldige Bondekone med sig, da Carsten højst nøgen steg i Land.

Da de blev mere vænnede til det kjølige Vand, baded de oftere, og af og til, naar Natten var særlig hed, hændte det, at en af dem, plaget af Varmen, listed sig op, tog lidt Klæder paa og gik ad Stien ned til Ollevandet, gik ud i det klare Vand og svømmed omkring.

En saadan Nat, da Ada baded, saa hun en komme, og hun hørte Carstens Stemme: „Ikke være ræd, det er mig, Ada.“ Hun svared ikke, men standsed og vented. Lidt efter kom han vadende ud og bøjede sig mod hende. Hun tog hans Hoved mellem sine Hænder og saa alvorlig paa ham; men hun skjulte sig ikke for ham og bad ham ikke gaa. De baded sammen begge i den bløde Sommernats Halvmørke.

De baded sammen flere Nætter. Ada var de første Gange noget ængstelig, som den er, der staar det farlige nær. Men hun magted det, selv nøgen Kvinde, som hun var. Hun

var sig selv ogsaa her, hun var ogsaa nu Ada, den fine, den stolte, og hun var det, skjønt vel aldrig hendes besynderlige blonde Ild blussed højere end i disse vaagne Nætter.

Denne Tid paa Fjeldet blev hende en Række dejlige, som det syntes hende, vilde Timer. Luften var høj, Livet var lyst. Det klang over hendes Hoved.

„Carsten . . . jeg elsker Dig, Carsten!“ hun mumled det mangen Gang, medens hun tog ham i Favn, ung og yr.

Carsten Stahl lo engang og hvisked: „det var igrunden heldigt, Ada, at Du dengang for vild paa Lofjeldet.“

„Jeg var nok kommen til Dig alligevel, Carsten. Du maatte bare have givet lidt Tid. Det hele var saa fremmed for mig. Men jeg var kommen alligevel, for jeg elsked Dig jo.“

„Naa ja . . . men kan Du huske den første Aften her . . . saa kold . . . aa, saa kold . . . Du vilde helst, vi skulde sidde sammen og snakke. Vi skulde ikke gaa ind til os selv. Jeg maatte jo være galant til det sidste, og jeg sagde: „Du minder mig om en lys og luftig Park!“ Men jeg tænkte ved mig selv: „en af de kjølige. Og nu . . . ha, ha . . .

hvor dog Solen kan brænde hedt i en saadan lys Park, Ada."

De blev paa Fjeldet længer, end de fra først af havde tænkt.

Men en solvarm Dag — denne Sommer tog heller aldrig Ende — rejste de fra Sjur Aasens Fjeldstue. Sjurs Kone var rent opgivet af Sorg og græd de klare Taarer, da Ada kyssed hende til Farvel. Sjur Aasen kjørte dem ad en anden Vej end den, ad hvilken de var kommen did. En liden stø Hest, der aldrig traadte fejl, løb foran Kariolen fire Timer. Saa tog ogsaa Sjur Farvel med dem og kjørte tilbage. Nu maatte de over et Fjeld, det varede en halv Dag, og Resten af Turen gjorde de ved Baad i Elven. Strømmen var med, saa det gik hurtigt.

Ada sad tilsidst ganske stille og saa sig tilbage. Hun havde en Følelse af, at hun aldrig vilde vende tilbage did, hvorfra hun nu kom, og hun vidste, at heller ikke de Dage vilde komme igjen. Derfor nikkede hun mod de graa Nuter, bag hvilke Sjur Aasens Fjeldstue, Ollevandet og Lofjeldets høje Kam laa.

XXV

De kom til Vorregaard alt næste Dags Aften og blev der en Uge. Men paa den ottende Dag tog de Farvel med Sakarias Wilde og Vorregaard, og paa et lidet Dampskib (et af de første Dampskibe, der byggedes i Norge) rejste de i mere end to Døgn og kom en sen Eftermiddag til Børge. Fæstningen laa paa en Holme. Det var en gammel Fæstning, der langt borte fra var synlig ved sin graahvide Mur og sit Taarn. Den skjulte sig ikke lumsk, men laa ligesom og raabte langt borte fra: her er jeg.

Huset, hvori de skulde bo, havde kun faa Værelser; men en stor Have hørte til og desuden to store Udhuse, der lugtede af Mug og tørret Fisk. Den forrige Beboer af Chefshuset, en nylig afdød Kaptejn med stor Familie, havde hængt Fisk der til Tørring. Hans Enke, der endnu boede paa Holmen for at

ordne nogle Møbler, der skulde sælges hinsides Sundet, fortalte, medens hun viste Ada rundt, meget om, hvor god hendes Mand havde været, hvor han havde arbejdet og slidt for Børnene: de to, han og Fruen, spiste mest den Fisk, Kaptejnen fiskede selv; de havde kun Kjød to Gange om Ugen. Skolegang og Ophold i Byen for tre Gutter og to Piger kostede meget.

Fruen var mager og liden med spids Næse og smaa klare Øjne. Hun havde vist engang været smuk, men for meget længe siden. Hendes Stemme, der nu var spinkel og tynd, kunde af og til faa en skjær Klang, helst naar hun tænkte sig om og snakked om det, som var engang — ligesom et gammelt, slidt Klaver hist og her kan gjemme fine, klingre Toner.

Da Stahls nogle Dage efter var kommen til Ro, gav Ada sig en Eftermiddag Tid til at se sig omkring paa Holmen, hvor de boede. Den bestod for Størsteparten af sort Fjeld, sparsomt bevokset med Ener, Lyng og Nyper. Havet udenfor var mægtigt og næsten altid i Skiften og Uro. Men naar det en enkelt Gang var stille, saa var dets Tavshed meget dyb og dets Ro syntes from. Første Aften gik Ada en længere Tur og hun satte sig paa

en Bænk, der vistnok var stillet paa det Sted for Udsigtens Skyld. Hun saa da en Uendelighed af Stene og saa Havet med en Himmel over, der let blev skyet. Hun syntes paa et Vis godt om der hele. Om en Stund kom gammel Mand og en gammel Kone forbi, begge seende frem for sig uden at blive hende var. Nede ved Sjøkanten gik to Soldater og røg Tobak. Den ene havde et Træspil under Armen. Nu og da tog han og trak i det, medens han sang gennem Næsen med høj Stemme af de bedrøvelige Sange, Soldater og Matroser plejer at synge, naar Længselen efter Hjemmet og deres Kjærester kommer over dem.

Da hun kom hjem igjen, sad hendes Mand i Dagligstuen og samtalede med to Sergeanter; disse rejste sig og bukkede stivt, da Carsten sagde: „min Hustru.“ Ada nikkede og satte sig og tog et Haandarbejde frem og hørte nu en lang Snakken frem og tilbage om noget Kalk og Cement, som endnu ikke var kommen, og om Geværer, der skulde anskaffes. Samtalen virkede noget nær søvndyssende paa hende. Endelig var man færdig for denne Gang. Løjtnant Stahl bad dem om at komme næste Dag paa Kontoret præcis Kl. 10.

Men da Carsten og Ada var bleven alene

gik han hen til sin unge Kone og bøjed sig over hende.

„Kjære Ada," sagde han, „er Du ikke til syvende og sidst kjed, fordi jeg har slæbt Dig herop?"

Hun slog Armen om hans Hals og lagde sin Kind mod hans:

„Nej, nej, nej," hvisked hun ivrig, „jeg tror, vi kan faa det godt, tror Du ikke, Du skal se."

— Dagene gik ogsaa godt. Høsten og Vinteren gled bort, uden at de vidste det. Der var saa roligt og saa lunt i Chefshuset. Ada gik omkring og sørgede baade for det ene og det andet. Hun havde til slut det bedst ordnede Hus, som tænkes kunde. Hun vidste saavel, hvor alting laa, lige fra de noksaa ligegyldige Ting, der laa paa det everste Loft i Kasser, lige til Klæder og Sølvtøj, der hang i Klædeskabe og laa i Sølvkuffert.

Da Vaaren kom, begyndte hun at indrette Huset udenfra. Den affældige Veranda blev stivet op og fik Solsejl over. Senere — i Juni — kom et sommerligt Udstyr til: Bambusstole, Bambusbord, hvorpaa en stor Karaffel med Sommerdrik, som Ada var flink

til at tillave: en syrlig Citronekstrakt med en svag Tilsætning af Vanilje.

Men først og sidst sørged hun for Haven. I den gik altid en Gartner omkring og vanded og klipped og planted. Tidt om Eftermiddagen, naar Solen hældede, hørte man Lyden af hans Saks, der beskar Træerne, nogle korte, skarpe Lyd. Alt i Sommerens første Maaned blev Haven vakker at se til. Mange dejlige Blomster trivedes rundt i Bedene. Og under Verandaen var nogle store, sjældne Bladplanter stillede hen, som vifted med sine Blade, om de var af de slanke, grønne, eller som stod og groede stærkt og stille og suged Fugtighed og Sol, om de var af de lavstammede med mørke, brogede Farver.

Ada havde megen Interesse for alt dette; det voldte hende ingen Anstrængelse at sysle med det og ordne det. Hun fulgte kun sin iboende Trang som Fuglen, der folder sin Vinge ud.

Og som i det Stykke, saaledes ogsaa i al hendes Færd og Beskjæftigelse.

Endog naar det gjaldt at deltage i det, der af mange besynderlige Mennesker bliver regnet for lavtliggende, nemlig Kjøkkenvæsnet, var hun meget ivrig. Særlig for Madlavning kunde hun til sine Tider faa en ligefrem

umaadelig Interesse. Hun havde mellem andre Ting fra sit Hjem paa Vorregaard fundet en gammel Kogebog, og i den læste hun gjærne. Kogebogen var som en hel Eventyrbog: et Mylder af Skovfugl og Sjøfugl, Oksekjød, Harer og Elsdyr. Saa det mindre Fuglevildt, Kramsfugl, Rugd, And og Kylling og saa tilslut de gammeldags stolte Retter Bjørneribben, stegt i Peber og Salt, og Vildsvin der bares ind, stegte hele, og prydede med Sølv og Silke.

Ada var dristig nok til at give sig i Kast med vanskelige Retter, som her stod Opskrift paa, og som hun før ikke havde hørt Tale om. Stahl fulgte med og glædede sig ofte og fandt Retterne brilliante, mindende om en Ret i den eller den udenlandske Restauration. Indtil baade han og Ada en vakker Dag fik Mavepine af en aparte Ret, tilberedt efter en gammel romersk Spiseseddel, der ogsaa havde faaet Plads i den mangfoldige Kogebog. Da lo Stahl og gik i Køkkenet og bad Kokkepigen og Vedhuggeren om at tage Vare paa den gode Frue, som nu snart ikke var til at styre. Og Kokkepigen og Vedhuggeren, som den Dag havde undret sig over Adas Kogekunst, lo ogsaa, og Ada lo naturligvis ogsaa selv angergiven med Hovedet paa Skakke.

Men efter den Tid forlod hun de vanskelige Retter og holdt sig til Steg, Bøf og Koteletter, som hun lærte Pigen at stege, saa de skinnede saftige og lokkende.

Det med den romerske Postej var den eneste Galskab, Ada indlod sig paa. Ellers var hun ikke meget urolig. Hendes Fordringer til Livet var ikke store, og hendes Luksus var meget beskeden. En Flaske Maria Farina nu og da, den hun brugte til at friske Vaskevandet op med. Hendes Dragt var, omend meget stilfuld, enkel. Om Sommeren holdt hun af at gaa klædt i hvide eller perlegraa Stoffer med Wildernes gamle Sølvstads og Øjvind Galtes Sølvbælte. Om Vinteren holdt hun mest af sort med en eller anden Ting af det Guld til Pryd, som hun havde faaet af sin Fader i Aarenes Løb.

XXVI

Ada vidste, at hun ved sin Fødsel havde voldt sin Moders Død. Og hun husked godt, hvad en gammel Kone paa Vorregaard havde sagt for mange Aar tilbage, medens hun endnu var Barn: „ja, naar hun engang skal bli' Mo'er, saa bli'r det vist ikke godt for hende."

Hun grued, da hun første Gang følte noget levende røre sig under Hjertet. Nogle Dage gik hun omkring med en Banghed, som hun ikke før havde kjendt. Men saa svandt denne Følelse lidt efter lidt, og en dulmende Ro kom over hende, der ikke veg.

Dagen kom, da hun fødte uden store Veer et Barn til Verden. Det var en Gut.

Den næste Tid plejedes hun omhyggelig, men uden at have det videre behov. Med smilende og friskt Ansigt saa hun paa den lille nyfødte og lagde ham til sit Bryst. Hun

kom hurtig til Kræfter igjen. Alt en Uge efter var hun oppe og færdedes omkring som før.

Carsten var meget fornøjet over, at han havde faaet en Søn. Men han var forresten de fleste Fædre lig. Han kunde ikke ganske forsones med den lille ubehjælpsomme Ting, der havde vaad Mund og smaa bitte Fingre. Denne lille Skriger, der ikke tog Hensyn til nogen Kant, der ikke brød sig Spor om Carstens Nattesøvn, men vrælede i, akkurat naar det selv anstod ham, irriterede ham.

Efterhaanden blev Barnets Skrig ham saa plagsomme, at han flyttede op i Gjæsteværelset, og der blev han Resten af Vinteren.

Da Vaaren kom og Carsten skulde gjøre Tjeneste paa Moen, tre Mile borte, besluttedes det, at Ada og lille Alf (Gutten var bleven opkaldt efter Carstens Fader) skulde tage til Vorregaard og bo der et Par af Sommermaanederne. Det glædede Ada af flere Grunde. Først fordi hun længedes efter at se Vorregaard igjen, og fordi hun troede, at lille Alf havde godt af Luften fra Skog og Eng, og endelig fordi hun derved føjed sin Fader, som i sine Breve straks meget ivrig havde bedt dem komme. For

at sige endnu nogle Ord om disse Sakarias Wildes Breve: de hopped af Glæde, den gamle Bedstefader interesserede sig meget for den unge Hr. Alf, og han gav Ada en Mængde gode Raad for at Gutten skulde trives, enkelte helt overtroiske, og disse sluttede da med omtrent følgende Ord: „ja, lé Du kun af Din gamle Fader, der skriver saadant; men Du kan sige, hvad Du vil, slige gamle Kjærringraad — de er saamænd ikke at kaste Vrag paa."

Hun skrev en Dag til Vorregaard omtrent som saa: „Kjære Fader . . . nu kommer baade Alf og jeg til dig ... Du ser os, før Du ved om det." Og Dagen efter rejste hun. Hun vilde overraske dem alle.

Tidt kan man iagttage saadanne smaa Luner hos forresten stilfærdige Mennesker.

Hun kom til Vorregaard og anstiftede stort Røre: Sakarias Wilde blev næsten overvældet, da hun for mod ham: „Kjære, er Du alt der, min Ada!" Og alle Husets Folk maatte ind og hilse paa hende.

Næste Dag kom Bøg og Kruse og blev saa længe ud over Aftenen, at de blev liggende paa Vorregaard Natten over.

Hver Morgen Ada vaagned, hørte hun Hanen gale og Hunden gjø. Og hun saa

Solen skinne ind i sit Værelse som før. Hun husked saameget som for Aar tilbage; men hun længedes ikke. Thi ved hendes Side laa hendes lille Søn, der vilde vokse sig stor og stærk, og ved Børge gik Carsten og tænkte paa hende, Carsten, som hun elsked . . . netop her havde hun engang ligget og tænkt paa ham ... alt var gaaet saa underligt.

Men medens Ada var deroppe, omgivet af Kjærlighed, Lykke og Liv, saa hun noget fra de usaliges Dyb, fra Skyggernes Dal; thi Tante Marthas sidste Dage kom. Og her var ingen menneskelig Sorg og ingen menneskelig Glæde, ingen Kjærlighed og ingen sød Vemod. — Spørg den Skibbrudne, der synker ude paa Havet, om han glæder sig over Solskyernes Glans, eller om han græder over Himlens sorgfulde Graa. Men her var noget andet. Thi mørke Bjerge havde taarnet sig op om en Sjæl, der hørte Lyset til, Rædselen havde givet Sjælen sit Præg, mens den endnu var Barnets, blød som Vaarens Muld og fin som den første Rose. Helvede havde aabnet sig paa Jorden for en, der elsked Himlen, Pinen havde grebet en, der elsked Glæden. Skriget havde grebet en, der elsked Sangen. Og det kjæmped i Mørke,

det brødes i et stumt Spørgsmaal. Indtil alt gled ud i det evige Øde.

Dagen kom, da Tante Martha døde. Da hendes Smil var forunderligt, trodsende alt. Da hendes mumlende Stemme talte Ord, som ingen forstod, men som alle lyttede til.

Præsten kom, men hans Ord syntes saa spinkle her. Alle stod tause, og han tiede ogsaa. Da han igjen begyndte, følte han maaske, at han var anmassende, som talte til denne. Og han tiede, og alle tiede.

Udpaa Natten døde Tante Martha. Der blev stille i det brune Værelse med de gamle Møbler. Nu først var det, som det mærkedes, hvilken Kamp her havde staaet i denne tause Luft, hvor disse Sukke havde været store, og hvor denne Mumlen havde været mægtig. Nu først mærkedes det, hvor det havde kjæmpet, og hvor det havde bristet.

XXVII

Ada blev paa Vorregaard to Maaneder i det hele. Lille Alf trivedes; han blev større og fik klarere Øjne. Han kunde le og kjendte sin Moder og Bedstefader fra fremmede. Han viste det tydeligt nok: tog en af de to ham paa Armen og snakked for ham, saa lo han fornøjet og greb efter dem med sine smaa Hænder; men kom nogen fremmed ham for nær, satte han næsten altid i nogle stærke og ustandselige Skraal.

Da de to Maaneder var gaaet, rejste Ada med Alf til Børge igjen. De naaede did en en af de sidste Dage i August, netop som de første Tegn paa Høstens Komme viste sig. Nogle Dage efter kom Carsten hjem fra Eksercerpladsen, stærk og solbrændt. Carstens og Adas Møde var meget inderligt.

Det Aar som ellers svandt Sommeren stille. Dens Fakkel daled og Mørket faldt.

Over Holmen kom et forladt Præg. Saalænge de solrige Dage skinned, var Holmen ikke øde; thi Solen giver selv den haarde Sten et varmt levende Skjær.

Men nu stivned alt i den tynde, kolde Vind. I Haven visned Løvet og Blomsterne og laa langs Jorden i Dynge. Og op fra den vaade Muld steg en egen Lugt som af Død.

Ada elsked disse Blomster og dette Løv. Nu, da det hele visned, følte hun Sorg. Hun gik langsomt omkring i Havens Gange, og hun lytted til den pibende Vind og saa de sidste Trækfugle flyve mod Syd.

„Saa Du er bedrøvet, fordi Høsten kommer. Gid Du altid maa være det og ikke af de ulykkelige, som længes efter Høsten."

Hun husked Tante Marthas Ord, og hun forstod, at den Sorg, hun nu følte, var let, og at den kun mærkedes, fordi hendes Lykke var saa lys.

XXVIII

Underligt at fortælle, lidt efter lidt mærked Ada, at Carstens Humør ikke var som før; han kjeded sig tydeligvis. Han snakked ikke livligt ved Maaltiderne, og næsten hver Aften havde han to Løjtnanter med hjem, som han sad sammen med til langt paa Nat. Det hændte nogle Gange, at han kom ikke saa ganske lidet anløben ind i Soveværelset midt om Natten og støjede og rev ned, fordi han ikke kunde finde Svovlstikkerne. Ada tændte for at undgaa dette en liden Natlampe, som i Begyndelsen generede hende, men som hun efterhaanden vænned sig til. Men ikke sjælden brændte den lige til om Morgenen, Carsten havde i sin omtaagede Tilstand ikke ænset at slukke den.

En Dag, da Carsten sad og ikke sagde et Ord, gik Ada hen til ham, tog hans Haand og sagde rolig og ligefrem: „Carsten,

hvad er det, Du tænker paa . . . Du har hidtil ikke sagt mig noget . . . og jeg har jo ikke spurgt Dig lige ud . . . Du er forandret, Carsten, hvad er det dog."

Han rejste sig og slentrede bort over Gulvet. Om lidt begyndte han at tale, anførende nok saa ærlig sine Grunde:

„Oprigtig talt, Ada, jeg holder snart ikke ud at bo her længer. Jeg har gjort uklogt i at tage denne Post ogsaa for din Skyld. Jeg vil forsøge at komme bort saa fort, jeg kan. Ikke sandt, Du er enig? . . . Hvorfor jeg søgte den? Jo, jeg søgte den, fordi jeg troede, her var anderledes, end her er. Man har narret mig. Man har snakket noget om en stor Skog lige overfor Sundet, en halv Time at ro, hvor der var brilliant Vildt, Hare, Tiur og Rype . . . det var et Par ældre Officerer af min Faders Venner, som sagde det . . . særlig den ene var en stor Løgnhals. Han sagde: „Du kan leve som den Junker, Du i Grunden er, Du kan ride, jage, fiske, gaa i Selskab, naar Du vil, og være for Dig selv, naar Du vil . . . Naa lad os saa se: den Tiur-, Rype- og Harejagt . . . snik, snak, Fuglen er forbi, skudt ned for Fode . . . der findes nok nogle enkelte Harer tilbage; men det er nogle gamle, forskræmte Dyr, nogle

der lytter med Øre og Øjne og Hoved ... Gud bevare mig, hvor de Dyr lytter ... nogle rene sidste Mohikanere, som desuden har undgaaet saa mange Hunde og Jægere, at de er meget drevne og vanskelige at komme paa Skud. Ja, det var Jagtmarken ... saa er det Selskabslivet — hvad? Disse Familier over Sundet er dog for kjedelige, disse Embedsmandskoner, som snakker om sine Børns Mærkværdigheder og sine Tjenestepigers store Udskejelser ... det er jo den rene Almue. Jeg forsikrer Dig, de kan i Grunden ikke like os. Du med Din Stilfuldhed ærgrer disse tykke, dumme Madammer. ... Ja, jeg forsikrer Dig det, jeg har ikke villet sige det; men jeg har ikke bare engang set dem rynke Næsen, naar Du kom ind, og de har set ganske stumme paa Din Kjole, som de naturligvis finder ubegribelig elegant. Naa, og hvad angaar Størsteparten af Officererne ... det er mærkeligt, hvor Officerstandens tarvelige Del er samlet heroppe ... en og anden kan bruges til at drikke sammen med, det er det hele. De har ikke Spor af officersmæssigt ved sig ... Jo, det er saa, jeg ved, hvad jeg siger ... naa, saa er det sidste igjen, „Du kan være for Dig selv.“ ... Indrømmet, indrømmet

absolut ... men jeg tror ikke, det er godt for et ungt Ægtepar at være saa fuldstændig alene, man skal holde Hus med Kjærligheden, saa den ikke bliver nogen af Parterne besværlig ... den skal jo være et helt Liv."

Ada svared ingenting, hun fik ligesom et lidet Slag paa Munden ved hans sidste Ord. Hun forstod ikke ganske, hvad han mente.

„Ja nogen Afveksling maa der til," sluttede han.

Da han nu engang havde sagt fra, hvorfor han kjeded sig, blev han mere snaksom end før; men al hans Tale drejed sig om, hvordan han vel skulde udholde at være her. Han havde ikke Udsigt til at komme bort for det første, og hvordan skulde han da faa Tiden til at gaa?

En Gang kunde Ada ikke lade være at tage ham om Halsen, se ham ind i Øjnene og sige: „Engang kjeded Du Dig ikke, naar vi var sammen ... jeg kjeder mig ikke; men Du gjør."

„Kjære Ada, jeg gjentager bare, hvad jeg har sagt: Forandring glæder."

XXIX

Men en Middag kom Carsten hjem med en Nyhed: paa Kontoret havde der den Morgen ligget et Brev til ham fra en gammel Ven, Nils Maag, og denne skrev, at han om en Maanedstid vilde komme paa Besøg.

Carsten var meget snaksom ved Middagsbordet, og efter Middagen gik han omkring i Værelset og snakkede videre, fortalte meget om Vennen.

„Nils Maag er noget ganske for sig selv. Han er nok Officer, men har ikke gjort meget for at blive bemærket i Militæretaten. Han har en Del Penge og har næsten i al sin Tid ligget paa Rejse . . . mærkeligt Menneske . . . saa skiftende, snart en korrekt Byherre, en Dandy paa sin Hals, snart en Pioner, som flakker om i øde Afkroge; altid noget af en Poet:

„En Aften til en øde Egn
jeg kom med Sindet vendt mod Søvn“ . . .

Slig begyndte et vakkert Digt om „Manden med Jernmasken“, som var berømt i vor Kreds; han sendte os det fra Frankrig . . . .

Han er tillige Riddersmand, var ialfald. Nu i vor gode, demokratiske Tid griner jo de fleste af sligt. Engang fulgte han sin Dame fra Bal . . . han gik ikke i Vognen til hende trods Regnen, men stod udenfor som en Æresvagt. Nuvel, mange fandt det ubegribeligt . . . javist . . . hvor kan man forlange, at Folk og Fæ skal begribe sligt; jeg fandt det vakkert, jeg forstod, hvad der rørte sig hos ham da.

Nuvel, nu vil han ogsaa forstaa den, der gjorde saadant, men selv vil han ikke gjøre det mere. Han er erfaren, maaske en Smule træt nu. Sidste Gang, vi var sammen, sagde han: Aa, kjære Ven, Riddernes Dronning er en Indbildning. Det eneste Sted, hun nogensinde har eksisteret, er i troskyldige Mandfolks Fantasi. Hun har levet der godt og længe paa Mændenes Naivitet og deres noget opbulnede Følelse. Ja nu er han nok blaseret . . . og kræsen . . . ogsaa i Mad og Drikke . . . ha, det er det pudsige ved ham. Ingenting kan sætte ham i saa daarligt Hu-

mør, som naar Oksekjødet er for meget stegt . . . eller som naar man vil give ham daarlig Rødvin . . . Naa, men han er en fin Sjæl . . . og blød inderst inde. Jeg husker ham godt, da en gammel, affældig Præstemand døde. Da græd de tre blege Døtre over deres gamle Fa'rs Lig. Nils Maag var tilstede, og næsten uden at vide om det læned de stakkers forladte Døtre sig til hans, Nils', Bryst, og da . . . da var han vakker, alvorlig, han stod stille og klapped dem, medfølende, men næsten ærbødig — jo han er en fin Sjæl."

Ada sad og hørte paa. Hun var slet ikke misfornøjet med, at en Fremmed kom i Huset. Disse Vaarmaaneder trak sig saa langsomt hen, det voldte heller intetsomhelst Bryderi at modtage Carstens Ven. Gjæsteværelset var jo i fuld Stand.

Forresten tænkte hun ikke større over hans Komme, end at hun overraskedes, da Carsten en Dag sagde: i Overmorgen kommer Nils . . .

Nils Maag kom en Time, før man ventede ham efter hans sidste Brev. Følgen var, at Ada, da han kom, var ude at spadsere med lille Alf. Da hun kom tilbage og vilde være færdig til at modtage Husets Gjæst,

saa hun en Fremmed sidde i Dagligværelset i Samtale med Carsten. Det maatte være ham. Hun saa, hvor ivrig Carsten snakked, medens den anden sad og nikked og smilte, naar Carsten fortalte noget, hvoraf han selv lo.

Ada kom ind, og Carsten præsenterede. Hun bad om Undskyldning, fordi hun ikke havde været tilstede og modtaget Gjæsten, og han svared med en Undskyldning, fordi han var kommen slig ganske af sig selv og ikke engang havde angivet Tiden for sit Komme rigtig. Efter disse overflødige Ord kom Samtalen straks i Gang. Ada gjenfandt hos Nils Maag det chevaleresque, Carsten havde omtalt, og hans vindende Væsen var ikke tillært, men faldt selvfølgeligt for ham. Deraf kom det, at selv om han gjorde det, der ikke stod i den gode Tones Ordbog, blev det dog smagfuldt, fordi han gav det sit Præg.

Dagens Eftermiddagstimer forløb behagelige. Man tog en Tur paa Holmen og besaa den gamle Fæstnings Mærkværdigheder. Man kom hjem med god Appetit til Aftensbordet, der stod dækket. Ada var lidt nysgjerrig efter at høre Nils Maag kritisere Retterne, men den kom ikke paa anden Maade end ved, at han spiste en overraskende Mængde

af de ganske jævne Ting. Bordet var forøvrigt muntert, de to Venner fandt frem svundne Dages Hændelser og Herligheder, og Øjeblikkets gode Humør gav disse Farve og Festlighed. Efterhaanden blev Nils Maag den, som snakked mest. Det var en Glæde at høre paa ham. Han talte paa en anden Maade end de fleste andre. Han leged lettere med sine Ord og ramte bedre. Og han kunde snakke en hel Del løst og fast uden nogen Gang at blive flau. Og alle de smaa Oplevelser, han havde at berette fra fjerne Lande, tog sig ud her i det lille Værelse paa Holmen. De kom sejlende i Rad med en egen Tiltrækning for de to, der boede afsides. Og det gode ved ham var, at han havde gjort de store og de mange Rejser. Han sad ikke, som de gjør, der har taget en Rejse til en eller anden By, som de aldrig bliver færdige med at fortælle fra. Han havde saa meget at vælge imellem. Kun det durable fik Adgang til at vise sig. Derfor kunde man sidde saa tryg og høre paa ham. Naar han kom med noget, saa vidste man forud, at det var noget, som var værd at lytte efter.

Jagt paa Tiger i Indiens Skove under høje Trær. Besøg i Peking en Nat, medens

Byen var oplyst til Fest. Et Aar i Japan blandt det japanske Folk, der evindelig havde Smil om Læberne.

Saa fra Amerika: fjerne Klippebjerge af en for Europæere ukjendt Farve, Skove af Rør, der klaprede i Vinden som en Hærskare Ænder, der snadrede. Urskoven med den tause Indianer, der gik let paa sin Mokkasin, de indianske Pigers monotone, vemodige Sange, hvis Melodi maned frem hensvundne lykkelige Tider, disse, der helst hørtes, naar Tusmørket bredte sig, og Tankerne fik Ro til at drømme. Og Urskovens uforklarlige Lyde ved Midnatstid. Fløjten, Skrig, Klokketoner . . . Vinden maaske, der sang i Træerne.

Sagn fandtes i hine amerikanske Skovtragter, vilde og sørgmodige Sagn. Unge Piger, der glædedes om Dagen, men overfaldtes af en ubeskrivelig Sorg, naar Natten kom. Andre, der om Natten blomstrede som Roser af Glæde, men flygted tungsindige ved den første Dæmring, og gjemte sig i Skovens mørkeste Del som Spøgelser. En besynderlig Jæger, der aldrig fandt den Kvinde, han kunde faa kjær og havde den Tro, at hun engang havde levet og lidt af Længsel over ej at finde ham.

Og de store Byer kom frem i hans Be-

retninger, de vældige levende Byer, hvor alle Glæder og Sorger blomstrede, alle Dyder og alle Laster. De store Hoteller, hvor de fremmede Par kom ind og rejste . . . Man hørte Springvandet risle i Forhallen, man saa Spejle og Stuk. Saa kom Boulevarderne med sit Mylder, de offentlige Parker med sine Spadserende paa den ene Side, elegante Ryttere og Ekvipager paa den anden Side. Hvorfor Menneskene i de store Byer leved saa længe, som de gjorde, trods sit mere anstrængende Liv? jo fordi de ikke blev saa indesluttede af at leve der, deres eget Selv blev trængt mere tilbage, de lod sig mere glide ud i det vældige Mylder.

I et Øjeblik, da Ada var ude, hvisked han til Carsten: „Oprigtig talt, Du, det kan gjerne være, at man føler sig rodløs blandt Fremmede; men alligevel . . . i de store Byer lever man først. Nu og da tænker jeg nok paa at trække mig tilbage; men Ensomheden, den er ikke god; kun Folk, der er meget tilfredse med sig selv, kan trives i Ensomhed, og jeg er i Grunden ikke veltilfreds med mig selv . . .“

Da Ada kom tilbage, gik Samtalen over paa andre Ting. Blandt andet diskuterede de Militærvæsen. Nils Maag fortalte sine

Indtryk fra nogle Besøg ved udenlandske Regimenter.

En Stund efter rejste Ada sig og bad om Undskyldning: hun var træt og vilde sige Godnat. Lidt efter sagde hun smilende: „Ja, nu skulde jeg nok have Lyst til at høre, hvad Carsten kan fortælle af Mærkværdigheder fra sin Udenlandsrejse . . . naar jeg er gaaet. Den Rejse har De nok hørt Tale om, Hr. Løjtnant?“

„Naa, ganske vist, men hvad nytter den nu,“ raabte Nils Maag leende, „han er fangen, Frue, og med Glæde! Carsten har aldrig set saa fornøjet ud som nu.“

Ada bøjed smilende Hovedet og gik . . .

„Du,“ sagde Nils Maag efter en liden Pause, „jeg gider ikke fortælle Dig, hvilken nydelig Frue, Du har. Du ved det godt. Du er stolt af hende, ser jeg, og det har Du Ret til at være.“

„Nuvel,“ svarede Carsten, „jeg er altsaa her. En rolig Ægtemand. . . Lad mig nu høre nogle af Dine Oplevelser . . . af dine smaa Sejre. Husk paa, at jeg lever afsides, lad mig faa noget, som minder mig om mine egne Jubelaar. Fortæl, hvad Du vil, jeg ved, at Du er fremragende i den Retning.“

Nils Maag svarede ikke straks, omsider

kom det med et Smil: „Kjære Mand, Du maa virkelig leve noget afsides, naar Du vil, at jeg, min gamle, skal give mig til at fortælle Dig den Slags Eventyr . . . jeg er da sandelig for velopdragen til at lufte min Alkove ud i Næsen paa Folk. Ja, hvad den Sag angaar, om disse Sejre, som Du kalder dem, saa er der da noget trivielt ved det Ideal, som de fleste Mænd i Smug beundrer, det Mandsideal, der har opnaaet at berøre flest mulig Kvindekroppe. Har da Manden ikke andet end Forslugenhed? Er Kræsenhed for ikke at sige Blufærdighed ham fuldstændig fremmed? Denne Figur Don Juan, som har elsket de magre, de fede, de sorte, de hvide, de smukke, de stygge i Flæng . . . naa, sad den Mand ved min Side, og jeg tænkte paa ham og hans Bedrifter under et, jeg vilde finde ham halvt latterlig og halvt modbydelig, jeg vilde bede ham gaa, eller jeg vilde maaske selv gaa."

„Naa, Du er meget stræng, Du har maaske slet ikke fortjent Dit Ry?"

„Jeg har naturligvis, som Du kan skjønne, haft en Del Oplevelser i den Retning; men de har ikke været mit Maal, de har ikke engang grebet ind i mit Liv. Jeg har brugt de søde Væsner omtrent, som man drikker

Vin i denne ikke helt fornøjelige Verden. Kvinden er Vin. Du kan finde Champagnen blandt dem, Du kan finde den søde med den varme Farve, Du kan finde den tørre, noget nervøse. Du kan finde Bordeauxen. Den er egnet til Bordvin, Du forstaar, daglig Vin, til Ægteskab, om jeg saa maa sige. Naa videre. Saa kan Du finde Tokajer, sød, mørk Tokajer . . . Naa, saa Likørerne, de klæbrige, de feberhede, sammensat af mange underlige Safte og Essenser . . . aa, hvad skal man sige? Til syvende og sidst er det dejlige Ting. Ha, ha, skal vi maaske alligevel være enige om at lade Don Juan blive siddende, i Fald han nu sad her, og ikke se altfor misbilligende paa ham? Vi er dog til syvende og sidst lige i det Stykke, alle vi Mandfolk. Men lad os nu ikke snakke mere om det. Du, jeg har endnu ikke faaet Anledning til at spørge, hvordan Du har det, og hvordan Du er fornøjet . . . Du er lykkelig, ikke sandt . . . ja kom nu ikke med det gamle banale, at man aldrig er lykkelig i Livet, jeg mener altsaa, Du finder Dig vel tilrette i det store og hele?"

„Ja, det er ikke saa godt at svare paa, hvad Du spørger om. Paa en Maade har jeg jo Grund til at være fornøjet, men jeg

er det ikke, jeg kjeder mig her. Jeg har en Følelse af, at disse Aar kunde gaa meget mere indholdsrige, end de gaar."

„Indholdsrige?" spurgte Nils Maag og saa op, „det kommer an paa, hvad Du mener med det Ord. Mener Du variable, afvekslende? . . . Se her har Du disse to Musikalbums (han gik hen og hented to Albums fra Nodestolen), jeg er ikke nodekyndig, men jeg er musikalsk, og Du vil nok forstaa mig. Det ene, dette altsaa, indeholder lad os sige en hel Række smaa muntre og smaa sukkende Melodier i Flæng, her myldrer smaa Eventyr, smaa Glæder og smaa Sorger frem, Du synes, hver enkelt er ganske godt for sig; men har Du hørt dem til Ende, sidder Du og tænker efter: Hvad var det hele i Grunden? Hvor blev det hele af? . . . Kort sagt: Du ved ikke rigtig, hvad Du har hørt. Men det andet, dette altsaa, det indeholder et Stykke, et helt Stykke, rolig fremadskridende . . . hver enkelt liden Del har i Grunden saa lidet at sige, Du er ofte fristet til at kalde Stykket monotont og kjedeligt. Men af og til kommer en sælsom Akkord, som kaster Lys over det foregaaende, nogle Funker springer, og Du begynder at forstaa, at her er noget alligevel, noget som vil frem. Og

naar de sidste Akkorder dør, saa kommer de monotone Strænge fra før til at klinge, et Lys falder over det hele, og Du sidder taus og nikker . . . Du forstaar, at her var Indhold, et rigere Indhold end i de vekslende Varietésange.

Slaa Dig til Ro, min Ven, eller rettere, se op og se, at Du har gode Chancer for at blive lykkelig. Du har jo en nydelig Kone og en vakker Gut. Vær nu forsigtig, vær ikke dum; Nordboerne skal gifte sig og bo i stærke Huse." — — —

Carsten svarede: „Naa ja — lad os nu ikke blive altfor abstrakte. Du dømmer mig fra Dig selv, men husk paa, at jeg nu engang ikke er Dig. Du er ikke tilfreds med Dig selv igrunden; jeg skulde være meget tilfreds med mig selv, om jeg gik paa Rejser fra den ene Storstad til den anden. Du har forresten paa en mærkelig Maade modsagt Dig . . . for en Time siden holdt Du Opsang for de store Byer og for Hotellernes Spejle."

„Oprigtig talt," svarede Nils Maag, „jeg fortæller aldrig om mig selv; men saa meget kan Du faa vide, at den Slags Adspredelser, som jeg har snakket om i Aften, vedrører mig i Grunden ikke. Jeg hører de smaa,

muntre Melodier . . . fordi . . . fordi jeg ikke skal blive fristet til at lytte for meget til den store Melodi, det sælsomme Galdrekvad . . . (han smilede ironisk) som min Norne synger . . . Men saa sætter vi Punktum for i Aften, ellers bliver vi snart til to gamle, kloge Natugler . . . og det vil vi ikke være. Verden gaar sin gamle Gang, hvad enten vi diskuterer den eller ikke. God Nat, Carsten, har Du saa en Seng til mig, jeg er virkelig træt."

Carsten fulgte Gjæsten ind paa hans Værelse.

— Nils Maag blev paa Børge hele to Uger. Men saa meddelsom som den første Aften var han ikke nogengang siden. Ja enkelte Gange var han helt stille af sig. Men der var dog til enhver Tid noget ved ham, der gjorde, at man syntes om, at han var tilstede. Og altid var han venlig, omend han med denne Venlighed — det anede man — kun vilde dække sig, saa ingen skulde gjætte, hvad han igrunden følte.

Han rejste en Eftermiddag i Begyndelsen af Maj. Hvor han agted sig hen, sagde han ikke.

„Han er bleven noget aparte, siden jeg traf ham sidst," sagde Carsten, da han og Ada gik hjem efterat have fulgt ham til Baaden, der skulde ro ham tværs over Sundet.

XXX

Efterat Nils Maag var rejst, gik Carsten omkring mere taus og utilgjængelig end før. Han kjeded sig værre for hver Dag, og denne hans Kjedsomhed gav sig tilkjende paa de underligste Maader. Han anskaffed sig saaledes flere nye Dragter fra Hovedstaden og en Mængde fine Toiletgjenstande. Og hver Morgen barberede og pomadiserede han sig med den yderste Omhu og gik til sit Kontor og kom tilbage ved Middagstide vippende med sin Stok saa soigneret og blank, som gik han paa en europæisk Boulevard. Ada sagde ikke noget imod det hele; men engang da han kom ind i sin Dandydragt, og hans spidse Sko var vaade af den fede Lerjord (det var i Maj, og Vejene var endnu bløde), saa kunde hun ikke bare sig for at smile. Det saa han, og han forstod, at hun smiled ad ham. Han blev hæftig og sagde, at man

maatte være en Dødbider, naar man ikke kjeded sig her. Ada svared ingenting, men blev pludselig alvorlig. Men da han kom med flere ubehagelige Ord, saa hun paa ham og trak under dette Øjenbrynene lidt i Vejret, som var hun forbauset over hans Opførsel. Saa sagde hun rolig: „Kjære Carsten, anstræng Dig for at komme bort herfra, sørg for at blive forflyttet til en By med Promenader. Saa kan Du jo være saa elegant, Du vil . . . da er det paa sin Plads. Men gaa ikke slig, saalænge Du er paa Børge . . .“

Det var de første uvenlige Ord, som Carsten og Ada havde vexlet. Og Carsten havde først kastet Ordet. Og Ordet, han havde kastet, var fuldt af Kulde.

Naar Kjærligheden hersker, kan vistnok onde Ord komme, men det er urolige Ord; de kastes hen i Vrede, og de skjælver inderst inde af Lidenskab; de ligner Midsommers Storm og Torden, der næste Øjeblik afløses af den hede Sol. Men naar Kjærligheden hersker, kommer aldrig de rolige uvenlige Ord frem, ligesaalidt som ved Midsommertide den stille Kulde kommer.

Derfor blev Ada tung ved hans Ord; hun følte Tomhed omkring sig.

Før havde hun ikke vidst, hvad Vaneliv var. Hendes Dage paa Vorregaard havde gaaet ensformige, men lyse, og siden havde Carstens Kjærlighed gydt ukjendt Farve over Livet. Nu da hun følte, at denne Kjærlighed ikke var som før, nu hændte det, at hun stod op om Morgenen til en Dag, der ikke mere raabte hende til, men laa graa foran hende og ikke vedkom hende.

— Sommer, Høst og Vinter kom og svandt. Men en Dag ud paa Vaartiden vaagned Carstens gode Humør paa ny. Han havde al Udsigt til at blive forflyttet til den Sandbyske Brigade.

En Maaneds Tid efter kom Udnævnelsen. Alt i August Maaned skulde de flytte til Sandby. Den skulde være et behageligt Bosted, berettede Carsten, naar man først blev kjendt der.

Han fortalte videre om dens Familier: Der boede Officerer og en hel Skare civile Embedsmænd og en hel Del rige Handelshuse. Og ikke at forglemme en tre—fire gamle Herregaarde, der laa i Byens nærmeste Omegn. Der kunde de nok tilbringe mange gode Timer. Det saa i det hele lovende ud . . . Og saa den korte Vej til Vorregaard . . . næppe en Dags Rejse . . .

„Nu skal vi faa det bedre, Ada," sluttede han . . . „og saa skal vi begge glemme, om vi i den senere Tid ikke har været saa elskværdige mod hinanden, som vi skulde have været. Ikke sandt, Ada, det skal vi glemme . . ."

August Maaned kom, og med den kom den travle Uge, da de flytted fra Børge til Sandby.

II

I

Sandby havde næppe mere end tolv tusind Mennesker. Men over denne Provinsby hviled der en Luft, som hverken var den fra de Provinsbyer, som vil fremmest og desaarsag gjør umaadeligt Spræl, heller ikke den norske Hovedstads Luft, der har meget af Pensionatets ved sig. Denne By var tilbagetrukken og stille; kun de indviede vidste, hvor man levede, og hvor man levede godt; ja, hvor man nu og da levede temmelig vildt, og hvor man dog levede overraskende længe.

Penge havde Byen fra forrige Tider, fra Krigstiden og fra nogle Aar, da svære Storme drev hele Skibsflaader under Land i den ypperlige Havn. Byen var kranset af Mammon: Handelshusene laa ved Sjøen i Vest, og gamle Jordejendomme laa opefter Landet i Øst.

Kom man til Byen fra Sjøen (hvad de fleste gjorde), saa man først Handelshusene med de halvt udviskede Navne, dem Byen kunde udenad, siden saa man de brede, lave Brygger, hvor der laa solide Fartøjer til Fragt, lette Fartøjer til Lyst. Og ludende indover, som krumryggede, begede Arbejdsfolk, stod Boderne; men nedenfor Hovedhuset laa Haver med tykke Træer og dejlige Blomster.

Disse — Bryggerne, Boderne og Haverne — havde hver sin Poesi, sin Historie, sine Sange.

Bryggerne sang ved gamle Skuder, der ikke længer kunde flyde, der laa halvt paa Land med sine anløbne Messingstjerner og sine næsten udviskede forgyldte Navne, Skuder, der sukked og ynked sig, naar en hurtig Dampbaad skar forbi og satte Vandet i Røre. For hurtige Skibe fandtes ogsaa, der hvert andet Aar saa stolte Stæder: Rio, Valparaiso, Alexandria, Tunis, Formosa.

Og Boderne sang. Boderne med sit Taugværk, sin Tjære, sit gamle Bly, Boderne med de tykke Spiger langs Væggene, med Aarstal paa Træstolperne, malede med Rødt: det Aar Huset tjente de tredive Tusind Spe-

cier i Fragtfart og det store Aar, da de firtitusind Specier kom ind.

Og Haverne sang. Gangenes graahvide, slidte Sand, Lysthusene af Jasmin eller vild Vin med Borde og Bænke, i hvis Indre Dødningeuhret savede, og de gamle Træer med Navne, skaarne i Stammerne, nu næsten usynlige Ar, engang tydelige: da den afdøde Bedstefader skar dem en vigtig Morgen, skar dem dybt saa Harpix og Honning, Træernes Vand og Blod, den første Tid randt ud af Skaaret.

Dette var ved Sjøen; men mod Øst laa de gamle Godser, Vaaningshuset oftest ved Enden af en mørkegrøn Allé. Ikke sjældent traf man i en af disse Alléer eller paa den store Hovedvej en elegant Rytter, helst en ældre Herre med Monocle og sølvknappet Ridepisk. Det var Herren fra et af Husene deroppe. Disse Herrer holdt sig mest for sig selv, stifted kun en sjælden Gang Bekjendtskaber, havde som unge rejst en Del og blev nu og da endog paa sine gamle Dage grebne af Minder om tidligere Dage i Paris, den første og den sidste By, hvortil de drog. Og det skulde ikke meget til, før en af dem kunde tage sig endnu en Tur derned, hvis i en ubehagelig Stund der blev

pustet til de dunkle Minder, han gjemte fra sine unge Dage.

Det gjorde netop en af Reinolderne. Og Anledningen var kun den, at hans Frue og Datter ikke kom tidsnok hjem fra en Aftenpromenade.

Hr. Peter Reinold sad altsaa ved Aftensbordet og spiste alene. Hans Frue og Datter havde ladet ham vente en halv Time og mere. Den ellers livlige Herre var misfornøjet. Han spiste kold Fugl og drak Rødvin til den. Imens stod Tjeneren, der varted ham op, og snakked løs, forklared en Mængde om, hvorfor han troede, Fruen og Frøkenen kom saa sent. Han snakked uden at være bleven spurgt til Raads en eneste Gang. Han smiled endog, skjeled ned paa sit Herskab, og pludselig sagde han, idet han bytted Tallerken til Smør og Ost:

„Og saa faar Herren huske paa, at Herren flere Gange har ladet Fruen og Frøkenen vente ... som nu dengang her var Cirkus ... saa dette er bare tilpas for Herren ... dette har Herren rigtig godt af."

Hr. Peter Reinold, som hidtil havde ladet Hans snakke, ja endog af og til svaret ham, vendte nu Hovedet og betragtede ham skarpt: „hvad fejler Fyren," mumlede han.

Men da han saa Skjælmen i Øjenkroge og Mundviger, kunde han ikke bare sig for at smile:

„Naa . . . Du er i godt Humør i Dag, Hans."

„Ja, det er jeg. Min Bror har sendt mig Penge fra Paris. Han er Tjener i et stort Balhus. Jeg troed aldrig, jeg skulde have faaet de Penge, for Mathis har altid været upaalidelig i Pengevejen. Men saa kom de alligevel. Det er halvtredsindstyve Specier af min Farsarv."

„Saa — hvad heder det Balhus?"

„Det heder noget, som er vanskeligt at sige. Her er Konvulutten. Se, der staar det."

Hr. Peter Reinold besaa Konvolutten . . . „Boccacio!" mumled han . . . „Salon Boccacio . . . det var dog besynderligt . . . jo, det er den samme."

Her faldt den gamle Herre i Tanker. Lidt efter kom det stille:

„Er Monsieur Ernesto Stolto eller rettere Signor Ernesto Stolto Vært der nu?"

„Det skriver han ingenting om. Men han har meget at fortælle . . . meget utroligt."

„Skulde Du have Lyst til at rejse til

Paris i Aften, Hans? Faa komme derned og hilse paa din Bror?"

„Aa nej, Tak. Jeg har andet at bruge mine Penge til."

„Dine Penge? Snak! læg dem i din Bordskuffe. Men kort og godt (Hr. Peter Reinold slængte Servietten bort over, saa en Flaske Rødvin og nogle Glas væltede) det er jo et Tegn fra Himlen, at Ørns „Stella" gaar om en Time. Ja vel, har Du forstaaet? Vi rejser nu straks. Ikke et Ord, det haster . . . Ja, Du følger mig, hvad andet! Gaa straks ind til Joel og bed ham spænde for. Bed saa Barbara komme og hjælpe mig med at pakke." — —

Hr. Peter Reinold drog virkelig til Paris, og først da hans Kone truede i sine Breve med at komme efter, vendte han Næsen hjemover og kom tilbage i en højst moderne Dress, syet som til en ung Laps. Men den første Tid efter Hjemkomsten var han meget henfalden til at fløjte raske Melodier og til at snakke hemmelighedsfuldt med Hans, hvem Fruen efter den Parisertur ikke kunde fordrage, og som hun kaldte: „Knægt".

Meget maatte tages med, hvis alt, hvad disse Herrer gjorde af smaa Bedrifter, skulde fortælles.

Hr. Randolf maatte nævnes, som holdt af at faa Folk til at tro paa det urimeligste. En Dag kjøbte han op saa mange Blodpølser, han kunde opdrive og hængte dem i en Blodbøg, der stod foran hans Hus. Han gik nu udenfor Huset og sagde til dem, han traf — helst Fruentimmer, som jo er de mest lettroende — at disse Blodpølser var groede ud, ligesom Æbler gror ud af Æbletræet. Og mange troed dette, ja to af Kvindfolkene bad om Aflæggere af Træet, og dem fik de.

Hr. Randolf var en Mand fuld af Gemyt og Latter og Ligefremhed. Men Hr. Otto Ullgaard, hvis Hus laa ikke langt fra det store Blaavand, var hovmodig og storagtig som ingen anden. Det sidste Gjæstebud, han holdt, lod han sine Gjæster beværte i Haven. Det var ved Sante Hans Tider, og Vejret var smukt, saa alt gik godt, og alle Gjæsterne vare fornøjede, om end de fleste undredes over, at Værten ikke var tilstede. Men da det efterhaanden rygtedes, at der paa Hr. Ullgaards Bud var nægtet Gjæsterne Adgang til Huset, saa blev Glæden meget mindre. Og større blev den ikke, da Hr. Ullgaard sluttelig selv saas siddende paa det

store Altan og iagttagende sine Gjæster, som skulde de være mærkværdige Dyr.

En af disse (jeg husker ikke, hvem det var) plejede i sit sidste Leveaar at ride ud tidlige Morgener og blæse besynderlige Fanfarer i sit Valdhorn. Men dette ligesom det før fortalte om Hovmod, og endnu meget andet kom af, at de Herrer mærked, at de blev gamle, og at Døden rakte sine lange Fingre efter dem.

Foruden gode Møbler og smukke Blomster havde flere af disse Ejendomsbesiddere Vinkjældere, som man maatte tage Hatten af for. Fra Slægt til Slægt havde de jo ved enhver festlig Anledning lagt Vin i Kjælderen. Ved Bryllup fire Hundrede Flasker, ved en Søns Fødsel fire Hundrede Flasker, ved en Datters to Hundrede, ved Sølvbryllup og ved Guldbryllup havde de lagt Vin derned, som ikke brugtes i det daglige, og disse Vine havde hobet sig op der blandt Edderkopper og store lyssky Møl, disse Vine, der var kjøbt til Minde om Festdagen, i festlig Overflod med aaben, guldknittrende Pung. Og de laa der og blev ældre og ældre, ædlere og ædlere, falmede besynderlige Vine, der talte et dunkelt, fagert Orakelsprog, der hvisked om forrige Tiders Solfylde — en lang Kjæde

Dage — der perled om Rhin, der mumled om Loire og Garonne. De laa der og blev blegere og blegere. De havde ofte ingen bestemt Farve. Som nu en Portvin fra for mere end Hundrede Aar tilbage. Da den gamle Oldefar fødtes, som hang i den snørklede Ramme med Skjold og Allongeparyk, da lagdes denne Vin, da rødmede den paa Marken, da stampedes den, og da gjærede den og randt endelig rød i Buteillerne. Og nu ... Vinen havde svagt tegnede Vignetter af tre Bachanter, hvorunder der stod med klodsede Bogstaver: Red Portwine. Maaske den en Gang havde været rød, skjænked man den nu i Glasset, saa man, at den var ikke mere rød, den var graanet, den havde Farve som ældgammelt Blæk har — er det brunt eller er det gult? — men den var vidunderlig klar, og den mumled og sang.

Vin af Druer bærer solfyldt Sommer med. Den er mangfoldig og vekslende: Den ligeglade Champagne tindrer, Burgunderen drømmer, tung og melankolsk, Sherryen er en kølig og klar Høstmorgen i en Park, og den ædle Portvin er Sundhedens Rus. Og allesammen er de Soltilbedere.

Men Døren til disse Huse sprang ikke op for nogen Fremmed. De fleste unge Men-

nesker fandt derfor Byen kjedelig og sær, hvis de ikke kjendte nogen af Kliken Syvstjernen fra Byens Klub. Den havde nemlig med Byen at gjøre ligesaavel som Handelshusene og Ejendomsbesidderne, thi den repræsenterede den Morskab, den Latter og det Lune, som Byens Befolkning ejede en hel Del af.

Kliken kaldtes almindeligvis Syvstjernen, fordi den fra først af tællede syv inden sin Kreds, og fordi disse syv saas meget sammen. Senere havde Vennernes Antal mindsket af. En var rejst til Nordland og en til Chikago.

Klikens Herrer holdt meget til paa Klubben: om Vinteren i et lidet Kabinet, der var særskilt lejet af dem, om Sommeren i den vakre Klubhave, hvor de slog Kegler. Eller hvor de sad paa Lysthustaget, Taarnet kaldet.

Før havde de holdt til inde i selve Lysthuset: et stort, lyst Værelse, paa hvis Vægge der hang nogle løjerlige gamle Olietryk fra den forrige Børs, og hvor der fandtes bekvemme Gyngestole og Sofaer. Men de maatte fortrække derfra, thi uden nogen forklarlig Grund blev Væggene en Sommer fulde af Myrer, nogle umaadelige sorte og brune Myrer, der balancerede med sine store

gule Æg i Kjæberne endog helt op under Taget, hvorfra de af og til faldt Klikens Herrer i Hovedet. Men disse Myrer kunde de roligt anlagte Herrer ikke for sit Liv fordrage, og naar et saadant Insekt faldt i Hovedet paa en af dem og krassede ham og spyede ham sin Edder i Nakken, saa sprang han op, rev sig i Haaret og teede sig som vild. I Førstningen lo de andre over sine Venners Spring, men da sluttelig de alle havde faaet sin Bekomst (den, som holdt længst ud, fik til Gjengjæld to Myrer i sin Isse, der tydelig nok var et Ægtepar), saa flyttede de i Endrægtighed sin Punchebolle op paa Taget, hvortil en bekvem Trappe førte, og hvorfra de havde Udsigt over Havnen.

De bad Klubværten gjøre, hvad han kunde, for at drive Myrene væk. Ved Sensommer, naar Aftenerne bleve kjølige, vilde de nemlig gjerne have Stuen igjen. Værten var i Begyndelsen meget beredvillig, kaldte Myrerne for Dævler og lod Værelset vaske og bestrø med et Pulver, der skulde være Myrerne imod. Det hjalp imidlertid ikke meget. Men da Herrerne igjen klagede, slog Værten det hen og sagde: „Ak ja, hvad? det er jo i Grunden bare nogle uskyldige

Biller!" Og han gjorde ikke mere ved det. Herrerne maatte blive paa Taget og ved Sensommer, naar det regnede, flytte ind i Kabinettet.

Og saaledes havde det været siden. Derfor sad nu Syvstjernen hver Sommeraften oppe paa Lysthustaget. Som oftest var de der alle fem; skulde en andet Steds, sendte han Vennerne som oftest Bud, at han ikke kom.

Den, som saa at sige altid var tilstede, Klikens Ældste og Øverste, var Hr. Cand. jur. Frederik Rick. Om ham maa først siges nogle Ord, og saa nogle Ord om de andre hver for sig.

Hr. Cand. jur. Frederik Rick havde ikke kunnet tænke sig Muligheden af at sidde i Departement og lade sig flere Aar igjennem kommandere af en eller anden Bureauchef. Ej heller havde han nogen videre Lyst til Sagførervirksomheden. Han havde til al Lykke for sig nogen Formue efter sine for nogle Aar siden afdøde Forældre, Skibsrheder Simon Rick og Frue, født Tønder, og nu lod han Jorden rulle og Dagene gaa, kunde af og til ymte om, at nu fik det vel snart blive til noget. Følgen af det hele var, at Frederik Rick endnu i sit seks og tredivte Aar

var Cand. jur. Frederik Rick, og at han altid boede i denne By og i sine Forældres Hus, hvor et gammelt trofast Tyende, sørgede for ham og forvænte ham i alle Maader og bar meget over med de gale Ting, hun jo nok forstod gik for sig i Huset, naar Hr. Rick havde Selskab med Damer og Herrer.

Cand. jur. Frederik Rick havde været en doven Gut, medens han gik paa Skolen. Han havde været en stor Spilopmager og siddet meget igjen i Klasserne. Han tørstede bare efter at blive færdig og blive Student, og da han var færdig, foldede han sig øjeblikkelig ud til en fuldblods Laps. En Stund morede det ham at gaa i Hovedstaden med Duskeluen, og han overstraalede, trods sin daarlige Karakter, de fleste bebrillede og blege Præceterister, som gik duknakkede med Handsker, der sad klodset over Fingrene, med Stokke, som de ikke kunde haandtere, og med Dusken daskende her og der ganske meningsløst. Men Frederik Rick sigtede endnu højere: han kastede snart den besværlige Duskelue og blev Modeherre med Silkehat og moderne Dragt syet hos den første Skrædder. Var der ellers nogen Anledning til at vise sig, benyttede han sig af den: ved Maskeballer, ved private Baller — altid fandt han

paa noget, der gjorde, at Folk talte om ham, nu og da ærgerlige, nu og da alvorlig rystende paa Hovedet, nu og da med Møje skjulende et Smil: han var dog ganske morsom.

Det maatte kaldes mærkeligt, at Frederik Rick midt i alt dette Virvar og under alt Kammeratskab fik Tid til at tage sin juridiske Eksamen, men den tog han og vendte kort efter hjem til sin Fødeby, vistnok med det Forsæt kun at hvile sig nogle Maaneder, førend han foretog et eller andet for at søge sig fast Beskjæftigelse. Men nu gled han umærkelig ind i en Slendrian med ingenting at bestille, og han blev lidt efter lidt en stille, diskret Fører for den lille Klike, der kaldtes Syvstjernen. Den havde sine Forrettigheder i Klubben, sine egne Tider at gaa og komme paa, sine egne Cigarer og sine egne Vine, ja endog nu og da sin egen Spiseseddel. Og at Kliken havde ham som sin vigtigste, var ikke uheldigt for den. Frederik Rick vidste nemlig at ordne sig i den lille By, hvor han var født, saa ingen i Grunden opholdt sig større over hans og hans Venners Liv, som dog alle fandt dadelværdigt. Han var nu ogsaa til syvende og sidst et Menneske, som man maatte synes om. Han kjendte ej til Svig. Og han ejede Forstand og Gemyt.

Han havde endog dannet sig en Art Livsfilosofi under alt sit Løsgængeri, der, efter hvad hans Venner paastod, var mærkelig nok, og som i alt Fald havde faaet ham til efterhaanden at aflægge al Affekterthed, og havde gjort ham til, hvad han nu var: en stilfærdig, inderst inde selvbevidst Herre af stor Godmodighed og Elskværdighed. Hans Venner holdt meget af ham. „Se der har vi Frederik!“ raabte de, naar de saa ham komme, og naar han traadte ind iblandt dem, havde de Følelsen af, at nu kom Elskværdigheden i egen Person.

Nummer to af Kliken var Løjtnant Tambs, Hingsten kaldet. Han var blond med en stor gulhvid Knebelsbart, der formelig prustede. Han havde faaet sit Tilnavn, slet ikke fordi han havde saa meget med Heste at gjøre; men fordi han engang, da han gjorde en af de smaa Damer ved en omrejsende Skuespillertrup et ømt Forslag, fik det Svar: „Nej Dem tør jeg sandelig ikke have noget at gjøre med, De ser mig temmelig begjærlig ud, De ligner jo en hel Hingst.“

Løjtnant Tambs var vel den største Natteravn i Kliken. Maaske kunde han i de første Aftentimer være nok saa brysk og kjæk. Han talte saaledes ofte om, at han følte sig

indestængt, han kaldte Byen en Ravnekrog og skjændte paa Frederik Rick, naar denne tog Byen i Forsvar. Han lod i det hele saadan, at en Fremmed maatte tro: „Løjtnanten kjeder sig, nu tager han nok snart sin Kaskjet og gaar.“ Men saa tænkte ikke Herrerne i Syvstjernen. De vidste, at Løjtnant Tambs slet ikke gik, men tværtimod blev siddende, saalænge han bare kunde faa nogen af dem til at sidde med sig. Og det gode var, at han klarede op ud over Aftenen. Han snakkede meget, nynnede smaa Melodier, mens han hidsig snoede sin Knebelsbart, ja han bar endog over med, at den unge Christian Dahm strøg hans Bart, naar han kun ikke holdt for længe paa, saa han bragte Uorden i dens Symetri, thi gjorde Christian Dahm det, da plirrede Hingsten misfornøjet med det venstre Øje og glefsede efter den unge Herre med sine store hvide Tænder.

Christian Dahm var Klikens Yngste, kun tyve Aar. Han var dens letfodede Hermes med Vinger paa Hæl. Han løb omkring og hørte nyt og fortalte nyt, mens han lo meget. Var noget i Gjære, gik der et Rygte, som var interessant, spændende, men dunkelt, og vilde Herrerne i Syvstjernen gjerne have paa det rene, om det var sandt, eller om det var

Opspind, saa sagde de til Christian Dahm: „Hør, Christian, Du har naturligvis hørt, hvad der fortælles om den Ting. Nu maa Du endelig faa vide, hvordan det i Grunden forholder sig. Saa træffer Du os paa Taarnet Kl. otte i Aften."

„Ja, det skal jeg nok," sagde Christian og lo.

Saa gik han bort og spurgte den og den, lod tidt, som han kjendte det hele, overrumplede dem, som ingenting vilde sige, og saa fremfor alt til at finde dem, der stod i løs Snak og i Sladder lige op til Anklen. Og han hørte og snakkede, og naar Klokken slog otte, saa kom Christian Dahm opad Taarnets Trappe og sagde: „God Aften . . . nu skal det smelde af. Nu er den Sag klaret . . . ja saadan og saadan forholder det sig". . .

Der gives Mennesker, som har en stor Evne til at spore op, alt hvad der har med Skandale at bestille. Og vedrører Skandalen ulovlig Elskov, staar pur unge Mennesker øverst i Dygtighed. De har vel nydt noget, men som oftest kun lidet af denne Jords Herligheder; deres Utaalmodighed og Nysgjerrighed gjør, at de spiler op Øjne og Ører, ja alle Sanser. De bliver endog modtagelige

for Anelser, de faar ligefrem Sporsans og vejrer som en Hund, der forfølger Haren.

Det kan ikke nægtes, at var Rygterne, der svirrede, fra den dulgte Kjærligheds Eden, saa behøvede ingen at bede Christian gaa ud og spore, nej, da gik han, uden nogen havde spurgt ham; han gik omkring og snakkede og spurgte og lo. Men havde han Sagen paa det rene, saa tilbage til Vennerne i Taarnet og fortælle! Det maatte han gjøre. Det var ham en hjertelig Fryd at meddele sine Venner Sagen. Han kunde ikke leve uden.

Ja, saadan var Christian Dahm. En og anden alvorlig Mand vil maaske finde ham ufordragelig; han var gutteagtig, det er det hele. Og derfor skal hans Snakken undskyldes. Hans Tunge var aldrig ond. Hans Lyst til at kjende andres Eventyr grundede sig paa hans Lyst til at opleve samme Eventyr selv. Og da derfor Christian Dahm en Tid efter selv blev en herlig Eventyrer, gik han ikke omkring og snakkede mere om andres.

Den fjerde i Kredsen var den unge Sagfører Karl Beck. Han var en meget begejstret Natur, og det hændte ikke sjeldent, at han udover Aften holdt Selskabet vaagent med Tale og Sang. Det var især svenske Drikke-

viser, han sang, disse ejendommelige, halvt vilde og lystige, halvt dødstungsindige Sange. De passed ganske godt den sene Aftenstund, naar Maanen lyste og Stjernerne skinned. — Ogsaa for Teatervæsen var han ivrig; naar unge Damer og Herrer af Staden spilled i det gamle Skuespilhus, var han altid den fejrede Førstemand; en vakker Dag, da et Skuespillerselskab forlod Byen, rejste han endog efter og vilde absolut gifte sig med Primadonnaen, et halvgammelt, noksaa vidtløftigt Fruentimmer . . . Det var med Nød og næppe, at hans Familie fik hindret det . . .

Saa har vi da den femte og sidste (vi ved ingenting om de to i Nordland og i Chikago) „Søn" i det ansete Firma Fr. Reffson & Søn. Han var en Mand, som man ikke lærte at kjende paa to eller fire Dage. Hvad skulde man i Grunden tro om ham? . . . Saa afmaalt, saa snorlige i al sin Færd: Naar han sad ved sin Pult og rakte et eller andet Papir til Fuldmægtigen og med dæmpet, næsten uhørlig Stemme gav ham en Ordre, saa maatte den forstaas. Thi hvis den ikke forstodes, kom der en liden Rynke i den unge Chefs Pande, som Fuldmægtigen meget nødig saa. Og paa Gaden kom han gaaende altid elegant antrukken — oftest i Sort. Han

saa da heller ikke ud som en, der kaldte de urolige Mennesker, Rick og Tambs, for sine specielle Venner. Nej, han saa ud, som hørte han til i et ganske andet stivt Selskab. Men mødte en af disse ham, og de to Venner gik med hinanden i al Fortrolighed, saa man nok, at de i Grunden forstod hinanden udmærket. Som de da gik og lo og snakked med hinanden, hørte man, hvis man opsnapped noget af deres Samtale, at Hr. Reffson nok var den, som havde baaret sig mest extravagant ad ved deres sidste Gilde.

— — — — — — — — — — — — — —

Saa har jeg fortalt om Byens Mærkværdigheder, om alle Taarne, om alle smaa Spir. De jevne Huse er igjen: alle de brave, arbejdsomme Mennesker, for hvem Hanen galed til Arbejde, Mørket faldt til Søvn. Alle de gode Ægtemænd og Fædre, som gik med sine Koner og Børn ud paa Vejen om Søndageftermiddagene, ja helt ind paa Markerne, hvor de under et gammelt Træ tog Hvil, pakked Brød og Melk af en Pose og glæded sig over Kløverduften og over Solskyernes Glans. Alle de gamle Bedstefædre, som sad i Sofahjørnet og skammed sig over at leve paa sine Børn, alle de gamle Damer, der

læste Postiller for at være beredte til Enden . . .
Ja saadan var Byen . . .

Og Solen skinned over Dagens Arbejde, og Mørket faldt, og alt blev roligt — naar undtages maaske en ensom, udestængt Hund, der stod og gjøede mod Maanen, eller en af „Syvstjernen"s Herrer, der lidt ustø vandrede hjem . . .

II

Carsten kjendte Løjtnant Tambs, Syvstjernens Hingst, fra Krigsskolen. De havde ogsaa siden truffet hinanden og havde altid forligtes godt. Nu blev der en hel Gjenkjendelsesscene første Gang, de traf hinanden i Retrachementet. De gik en Time sammen op og ned og snakked om gamle Ting og nye. Da det led mod Middag, bad Carsten Løjtnant Tambs spise hos sig og sendte en Soldat hjem til Ada med Besked. Endnu en Stund gik de sammen, og Løjtnant Tambs snoede sin blonde Bart og satte Carsten ind i Byens Affærer, fortalte ham om dens notable Personer, særlig om de højere Officerer. De trak begge paa Skuldrene ad Obersten, som brugte sine Fritimer til at studere Mosebøgerne og gik og vogted paa de unge Officerers Pigeeventyr. De kritiserede en Kaptejn, som altid tog de meniges Parti mod Under-

befalingsmændene og mod Løjtnanterne, og Carsten sagde lige ud, at det havde sine Grunde. Kaptejnen var Almuesbarn; han likte ikke flotte unge Mennesker; han var vel selv sat tilbage, han holdt instinktmæssig med de, he, he, de underordnede. De var enig i næsten alt: Generalen . . . naa, han var en Original med alle sine Udenomsinteresser. Men han var i Grunden en fremragende Mand. Man fik bære over med ham.

De gik om lidt hjem til Carsten, hvor et godt Middagsbord vented dem. Løjtnant Tambs var helt begejstret over de forskjellige Retter, og forsikrede Ada, at naar man spiste alle Aarets Dage den elendige Klubmad, saa satte man saa meget større Pris paa et saadant Bord.

Da ud paa Eftermiddagen et Par af Byens Fruer kom paa Besøg (Byens Fruer var i det hele taget meget nysgjerrige), undskyldte Herrerne sig med Forretninger og gik lige til Klubhaven, hvor Carsten i Taarnet blev præsenteret for „Syvstjernens" Herrer. Carsten befandt sig snart vel tilrette blandt dem og modtog sluttelig deres Indbydelse til Aften i Klubben. Han sendte Bud hjem og bad Ada undskylde, at han ikke kom før sent.

Det blev en hyggelig Aften. De sad længe ved Aftensbordet, koldt Bord med en Efterret, Lammekoteletter. Siden samledes de paa Taarnet over en Bolle pragtfuld Punsch, og endelig gik de ud i Gaderne, hvor alt var stille. Med de Menneskers Uro, som nødig gaar hjem, gik de sluttelig ned paa Bryggen, hvor et helt lidet Eventyr vented dem. De traf fire drukne Sjøfolk, der vilde slaas og spytted i Næverne. En trak endog Jakken af. Rick tæmmede dem ved at spørge, om de ikke var norske. Naa, det var de jo alle, og da gik det jo ikke an at være Uvenner. De fire Sjøfolk smagte paa dette, og det lod til, at Ræsonnementet behagede dem. De slog da om, bleve elskværdige og fortalte, at de skulde rejse næste Dag helt til Grønland, og nu vented de paa sine Kjærester for at sige dem Farvel. Derfor var de bleven arge, fordi de troede, at Syvstjernens Herrer vilde tage deres Kjærester fra dem. Rick, som ogsaa her var den stille Mægler, forsikrede, at man ikke vilde tage deres Kjærester, men gav dem Valget mellem Kjæresterne og noget stærkt at drikke. Ogsaa paa dette smagte de fire Sjøfolk, og sluttelig valgte de noget stærkt at drikke. Man førte dem da til Klubhaven, sluttelig op

paa Taarnet, hvor de gjorde megen Støj i Trapperne, og brugte mange stygge Eder, idet de saa halvt troede, at man vilde dem ondt. I lige Maade da Punschen blev hældt i Glassene: de lugted først til den, før de drak, som var de bange for, at Rottekrudt laa paa Bunden. Men da de havde overbevist sig om, at Varen var ren, saa drak de begjærligt og blinkede med Øjnene af Glæde over dens Styrke og dens Sødhed. Lidt efter lidt tøede de op og fortalte om sine Rejser over Havet mod Grønland, hvor de laa om Vinteren og pilkede Torsk. De nævnte Steders Navne, hvorhen de kom. De fik en til at tænke paa Hav og Død. Et Sted hed „det blaa Dyb", et Fyrtaarn hed „Gravens Lygte".

Medens de talte, spillede Straalerne fra det Lys, Rick havde tændt, hen over deres Ansigter. De to var dumme, lysøjede, med gult uredt Haar; men to var mørke af Hud og Haar, og havde sorte Øjne og Skjæg, der saas underligt over det røde Halsskjærf.

Syvstjernens Herrer sad med dem længe. En og anden af Kredsen vilde, ret som det var, gaa, men hindredes af Rick, der som saa mange blaserede og inderst inde hypokondre Mænd, fandt en ren Husvalelse ved

at være sammen med disse Folk, for hvem ingen vag Sorg eksisterede, der lod sig tumle, til de laa der, der lod alt gaa, saa længe det kunde, uden at ofre noget den mindste Tanke. „Vent dog," raabte han altid, naar de andre vilde gaa, „det er jo styrkende at træffe slige Folk. Nu rejser de op der . . . naa, slipper de fra det med Livet i Aar, er det godt; men saa slipper de næppe fra det næste Aar eller Aaret derpaa. Vi har sandelig noget at lære af dem."

Og han blev endnu mere opmærksom, da en af de mørkskjæggede fortalte, at han var fra en Holme, hvor der ingen Mænd laa begravne, for alle Mænd havde Sjøen taget. Det var ikke tomme Ord; men det var Sandhed.

Sluttelig blev Syvstjernens Herrer med ned at se Fiskernes Baad, en bredsnudet liden Heldækker, der laa yderst ved Bryggen. I det lille Rum hang et Billede paa Væggen, malet med Olie, fremstillende en Storm, og under stod skrevet: „Saadan er det, naar mit Øje lukkes, og Havet omkring mig er mange Farer."

Disse Mænd var dem nu mere end tilforn. De var dem ikke længer de halvfulde, grinagtige Sjøfolk, som rendte efter

Brændevin og Fruentimmer. Som de sad der, mærkede af Storm og Hav og af raa Udskejelser, blev de for de rolige Herrer til noget mørkt, noget stærkt, noget der bragte Bud fra lange Nætter paa et taaget Hav og fra vilde Eventyr i fremmede Havne.

„Naa, ja," sagde Carsten til Løjtnant Tambs, da de omsider gik hjemad og fulgtes ad et Stykke. Dette var nu ogsaa en Kveld! naa, det er ialfald bedre end at ligge paa Børge; det er da noget nyt — om ikke netop af det, jeg igrunden ønsker . . . det er kjedeligt nok, at jeg ikke kan slaa mig til Ro. Andre lever dog ganske tilfredse her, Rick for Eksempel, han kunde jo rejse; men han holder ikke af det, han sidder her paa sin Hale Aarene rundt. Det er den Udenlandsrejse, som har sat mig en Djævel i Blodet, jeg faar aldrig Fred for den."

Løjtnant Tambs var fuldstændig enig og kaldte som ellers Byen en Ravnekrog.

„Naa, naa, Byen er forresten vist god nok i mange Henseender," sluttede Carsten, „og man er jo sat ind i denne Verden for at, he, he, for at forsage."

III

Carsten og Ada gjorde Visiter til Ejendomsbesidderne nærmest Byen og til de fleste af Byens Embedsmænd og Officerer. Og om ikke længe bleve de indbudne saa her, saa der. Hos den gamle Hr. Randolf tilbragte de en Aften; men hans Selskab blev kjedeligt, thi han fortalte uafladeligt og ene og alene om sine Bedrifter: om dengang han havde pryglet Lensmanden uden at denne havde knyet, om dengang han havde kjørt til Byen med to Stude foran Vognen og om dengang han havde sluppet alle sine Kalve ud i Skogen, medens han selv og Otto Ullgaard gjorde Jagt paa dem. Han viste nu til Overflod Carsten og Ada, med Fare for at vælte Stuens Møbler, hvordan Kalvene løb Djævelen i Vold, og hvordan de hopped med stive Ben, naar de blev trufne. Og endelig kom han med en

næsten anstødelig Skildring af, hvad de i Forskrækkelsen havde givet fra sig.

Nogle Dage senere var de hos Hr. Reinolds Enke; men det eneste, den gamle Dame brød sig om, var at paase, at hendes fire Hunde blev omhyggelig vaskede. Hun for ud og ind i det evindelige og skjændte paa dem, som besørgede Vasken.

Carsten blev skuffet i sit Haab om tilbringe behagelige Timer i disse Huse. I Virkeligheden manglede de Ungdom. De der indenfor var rynkede og bortgjemte som gamle Æbler.

Saa var de da ogsaa hos nogle civile og militære Embedsmænd, hvor de hverken mored sig eller keded sig, hvor de ikke netop sad og længedes efter at komme afsted — hvad de igrunden havde gjort hos Hr. Randolf og hos Enkefru Reinold — men hvorhen de heller ikke længedes efter at komme paany.

Enden blev, at Carsten tilbragte de fleste Timer, han tog sig fri, udenfor sit Hjem, blandt Syvstjernens Herrer.

Men en Dag traf Ada paa Gaden en Veninde fra Skoledagene, Margrethe Bjelke, med hvem hun ofte i Frikvarteret havde gaaet Arm i Arm, og hvem hun altid havde beundret for det guldgule Haar og de store,

blaa Øjne. De havde aldrig haft noget egentligt varmt Venskab sig imellem, og de havde i den Tid. de ikke havde set hinanden, neppe ofret hinanden en Tanke, men ved at mødes her i denne By, hvor de begge igrunden var fremmede, fór de næsten i Armene paa hinanden. Ingen af dem havde haft Anelse om, at den anden boede der. Ja Margrete var netop flyttet ind til Byen fra Dalen ovenfor, hvor hun havde opholdt sig den Sommer. . . . „Aa, kjære Ada," sagde hun, „jeg trænger saa Skogluft . . . jeg har ofte saa ondt for at aande." Og hun lagde smilende sin hvide, ualmindelig vakre Haand paa sit Bryst. „Min Mand er hernede ved Bryggen," fortsatte hun, „kom og bliv med, Ada."

„Men Margrethe, er Du gift?"

„Saa Du ved det ikke, aa jo, Du kan tro" . . . hun nejede . . . „maa jeg forestille Dig for Fru Konsulinde Lyders, født Bjelke . . . jeg er meget, meget fornøjet. Men Gud, Ada, hvor Du har været langt borte . . . paa Børge Fæstning . . . ja kom saa . . . jeg haaber, at vi kan holde sammen. Byen er forresten meget antagelig. Du skal se, vi skal faa det godt sammen her . . . vi bor saa nydeligt."

Ada blev med sin Veninde og blev forestillet for hendes Mand, Konsul Lyders, en

ældre, ganske statelig Herre med et ualmindeligt galant Væsen. Bekjendtskabet var snart sluttet, og alt næste Aften var hun og Carsten hos dem i en liden Kreds af Husets allerbedste Venner. Konsulens Kjøkken og Vine imponerede Carsten.

Naar man kommer til en fremmed By, gaar man omkring og leger Blindebuk, medens man søger Bekjendtskaber. Man standser op foran den ene og foran den anden, medens man føler sig for. Nogle forlader man, efterat have staaet hos dem et Øjeblik, andre giver man sig Tid ved og tager til Venner. Ved Konsul Lyders havde Stahls for første Gang virkelig standset op. Næste Gang de standsed op var ved Skibsrheder Ornes; men om dem maa nødvendigvis først siges nogle Ord.

Skibsrheder Orne med sin unge Frue boede et Stykke udenfor Byen. De havde Huset for sig selv. Det var et enetages Hus med seks Værelser, hvad der var mere end nok for dem, da de levede meget for sig selv. Engang havde de holdt nogle Selskaber; men de havde hørt dermed. For naar Byens Folk var Gjæster i Skibsrheder Ornes Hus, kunde ikke den rette Tone findes. Tog Værten og Værtinden Ledelsen, fulgte deres Gjæster ligesom ikke med, tog Gjæsterne Ledelsen, for-

stod Vært og Værtinde ingenting. I Skibsrheder Ornes Selskaber fik man god Mad og god Vin, Værtfolkene var elskværdige og dog udeblev den gode Harmoni — hvoraf kom det dog?

Naar Gjæsterne gik hjem fra et saadant Selskab sagde de til hverandre: „Naa, de Selskaber bliver dog altid meget ulige . . . Ornes hører jo ikke os til, nej det gaar ikke."

De havde Ret; thi Skibsrheder Orne og Frue var ikke Byens rette Børn.

Den nu velhavende Skibsrheder Orne var en Fattigmandssøn der fra Byen. I Almueskolen, hvor han som Barn havde gaaet, var Læreren bleven opmærksom paa hans gode Evner, særlig i Regning, og ved denne Lærers Bistand fik han Blads som Butikssvend hos den rige Kjøbmand Peder Gamal. Da han havde været hos denne nogle Aar og faaet lagt sig lidt Penge tilside, rejste han til Sydamerika, og nu var han og blev han borte for alle. Aar gik efter Aar. Ingen hørte fra ham. Læreren og Balduins Moder mente, at han vel forlængst var død — saa meget kan jo hænde her i Verden — og begge bortvandrede i den Tro. Tilsidst huskede Ingen ham mere.

Over tredive Aar gik. Da kom en Dag

et Ægtepar til Byen, der tog ind paa Byens bedste Hotel. Stor Bagage havde det med. Man vendte sig og saa efter Parret, naar det viste sig, man tænkte: „det er rige Udlændinge, som rejser videre i Morgen eller i Overmorgen.“ . . . Manden saa ingen videre paa. Han var mørk, tør og senet, snarere styg end vakker. Enhver tænkte ved Blikket fra ham og til den Dame, han gik med under Armen: „hun, den vakre, har vel taget ham for Pengene.“

For vakker var hun. Hingsten kom en Eftermiddag ganske stakaandet op i Taarnet og raabte: „et Syn for Guder!“ Og saa fortalte han om den „storskjønne Dame“ og om den gule, sorte Mand, som han fandt fræk, fordi han i det hele taget gik med hende. Man blev spændt (der skulde noget til for at ryste Hingsten saaledes), og Christian Dahm blev sendt ud for at faa Besked om, hvem det Ægtepar var.

Men dengang fik Christian ikke Besked med en Gang. Ingen vidste, hvem Ægteparret var. Først lidt efter lidt fortaltes noget, der fulgtes af mere: Manden hed Orne . . . Balduin Orne. . . . Og langsomt fortaltes det, at Manden var barnefødt i Byen. Der var da nogle ganske faa, som sagde: „Balduin

Orne . . . javist, jeg husker ham saavidt. Balduin Orne? ja sandelig, slig kan han godt se ud.“

En og anden, som havde kjendt Balduin Orne for længe siden, gik til ham og spurgte, om han kjendte Barndomsvennen igjen? Nej, det gjorde Orne ikke. Men naar Vennen havde talt længe og vel, smilte Orne med alle Tænder og husked alligevel mange Ting . . . ja, han havde nok tænkt paa denne By i alle de Aar; det var Hjemlængselen, der for en stor Del havde faaet ham til at rejse hid igjen.

Og nu snakkede han videre og fortalte, hvordan han havde haft det i de tredive Aar.

Ved disse Barndomsvenner kom hans Historie ud: ikke saaledes som den var ved Balduin Ornes egne Ord, men saadan som den forstodes:

I Egne derovre, som faa kjender, havde han handlet paa egen Haand, kjøbt kolørte Kridtpiber og Brændevin hos de engelske Kjøbmænd og rejst ind over Prærien til halvvilde Indianerstammer og byttet Piberne og Brændevinen bort mod Dyrehuder. Og disse solgte han igjen til Skindhandlerne. Med dette havde han holdt paa nogle Aar. Saa

havde han givet sig til at grave Guld. Ikke som en Eventyrer, der graver tre Dage, finder en Klump og svirer den bort, finder næste Gang, efter at have sultet, nok en Klump, som han igjen svirer bort med Tanken paa, at snart kommer en ny Klump for Dagen . . . nej, Balduin Orne grov som en Myre, han sled sine Fingre til Blods, han arbejdede længe og fandt ikke Guldet i Klumper, men i Sandskorn, dem han vaskede rene og ikke spillede og svirede bort, men gjemte.

Han havde samlet mange Penge ved sit ihærdige Arbejde; men han havde ikke haft Tid til andet end til at grave i Jorden. Og aldrig hayde han givet en Skilling bort til unødvendige Ting. Aldrig havde han gaaet paa Dansehus, aldrig paa Værtshus, han var og blev Fattigmandsgutten fra en liden Vestlandsby i Norge, der vendte paa Skillingen og gjemte Daleren paa Kistebunden.

Men en Dag traf han sammen med hende, som han forelsked sig i. Ja, han, som aldrig havde øvet nogen Kjærlighedsdsbedrift, han blev forelsket som slige halvgamle Mænd bliver: med stirrende Øjne, med tør Gane og med blege Læber, han blev greben af en Lidenskab, saa hans Blod gik ham til Hovedet, tykt og lummert. Og hun, som han forelsked

sig i, passed underlig til ham. Hun var ikke Datter af en fornuftig Hosekræmmer eller af en anden flittig Mand; men hun var Datter af en af de mange vidunderlige „Generaler", som findes i det fjerne Vesten, en af dem, der bærer en prunkende Uniform og har et straalende Stamtræ. Denne General fortalte alle, som vilde drikke en Flaske Vin med ham og betale den, om sin Bedstefa'r, der var Grande af Spanien og gift med en tysk Dame med rødgult Haar. Naar man nu saa paa hans Datter, kunde man tro, at noget laa maaske til Grund for hans Tale: hendes Figur var yppig, men spænstig, hendes mørke Øjne brændte nok først, men løb, naar de stirred længe, ud i en sød Smægten. Og noget mærked alle Mænd, naar de var i hendes Nærhed: at der var Nat over hende. Thi nogle Kvinder er Dag, Hustruer, Madmødre og Husmødre, og hvad de kaldes. Andre er Nat, skabte til Elskov og Elskov alene. Og over hende var der Nat, Nat med varmt Aandedræt, Nat, som ligger fuld af sagte Sukke og dæmpet Latter . . . ja naar man saa hende, tænkte man uvilkaarlig paa et Legem, der strakte sig dovent, krummed sig fyldigt og hvidt, mens hver en Bevægelse var en vellystig Dejlighed. Man saa et Hoved

med halvt lukkede Øjne eller med Øjne, der smilede, mens en Række hvide Tænder saavidt skimtedes bag Læbernes bævende Kjød. Og hendes sydlandske Race kom til: noget, som Solen havde brændt, noget, der skinned af sig selv. Hun var en af dem, som en sjelden Gang dukker frem i en og anden af vore Kystbyer, der har stor Skibsfart og Handel. En af dem, som er ført over Havet fra fjernt bortliggende Kyster. En af dem, som faar en til begjærlig at længes mod det Land, hvorfra hun kom, en af dem, hvis blotte Ophold i Byen uvilkaarlig samler alle viltre Gutter i Flok og faar dem til at lytte til ældre Sjøgutters Beretninger om alt det djævleblændte, som findes dernede i fjerne Havne.

Det var med denne Dame, den flittige og forsigtige Balduin Orne, Arbejdsmyren, var bleven gift. Det gik, som man kunde vente. Hun gav hans Penge Fødder at løbe paa. Kjoler og Smykker var hun især begjærlig efter; men de Ting kan ogsaa koste meget, og de kostede saa meget i to Aar, at Balduin Orne blev bange for at staa paa bar Bakke, før han selv vidste det. Saa var det, han gik ombord paa et Skib, som gik til den By, hvor han havde levet sin Barndom. Men nu

havde han været længe borte, og nogen Rod havde han jo aldrig haft i Sandby. Derfor fik han ikke noget egentligt Hjem der, hverken han eller hans Kone; for hun, ja rent ud sagt, hun var for vakker, for egenartet. Man turde ligesom ikke give sig af med hende.

IV

Carsten og Ada havde nok før lagt Mærke til Balduin Orne og hans Frue, og de havde talt sammen om dem. Saa traf de sammen med dem ved en Fest, som Konsul Lyders gjorde for nogle Officerer fra en engelsk Fregat (Lyders var britisk Konsul), der laa i Havn for at proviantere. Festen holdtes paa et af Konsul Lyders Skibe, og netop medens det var muntrest traf Stahls og Ornes hinanden og blev i hinandens Selskab. Fest, Lystighed og Vin havde gjort dem elskværdige og meddelsomme, og Fru Orne tog strax Ada for sig og snakked en Mængde i sit lidt ubehjælpsomme Sprog, fortalte hende, at dette Selskab dog var et elskværdigt Selskab, og at Fru Lyders var en Dame med et godt Hjerte. Om en Stund yttred hun, at hun igjen vilde rejse bort fra Byen, at hun blev med Orne, hvergang et Skib kom fra de Kanter, hvorfra hun var,

at hun da sad og spiste Beskøjter og snakked med Matroserne, og at hun ikke vilde blive her længere. Da hun sagde dette sidste, rynked hun sin Pande og saa paa Orne, der ingenting hørte, eller lod, som han ingenting hørte.

Ada forstod hende ikke ganske. Det ene Øjeblik troede hun, at Fru Orne virkelig var ulykkelig, for hun saa saa sørgmodig ud, men næste Øjeblik kom en Latter saa ligeglad, at hun fik den Tro, at den vakre Frue til syvende og sidst i hele sit Liv ikke havde haft en bedrøvet Time. Ja, da Ada en længere Stund havde siddet og talt med hende, syntes hun, at hun aldrig havde truffet noget mere aabenmundet og pludrende. Maaske Festens Vin havde bevirket en Del af Aabenmundetheden, men . . . den var alligevel meget stor. Tilsidst gav hun sig til at tale om Ornes Forelskelse, og da Ada vilde have et Ord ind om, at det i Grunden ikke var godt for hende at høre, saa slog Fru Orne det hen: „De er Dame, og jeg er Dame, vi kan nok tale om det samme. Ja, De maa ikke tro, at jeg var et Tossehoved, som kom hid for ingenting . . . havde jeg vidst dengang, hvad jeg nu ved, skulde jeg ikke have ladet mig narre.“ Ada maatte næsten le og hun gav sig over; her var intet Udkomme.

Fru Orne fortsatte efterat have drukket et Glas gul, sød Champagne, som en Tjener bragte, og klinket med Ada: „Jo, han havde forfulgt hende, hun havde aldrig haft noget tilovers for ham; men han gav hende store Løfter: de skulde have stort Hus og Hest og Vogn og deres egen Lystyakt; men saa tog han hende med hid, hvor hun ikke kunde være . . . nej, han tog hende ikke. det skulde han aldrig have magtet, men han lokked hende med hid, fordi der gik mange Penge, og fordi de elegante unge Mænd derover beundrede hende. O, hun var jo ung, om hun var gift . . . Men en Lystbaad havde de dog . . . vilde ikke Fru Stahl være med ud at sejle?

Ada loved meget; hun husked snart ikke noget af det hele. Hun sad og hørte paa Fru Orne, og uden at vide det maatte hun igjen le: en Lystighed, som Fruen ikke lod til at tage unaadig op, ja som hun pludselig selv deltog i . . . Hvor nydelig hun i Grunden var. Den sorte, blanke Silkekjole sluttede saa tæt om hende, saa hendes Krop fik noget af Slangens Bugt ved sig, i Viften fandtes nogle blaa indvævede Fugle og i det blødt nedfaldende Haar hang tre mørkerøde Roser, der skinned henover den dybe, varme Teint og

ligesom tilraabte de sorte Øjne, den røde Mund og de hvide Tænder.

Man havde opsat Dansen i det længste paa Grund af Aftenens varme Luft. Nu, da Solen var gaaet ned for to Timer siden, og en kjøligere Luft kom fra Sjøen, tog man fat paa den. Øjeblikkelig blev Ada og Fru Orne engagerede, og fra nu af var der ingen Ro at faa; de var uafladelig i fuld Fart. Ogsaa Fru Lyders blonde Hoved og velvillige Smil saaes den hele Tid. Det hele var jo godt nok; men det blev sluttelig noget anstrængende. Fru Orne lod endda til at trives derved — hun dansed meget med Carsten — men da Ada og Fru Lyders en Time efter mødtes, segned de næsten mod hinanden af Træthed og Varme. Fru Lyders raabte: „Kom, lad os sætte os her bag disse Flag . . . her er jo et helt lidet Kabinet . . . Jeg er nok Værtinde; men jeg kan ikke mere. At dog Folk gider gjøre sig al den Umage i denne Varme. — Se her, her er jo bekvemt . . . og her er nydelig Udsigt . . . se Sjøen er stille . . . ah, det skulde være lækkert at bade nu."

„Det lille Kabinet" som Fru Lyders fandt, var et Hjørne, dannet af Flag og Dekorationer. Her fik de Fred en Stund. Fru Lyders til-

raabte en forbiilende Tjener og lod ham bringe nogle Forfriskninger, is. Sodavand og let Frugtvin, og de to Veninder sad nu og snakked roligt sammen, mens de lod Aftenluften kjøle sig.

Fru Lyders fandt den hele Fest noksaa ensformig . . . og hun var ikke saa hjemme i det engelske Sprog, at hun kunde snakke det uden at radbrække det: Det var jo i Grunden Skam for en engelsk Konsuls Frue, at hun ikke magted det bedre, og hun vilde jo gjerne lære det perfekt; men . . . aa, at begynde paa Lektier paany . . . det vilde være saa kjedeligt. Men, somsagt, det havde virkelig været saa vanskeligt at snakke med de engelske Officerer. Engang — ja det var før hun blev gift — saa havde hun nok snakket uden at forstaa et Ord af Sproget; men saa havde hun snakket lidt med Øine og Hænder . . . som Døvstumme, hvad? . . . Men naar man skulde det, maatte Øjnene være vakre . . . hm, meget vakrere end disse Officerer havde dem . . . ja, det var mærkelig, hvor disse Officerer saa lidet godt ud . . . saa senede og knoklede . . . og saa lange Ansigter . . . og næsten alle med rødt Kindskjæg . . . Nogle af Kadetterne var forresten

vakre . . . særlig en med fin Mund og rolige, stolte Øjne, som en Mand skal have dem — se slig, Ada! . . . Jo, det var mærkeligt, hvor Britterne var ligefrem skjønne, naar de først var det.

„Aa du Margrete!“ raabte Ada og kyssede hende, „Du er akkurat som før . . . sværmer akkurat som da for det vakre, det vakre, det vakre.“

„Javist gjør jeg,“ svarede Fru Lyders og lagde sin Arm om Adas Liv, „derfor har jeg i Grunden altid været glad i Dig! Hvor Du er nydelig, søde Ada! . . . det skulde jeg jo have sagt strax den Dag, vi traf hinanden; men vi var jo ikke saa gode Venner da . . . Du skal se, hvor gode Venner vi skal bli'! . . . Naa, men denne syttenaarige eller attenaarige Kadet . . . han var pudsig, ser Du. Han turde virkelig ikke blive hos mig for en eller anden Officer . . . Jo, jeg har en Anelse om det . . . jeg tror, det stak i det. Han forsvandt nemlig pludselig . . . Kanske et lidet Vink fra en lang Pegefinger, hvad? . . . Ja for ligeefter, han var borte, blev jeg taget op af en af de knoklede.“

„Nej, oprigtig talt,“ fortsatte Fru Lyders; „Løjtnant Carsten Stahl er vel den eleganteste

Kavaller her . . . se der er han . . . se, hvor han føler det, den vigtige Mand."

Ada saa efter ham. Ja han følte det maaske. Han gik nok rolig, vistnok imødekommende og høflig, men samtidig med noget næsten udfordrende i sin Mine, som Bevidstheden om at være den første lettelig giver den, der en Aften føler sig sikker i sin Sag, men som til dagligdags ikke finder sig paaskjønnet nok.

Nu hændte følgende: Fru Lyders blev siddende at se efter Carsten, endnu efterat Adas Opmærksomhed var bleven henvendt andet Steds . . . der gik han paany hen til Fru Orne.

Fru Lyders saa paa ham, men pludselig saa hun igjen paa Ada og opdagede, at hun var i Færd med at skjænke sig et Glas Frugtvin, og at hendes Blik maaske vilde opdage Carsten, naar hun satte Glasset for Munden og drak. Den blonde Frues Øjne blev urolige, og pludselig saa hun ud over Sjøen og pegte i samme Øjeblik derud.

„Se, Ada, se, der lyner det!"

Ada saa, hvor Veninden pegte.

„Vent," sagde denne, „vent lidt, det kommer snart igjen."

„Men kjære Margrete, Himlen er jo klar.“

„Derfor kan det lyne, Kornmod kanske, se, var det ikke noget nu igjen . . .“

„Nej, det var ikke, Du har taget fejl.“

„Naa ja, kanske det var et Stjerneskud.“

Lidt efter sagde Fru Lyders: „se der borte danser Stahl, nu vil vi have ham her hen, jeg har næsten ikke snakket et Ord med ham den hele Aften, vent lidt, nu henter jeg ham til os.“

Fru Lyders traf Løjtnant Stahl, netop som han havde fulgt Fru Orne til Sæde. Hun hvisked til ham: „Naa, synes De saa om Fru Orne? javist, hun er smuk, og naar man taler med hende om det, som De talte med hende om for en liden Stund siden, saa er hun vist ikke dum . . . da har hun vist megen Forstand . . . man er jo altid duelig, naar man kommer paa sin rette Hylde. Men De er uforsigtig Løjtnant Stahl . . . husk paa, at De skal ikke bekjende den Slags smaa Daarskaber for Alverden. Ved De, at det var med Nød og neppe, jeg fik hindret, at Ada saa det . . . jeg maatte kalde Lyn fra klar Himmel for at faa hende til at se andetsteds.“ Hun lo: „De skulde bare set, hvor jeg agerede. Gud ved, hvad hun havde

gjort, om hun havde set den Kurtise. De drev . . . ja ved De hvad, den Slags Øjne og den Slags Smil og den Slags Haandtryk kan bare betyde et. Nu ikke mere om det . . .

Se her har jeg ham, Ada, nu har han lovet at være underholdende en hel Time.“

V

Stahls blev som før er sagt Gjæster i Skibsrheder Ornes Hus. Det gjaldt dog mest for Carstens Vedkommende: thi Ada slutted sig mere og mere til Fru Lyders. Carsten gik da oftest alene til Ornes. Enten sad han i deres Hjem, eller han gik Spadsereture med dem. Han saaes ogsaa med Fru Orne alene, men yderst sjeldent. Meget oftere saaes han sammen med Balduin Orne alene. Tidt gik de to paa Jagt sammen og kom hjem med Jagttasken fuld af Trost, hvoraf der fandtes en Utallighed i Træerne lige udenfor Byen. Nu og da overnatted de i et Bondehus derude.

Venskabet mellem disse to Mænd var til at undres over; thi i Grunden passed de meget lidet sammen. Ja, de kunde ikke engang tale sammen som Venner plejer. Oftest var det taust dem imellem. Saa begyndte

den ene med Besvær en Samtale og den anden tog i og løftede. Men det hjalp ikke, hvor meget begge anstrængte sig. Om lidt var de stumme igjen.

Carsten Stahl havde forresten en vis Magt over Balduin Orne. Naar han foreslog noget, sagde Orne altid Ja, selv om han fra først af selv havde foreslaaet noget andet.

Men naar Carstens Venner saa ham og Balduin Orne komme henad Gaden eller henad Vejen, den ene blond, soigneret, den anden mager og anstrængt med noget i sine Øjne, ved sin Næse og ved sin Knebelsbart, der minded om Gribben, som spejded, — saa hilste Vennerne Carsten til med lattermilde Blink i Øjet, og han svarede dem med et eget Smil.

Om ikke ret længe begyndte nogle Ord at summe om Løjtnant Stahl og Fru Orne. Onde Tunger fortalte, at de havde været i Baad sammen langt, langt ude paa Sjøen, hvor de kunde være alene som i et Kammer, hvor de kunde se enhver, der nærmed sig i en Mils Afstand. Og man havde truffet dem alene i Skoven udenfor Byen.

Naar gode Tunger indvendte, at Carsten var en god Ven af Orne selv . . . at han meget oftere gik med Manden end med

Konen, saa blev de onde Tunger ved: netop dette var noget at lægge Mærke til, at han gik med hendes Mand. Løjtnant Stahl vilde ikke tage det Bryderi paa sig uden at noget var at vinde derved . . . nej netop dette Venskab var mistænkeligt . . . hvad i al Verden havde Løjtnant Stahl med Orne at skaffe? . . . Nej, Sagen var, at han troede, at han dækked sig ved at han holdt Orne til Ven. Men han tog Fejl; han blotted sig derved."

Alt i alt var dog Carstens Venskab med Orne og Fru Orne ikke det almindelige Samtaleemne. Kun enkelte fortalte noget, og disse turde ikke engang paastaa noget bestemt. I alle Fald var begge, baade Carsten Stahl og Fru Orne, om de havde nogen Kjærlighedsaffære sig imellem, meget forsigtige og velopdragne.

Men et var sikkert nok; siden Venskabet med Stahls var begyndt, gjorde Skibsrheder Orne aldrig Forretningsrejser mere. Dem lod han sin Fuldmægtig besørge. Maaske han tillige saa daarligere og mere anstrængt ud end ellers.

VI

Til Ada naaede ikke ét af de Ord, der fortaltes om hendes Mand og Fru Orne. Hun var lykkelig nu. Netop ved denne Tid begyndte Alf paa Skolen. Hun blev med ham og skjændte paa ham, da han den første Time sad og hylede uafbrudt. Thi det gjorde den kjække Alf, som vilde være General, naar han blev stor. Ja, han sad og hylede i den Grad, at han smittede af, saa tilsidst en fem—sex andre sad med aaben Mund og skreg, saa Taarerne siled dem af Øinene. Ada vidste ikke, hvad hun skulde gjøre. Det var godt, at Skolelæreren var saa venlig. Han tog det hele meget elskværdigt. Han sagde Gang paa Gang: „Nu ja . . . det er jo alligevel Tegn paa at Deres Søn faar god Sangstemme, Frue.“

Forresten var det bare de første Timer, at Alf havde saa daarligt et Mod. Da han

havde gaaet paa Skolen en Uge, var han alt ganske kjæk. Ada plejed at komme paa Skolen en Time hver Formiddag og se til ham og høre paa ham blive examineret.

Alfs ABC havde en Hane foran ligesom den, Ada havde brugt som liden. Og som man kan tænke, fik han Lækkerier af Hanen, da ABC'en var færdiglæst. Ada tænkte, at han vilde spørge hende ud, som hun havde spurgt sin Fader ud; men han gjorde det ikke. Han aad det hele i en Fart og lod Hanen have værpet det eller ikke værpet det længe nok.

„Naa, saadan skal nu en Gut i Grunden tage den Slags Ting," tænkte Ada ved sig selv.

Nu og da blev Fru Lyders med hende til Skolen, og begge sad og hørte paa Undervisningen en Stund. Engang fik hun ogsaa Carsten med; men han holdt rigtignok ikke ud den halve Time.

Alf som blev større og fornuftigere, Margrethe Lyders som blev hende en bedre og bedre Veninde for hver Dag, og først og fremmest Carsten optog Adas Tid. Thi Carsten var nu igjen den opmærksomme og hensynsfulde. Det var kun Ensomheden der havde trykket ham paa Børge.

Og dog . . . trods hans Livlighed og

Elskværdigded . . . trods alt . . . kom ofte, helst naar hun sad alene, et Spørgsmaal op hos hende: hvad var det igrunden ved Carsten, som hun ikke forstod . . . hun mærked jo nu, naar han ikke var tilstede, at han var ikke ganske som før . . . Var det Udtrykket i hans Ansigt, der sagde det? . . . Var det Tonen i hans Stemme?

Spørgsmaalet kunde virke smerteligt, og noget som en Ængtelse kunde gribe hende.

Indtil han selv kom, og hun saa ham og hørte ham tale. Thi da blev hun atter rolig, og hun syntes, at han dog var Carsten fra den Tid, hun ikke kunde glemme . . . hun syntes, han var den Carsten, hun elskede og havde elsket og vilde elske.

Mennesker, som fra sin Barndom leved i ren Luft, som langsomt voxed i Ly af faste Fjelde og grønne Træer, som higed mod Livet og Lyset, og som endelig aabned sig for en, der syntes dem skabt i Livets og Lysets Billed — de ejer en stor Trofasthed, og for dem findes der noget, som de ej kan tænke og ej kan gjøre. Thi de har noget af Himlens friske Regn hos sig, og de har noget i sit Bryst af de klare Kilder, der springer fra Jordens Dyb.

VII

Vorregaard den 2den April.

„Min eneste kære Datter!

Du finder maaske, jeg ikke har skrevet til dig den senere Tid saa ofte, jeg som kærlig Fader burde; men ved Du hvad, min Ada, jeg mærker, at jeg begynder at blive gammel, og da kommer Beslutninger og Tanker langsomt. Ja, i Sandhed, før var jeg jo nok ogsaa til Aars, men for ikke mere end to Aar siden sagde jeg til Bøg: jeg føler mig tidt helt ung. Men nu kan jeg nok ikke sige det, og det nytter jo ikke at lyve for sig selv og for andre. Vi sidder, Bøg og jeg, meget sammen og samtaler i den blaa Stue. Den er meget lun om Vinteren og kjølig om Sommeren. Kaptejn Kruse har jo forladt os. Han blev højst uretfærdig forbigaaet ved sidste Avancement, han havde vel været mere sin egen Mand, end det er velset

af mange. Bøg og jeg søgte at trøste ham med dette sande Ord; men det er ikke saa let at give Trøst i saadanne Tilfælde. Thi vel er det saa, at en god Samvittighed er en god Ting; men en Uretfærdighed er meget bitter, og meget bittert maa det være at se sig tilsidesat ved sit Livs Kveld, naar man et helt Liv har gjort ikke blot, hvad Pligten men ogsaa hvad den strænge Samvittighed kræver. Omend, hvad ens Samvittighed kræver, maaske ej harmonerer med visse smaa hemmelige Bogstaver og Tegn, der angiver den Takt, man helst skal følge. Nok er det, Kruse overvandt ikke denne Tilsidesættelse. Han blev bitter og brugte haanlige Ord, og han tog strax sin Afsked og er nu rejst til sin Fødeby, hvor han nu lever stille og tilbagetrukken erindrende sig sin Barndoms og Ungdoms Dage. Bøg er den senere Tid bleven svagsynet og daarlig til Bens. Han gaar med Stok, og jeg tager tidt hans anden Arm. Saalunde gaar vi da under Alléen og i Haven, og nu, da Sommeren staar i sit sidste Flor, og Høsten snart vil komme, nu nyder vi de sildige Blomsters Skjønhed, og vi glædes endnu tidt ved, hvad Vorherre har skabt. Min kjære Ada, hvor vi taler om dig, hvor vi begge elsker dig, mit eneste Barn. Bøg bliver

tidt helt sorgfuld og græder, naar han minder mig om det ene og om det andet, og det er ikke godt at være tørøjet for en gammel Fader i saadanne Øjeblikke.

Forresten er der ikke noget større at melde fra Vorregaard, end at Tiderne er daarlige for Landmanden. Bønderne paa disse Kanter slider haardt nok for den knappe Føde. Og megen Rigdom kaster Vorregaard ikke af sig. Det er tidt en Hazard at være Jorddrot. Saa meget kan komme, der kan kuldkaste selv en dygtig og kyndig Landmands Beregninger.

Hvordan lever saa Du selv og Carsten og lille Alf — ja nu er han vel snart en stor Gut. Jeg haaber, at Du i alle Fald til næste Sommer kommer hid, saa jeg faar se Dig igjen og Alf og Carsten, hils ham fra mig mange Gange.

3die April.

Jeg standsede her i Gaar, min kjære Datter, og tænkte da ej at uroe Dig. Men jeg synes nu, at jeg heller ikke vil skjule for Dig, hvad der hændte mig for noget over en Uge siden. Thi som jeg da gik henad Vejen, jeg havde været ude at gaa min sædvanlige Tur, saa svandt pludselig Jorden bort under mig, og mit Hjerte standsede sine

Slag, kort sagt, jeg faldt i Besvimelse, ja rent ud sagt: jeg blev rammet af et mildere Hjærteslag. Og jeg kom først til mig selv, da jeg laa i min Seng, vistnok udenfor al Fare for Livet, men endnu noget svag og mat og tung i Hovedet. Jeg blev liggende nogle Dage, før jeg kom mig. Nu er jeg, Gud ske Tak, atter rask, men jeg skal ikke nægte, at dette pludselige og heftige Ildebefindende — ja Bortrykken fra alt, voldte mig Angst, og at et Korn Angst sidder i Kroppen endnu og gjør, at jeg ikke er ganske som ellers. Ak, hvor hænger Menneskenes Liv dog ofte i en skrøbelig Traad!

Men, min kjære Datter, gjør dig ingen stor Bekymring! Jeg tænkte, eftersom jeg virkelig nu er karsk, paa slet ikke at omtale det for Dig; men hvorfor ogsaa gjøre det? Jeg ved jo, at ligesaavist som jeg, da jeg var den stærke og kraftige Mand, og Du det svage Barn, tænkte paa Dig, ligesaavist vil Du, nu da Du er den kække og stærke, ikke undlade at tænke paa mig, din gamle, svage Fader. Derfor skriver jeg alt, som det er, i det jeg tillige beder Dig erindre, at Du først og fremmest er Hustru og Moder. Vi gamle maa jo alligevel snart herfra.

Men om Du, uden at det skaded dit Hus,

kunde komme til mig en stakket Tid, da vilde Du glæde mig meget. Ja, maaske jeg da vilde blive stærk, saa jeg endnu engang kunde blive den stærkeste, og jeg kunde, selv om jeg ikke er Kvinde, dog lulle Dig i Søvn og bede de gode Engle følge Dine Fjed. Vær da hilset mange Gange fra din trofaste Fader

Sakarias Wilde.

Det blev samme Dag bestemt, at Ada skulde rejse til Vorregaard. Carsten kunde ikke blive med. Netop i de Dage skulde to Kanoner anbringes og prøves. Carsten gik frem og tilbage paa Gulvet (som han altid gjorde, naar han blev ivrig) og talte om, hvor han beklagede ikke at kunde rejse med og se sin Svigerfader igjen, „den elskværdigste og nobleste Mand, han nogensinde havde truffet."

„Men en anden Ting," vedblev han efter en Stunds Forløb, „som heldigvis ikke er umulig, er, at Du tager Alf med derop. Han ser i Grunden ikke godt ud, synes jeg, og denne Skolegang tror jeg, han tager for alvorligt. Han sad igaar og læste høit en hel Time. Jeg skal gaa ind til Bestyreren og

forklare ham Sagen . . . saa rejser I begge til Svigerfar og bliver der en Uge eller to. Hils ham saa fra mig og sig, at jeg vilde saamænd gjærne rejse derop; men det var mig umuligt . . . . Ønsk ham god Bedring . . . .“

VIII

Ada og Alf rejste til Vorregaard den næste Dag. Skydsgutten stod bagpaa den dobbeltspændte Kariol og snakkede og fortalte om alt, hvad han saa. Tilsidst gav han sig til at synge, og meget af det, han sang, lød saa pudsigt, at Ada lo, trods hun inderst inde var bedrøvet over nu at skulle se sin Fader igjen syg og svag.

Da Hesten var ualmindelig stærk og udholdende, naaede de til Vorregaard alt anden Dags Middag. Sakarias Wilde blev inderlig glad over at se dem; han havde jo ogsaa haft det paa Fornemmelsen, at de rigtig snart vilde komme.

I Grunden fejlede han ingenting nu. Han saa ganske godt ud. Vistnok var hans Haar blevet tyndere, og den blonde Kulør var meget fortrængt af den hvide; men han var endnu rask til Bens, og hans Latter var i Grunden let som før. Ada forstod, at

det havde trøstet hendes Fader, hvad Doktoren havde sagt samme Dag: at han til syvende og sidst ikke skulde tage sig nær af den Besvimelse; han kunde leve endnu mange Aar stærk og frisk.

Hun skrev til Carsten og fortalte ham det hele, tilføjende, at hun blev endnu en Tid paa Vorregaard. To Dage efter fik hun Brev fra ham, hvori han skrev paa en Maade, som faldt hende svært at forstaa. „Min elskede Ada! Tak for dit Brev, ja tusinde Tak. Hvor jeg dog længes inderlig efter dig, min elskede Hustru, og hvor jeg dog paa den anden Side beundrer din opofrende Datterkjærlighed, og hvor jeg maa, skønt mit Hjærte krymper sig af Længsel efter at hvile Dit nær, dog billige, at Du bliver fra mig og hos Din Fader endnu en Tid. Min elskede Ada! Du elsker mig vel ligesaa højt nu som før? Jeg synes, Dit sidste Brev var kjøligt, og det voldte mig Sorg!

Hils din Fader og Alf fra mig. Men vær Du selv kjærligst hilset fra Din evigt elskende

Carsten Stahl.

Hvor dette Brev virked underligt paa hende. Her kom varme Ord frem; men

hvad var det dog ved disse hans Ord, der gjorde, at hun følte sig ham saa fjern.

Men en Nat havde hun en Drøm. Carsten var hos hende, og de var lykkelige med hinanden. Kyssene og Kjærtegnene, de gav hinanden, var, som de undertiden føles i Drømme, brændende, altopslugende. Da Ada Morgenen efter, endnu fyldt af Drømmen, læste Brevet, syntes det hende vakkert og sandt. Og da vedblivende hendes Fader var rolig og frisk, gik hun samme Dags Middag for ham og sagde, at hun nu nok burde rejse, fordi hun troede, Carsten savned hende og hun længedes efter ham . . . „Men til Vaaren, Fa'er, altsaa om en Maaned eller to, kommer vi til Dig alle tre."

Hendes Ord om at rejse vakte stor Bedrøvelse — ikke alene hos Sakarias Wilde, men ogsaa hos lille Alf, som slet ikke havde Lyst til at vende tilbage til Skolen saa snart. I al Hemmelighed sammenrottede nu Bedstefaderen og Sønnesønnen sig, og før Aften maatte Ada gaa ind paa, at Alf skulde faa Lov til at blive endnu en Tid . . . Hun skulde spørge hans Lærer, om hvor længe han kunde faa Lov . . .

Næste Dags Eftermiddag rejste hun fra Vorregaard, mens hendes Fader og hendes Søn stod paa den høje Trap og vinked Farvel . . . .

Hun længedes nu tilbage til Carsten, og hun længedes tryg tilbage . . . hendes Fader havde det jo godt, og Sommeren var ikke fjern, da hun skulde besøge ham paany med Carsten og se Alf igjen frisk og rødkindet.

Hun læste paa Hjemvejen Carstens Brev mange Gange — havde hendes Brev til ham været kjøligt? . . . hun husked det ikke nu. Hun havde skrevet, at hun fandt sin Fader vistnok ældet, men ganske frisk, at han var roligere og kjækkere, siden Doktoren havde opmuntret ham, og at hun vilde blive deroppe endnu en Stund. Det var, hvad hun havde skrevet . . . .

Nu ja, havde hun været kort nok i sine Breve, kunde hun og skulde hun gjøre det godt igjen, naar hun saa Carsten igjen. Hun længedes efter at være hos ham!

Hun naaede hjem den anden Dags Aften eller rettere, da det begyndte at skumre. Hun gik op ad Husets Stentrap og tog i Dørgrebet. Døren var laaset. Hun havde sine Nøgler i den lille Haandtaske, det var besværligt at faa den op . . . Hun trak i Klokkestrengen og blev forundret; for Klokken gav ingen Lyd: Strængen var hægtet af, som den blev, naar de var borte fra Huset . . . Hendes første Tanke var, at Carsten ikke var hjemme.

at en øjeblikkelig nødvendig Rejse havde kaldt ham bort . . . en uforudset Embedsrejse . . .

Men saa opdaged hun, efter at hun omsider havde fundet Nøglerne frem og skulde til at aabne, at Nøglen stod i Laasen indenfor. Alt blev hende nu mere og mere uforklarligt.

Hun vilde nødig vække Opmærksomhed ved at banke paa Døren. Rolig gik hun et Par Huse bort, hvor hun vidste der boede en Smed. Hun fik ogsaa Smeden fat — en liden halvblind Mand med et Par latterlig store Hornbriller paa Næsen — sagde ham, at Porten skulde dirkes op. Han samlede noget Værktøj og tog to Ringe fulde af Dirker og fulgte saa efter.

Porten, hvorigjennem Ada vilde gaa, blev næsten aldrig aabnet, saa dens Laas, hvortil en hel St. Pedernøgle passed, var vanskelig at faa dirket op. Smeden fnøs og stødte gjennem Næsen, krummed sig, saa lang han var, og mumled en Del Fordømmelser. Saa endelig gav Laasen efter. Ada fandt saa nogle Smaapenge, som hun gav Smeden. Og medens denne gik langsomt tilbage til sit Hus, hvor han atter hængte Dirkerne fra sig, gik Ada

igjennem det lange, temmelig trange Portrum, undrende sig den hele Tid.

Hun kom fra Bislaget ind i Kjøkkenet, hvor ingen var; derfra ind i Pigeværelset. Pigerne maatte være ude. Deres Kaaber og Hatte, som altid hang paa en stor Knage ved Døren, var borte. Hun kom ind i de to Stuer. I den inderste af disse saa hun i Halvmørket, at der stod Vin paa Bordet. Og nu kjendte hun en egen Duft . . . hvor havde hun før kjendt den Parfume? . . . den havde ikke været her før nu, den var baaren ind, den laa i Luften, den var af de stærke, tunge Dufte, men var her tilstede kun saavidt, den kjendtes.

Da faldt pludselig noget hende i Øjnene: en Damehat med en stor hvid Strudsefjer . . . Fru Ornes, hun kjendte den! . . . og de lange Handsker paa Bordkanten . . . hun blev staaende og stirre paa disse Ting. Nu saa hun pludselig ogsaa et Slør . . .

Hun gik langsomt ind i Spisestuen, hvor ingen var. Og hun aabned Døren til Soveværelset.

Et Skrig lød mod hende. I samme Øjeblik for to Skikkelser op. Hun stod pludselig midt iblandt dem. Hun saa sin Mand, og

hun kjendte Fru Orne. Hun saa, at begge var nøgne. Hun saa dem, og da hun havde set dem, gik hun langsomt ud. Hun gik fra Spisestuen gjennem de to Dagligstuer ud i Korridoren. Hun blev ved at gaa uden at vide det. Hun standsed uden at vide det.

Pludselig blev hun mærkelig klar, hun tænkte sig om, og nu saa hun det hele skarpere, ja nu saa hun det, nu opfatted hun det først. Vinen saa hun, Hatten, Sløret, de lange Hansker, den lette Duft i Stuen kjendte hun, den stærke Duft i Soveværelset, de to nøgne, de løse Klædningsstykker, som her laa henslængt over alt i den vildeste Uorden, endog paa Gulvet. Hun havde snublet i en sort Kjole, hvis Silkeglans hun nu først rigtig saa.

Hun blev staaende. Pludselig begyndte hendes Bryst at hæve sig og sænke sig, hendes Øjne lukked sig halvt, hendes Tænder blev sammenbidte, hendes fine Næsebor bævede, en ubetvingelig Vrede arbejded sig langsomt op i hende. Hun knytted Hænderne og stod paa Sprang. Noget kom over hende — var det Kraften, hun havde i Eje fra Vorreskogens Sus, de vidtstrakte Markers Pust og Lofjeldets Styrke? — Hun vilde gribe de

to derinde. Hun vilde slaa noget hos dem, som hun var Fiende af. Der hang den flettede Svøbe, den hang jo ved hendes Haand; hun greb om Skaftet og holdt Snerten igjen, hun skreg pludselig — skreg som den vilde Ørn skriger i Raseri, naar den saares af en skjult Mands Kugle. Hun for ind gjennem Værelserne med Svøben løftet og slog for sig, saa det hvined, ligefra Korridoren; hun skreg den hele Tid, skreg korte, vrede Skrig, der dog skar, som Smerteskrig skjærer. Hun naaede Soveværelset, hendes Mand kom hende i Møde, et svidende Slag faldt over hans Ansigt, ført af en kraftig Haand. Hun skreg højere, slog to Gange i Luften, saa Svøben hvined, og hun ramte ham atter hele tre Gange, saa han vendte sig bort. Hun gik videre til den næsten nøgne Kvinde, der endnu sad i hendes Seng, i den Seng, hvor Carsten havde besøgt hende Brudenatten, hvor hun siden havde været hans, hvor hun havde født sit Barn. Her skreg hun atter, ingen Klynk, ingen Sorg, atter den unge Ørns hvasse Smerteskrig, men udstødt i Vrede, selv om Smerten er Dødens. Hun rev den fremmede Kvinde fra Sengen ned paa Gulvet, og hun slog hende Gang paa Gang, tog fat i hendes Haar og slog

igjen, medens den anden vred sig under hende og tilsidst værgede sig.

Da lo Ada kort og skreg højt som en Haan mod de to. Hun vendte sig og gik ud igjen, saa sin lille Haandkuffert staa der, tog den i sin Haand og gik afsted uden at vide hvor.

Hun gik udover Vejen en Stund, vendte saa og gik samme Vej tilbage. Hun vilde gaa op til Margrethe Lyders.

Men da hun havde gaaet en Stund, standsed hun. Hvad skulde hun vel hos Margrethe nu? . . . Fortælle dette? . . . Hun kunde ikke.

Hun gik til samme Skydsskaffer, som havde givet hende Hest til Vorregaard sidst. Og hun bad igjen om Skyds derud. Hun forstôd, at den sene Tid vakte Undren. En Stund efter rejste hun udover i Kariol. Henimod Midnat kom hun til en Gaard, udenfor hvilken der hang en Lygte. Hun hørte Skydsgutten sige, at der nok kunde blive Rum for Natten. Og pludselig følte hun Lyst til at komme ind i et Kammer og faa være, hvor ingen var, faa gaa til Sengs, slukke Lyset og ligge i Mørke.

Hun bad Skydsgutten høre efter, om hun kunde faa Værelse der for Natten. Gutten gik villig hen og banked paa en Rude, inden-

for hvilken der brændte Lys. En Stund efter kom en Mand ud og saa en Kone. Skydsgutten talte nogle Ord med dem. De tog godt imod hende og bad hende tage til Takke. Da hun var kommen op paa sit Værelse, hørte hun gjennem det aabne Vindu, at Manden og Gutten trættede om, hvor Hesten skulde staa for Natten. Deres Stemmer klang saa fremmede for hendes Ører.

Hun fik, hvad hun ikke havde troet, sove denne første Nat, og da hun vaagned om Morgenen, troed hun det første Øjeblik, at hun var hos Carsten. Saa vælted det hele ind paa hende. En Smerte greb hende, dyb og forfærdelig — som Dødskval.

En Time senere rejste hun videre. Nu og da saa hun sig omkring; men som oftest sad hun ganske stille. Skydsgutten, som var den samme, der sidste Gang kjørte hende til Vorregaard, sagde flere Gange: Fruen var i bedre Lav forrige Gangen. Hun svared ikke paa det. Sluttelig begyndte Gutten at synge de Sange, han sang sidste Gang, og som da havde vakt hendes Lystighed; men han mærked, at de nu ikke vare nødvendige, og han tied engang for alle.

Da hun kom til Vorregaard, maatte hun

gaa tilsengs. Hun var meget svag nogle Dage. Doktoren kom og gav hende styrkende Midler. Paa den sjette Dag rejste hun sig og kunde atter gaa omkring i Huset og i Haven og under Vorregaards Allé.

IX

Den Dag da Himlen ikke er høj som før. Da den tungsindig sænker sig, er den end blaa. Den Dag da Blomsterne ikke er straalende som før, da Vaaren ikke kommer med Livets Lyst, og Sommerens Glans føles besværlig. Den Dag da noget er gaaet bort, som aldrig kommer tilbage.

Skjønne, blege Høst! Du er skjøn; thi din Død er blid. Alt længe har Sensommeren varslet dit Komme med kortere Dage og mørkere Nætter. De sidste Blomster har blomstret, Træernes Blade er blevne brune, de kjendte Stjernebilleder er stegne fra Havet — saa kommer Rimfrosten en stille Nat og spinder Skoven og Haverne ind i sin fine Sølvtraad, og Bladene falder.

Skjønne, tause Ro hos Oldingen og hos den gamle Kvinde, der ser hen for sig og

venter paa den kloge Død, der i Grunden vil dem vel.

Men tidt kommer Høsten for tidlig, tidt kommer Storm og Død midt i den blomstrende Sommer. Tidt lyder der Skrig mod Himlen over en altfor stor Smerte . . .

Ada gik omkring paa Vorregaard. En eneste brændende Sorg. Hun følte ikke Timerne og ikke Morgen og Aften. Hun gik langs Vejen Dag efter Dag. Hun forstod ikke, at dette var kommen.

Saa helt havde hun givet sig hen til ham, som hun elsked. Ved Dag havde hun skjænket ham sit Smil og sin Latter og sine Tanker. Ved Nat havde hun givet ham al sin Elskov, al sin Ømhed. Hun havde end ikke skjult sit Legem for ham. Hun var jo helt hans egen.

Nu bøjed hun sit Hoved mod Jorden, og en Smerte tog hende, som hun ikke kunde bære . . .

Naar den almindelige Blandingssten faar en Splint, saa hænger den sammen næsten som før. Naar Krystallen faar en Splint, er den allerede sønderbrudt. De muntre Spurve og de spraglede Skjærer er sejglivede; men langt inde i Skoge flyver Fugle, der bruser sine stærke Fjær i Solrenningen; men som saa let falder for et Skud og forbløder.

Ja, nu døde hos Ada det blanke, det bløde. Det Barnlige, som altid havde været stærkt hos hende, døde. Og med dette svandt langsomt det Liv hos hende, der løfter Blikket mod Himlen og jubler. Sagtelig kom en egen Død over hende. Hun holdt tilsidst af at gaa omkring og tænke paa, at engang skulde det hele være forbi, at engang vilde hun ikke mere kjendes.

Sakarias Wilde sagde ikke meget; men han tog sig Sagen umaadeligt nær. Han begyndte at blive sløv efter dette. Nu og da rejste han sig og knyttede Haanden og mumled, at han vilde rejse hen og slaa Carsten Stahl.

Engang, medens han var ude, kom Kommandør Bøg listende og fortalte hjælpeløs og under Taarer, at Wilde havde været hos ham og bebrejdet ham, at han havde rost Carsten Stahl. Han havde sagt: „Du roste ham, skjønt Du vidste, at Du løj!“ Men hvad var dog dette? . . . hvad var dog dette? . . . Det fik jo gaa at Wilde sagde, han løj . . . i tidligere Dage havde det ikke gaaet . . . nej ikke gaaet . . . men han havde jo ikke rost Carsten . . . han havde jo ikke rost ham, han havde sagt: „Ada skal have en anden“.

„Jeg ved det Onkel," sagde Ada rolig, „bær over med Fa'r, han er jo gammel og sorgfuld."

Nu græd Kommandøren endnu mere. „Kjære Barn, kan det ikke blive godt igjen? Husk paa, hvor jeg altid har holdt af Dig, kan det ikke blive godt? hvis han for Fremtiden er tro. Husk paa, at vi er skrøbelige alle, og denne Dame . . . tro mig, han elsker Dig alene, ja han gjør . . . Ada, vær mild."

„Kjære Onkel, jeg kan ikke svare Dig. Kan hænde, at der kan siges meget om det, Carsten har gjort . . . om det ikke kan tilgives, eller om det kan tilgives. Du faar bedømme det, som Du synes, og andre faar bedømme det, som de synes. Jeg ved bare om mig selv, at jeg ikke er som før . . . Jeg kjender efter, Onkel Bøg, men jeg er saa svag. Jeg ved ikke, hvordan det er fat med mig."

Hun støtted sit Hoved i sine Hænder; lidt efter fortsatte hun stille: „jeg har i de sidste Dage tænkt paa, at det er saaledes, som jeg siger. Ja om jeg nu fik vide, at alt . . . at alt som jeg saa den Dag, var en Drøm . . . Om jeg fik vide, at det ikke havde været sandt . . . om jeg fik vide, at Carsten den hele Tid havde været min . . . om han den

hele Tid havde været min som jeg hans, saa vilde jeg nok glæde mig . . . men jeg vilde alligevel ikke kunne glæde mig som dengang. Jeg vilde ikke være stærk nok dertil . . . Nej, jeg kan aldrig blive som før . . . Nej, Onkel Bøg, jeg tror, at dette har dræbt noget hos mig . . .“

Og pludselig var det, som Sandheden heraf stod klar for hende, og for første Gang i al denne Tid græd hun . . . ja hun hulked, saa hele hendes Legem skjalv.

* * *

Naar hun ved Aften gik ind i sit Kammer, sad hun længe, før hun klædte sig af, og om Natten laa hun i sin Seng uden at faa sove, og faldt langt om længe i en Døs, der ikke var Søvn, men en Dødstræthed, i hvilken hun dog opfatted enkelte Lyde: hun kunde høre en Mus gnave i Væggen, hun kunde høre et Hanegal — underligt raabende, som det lyder om Natten.

Tidt slog hun Øjnene op og vaagned helt, satte sig oprejst i Sengen og saa paa Klokken. Eller hun saa mod Vinduet, for at se om det begyndte at lysne.

Naar de maaneklare Nætter kom, laa hun og betragted de hvide Figurer, som Maane-

straalerne danned paa Gulvet. De flytted sig langsomt bortover. Hun laa stundom og stirred paa dem, til det gjorde ondt i hendes Øjne . . .

Af og til tænkte hun paa de fordums Nætter, tilbragte i Sanserus. Hun tænkte paa den som paa noget fjernt, noget ufatteligt, noget fra en anden Verden. Hun begjæred dem ikke mere; thi den forfærdelige Smerte havde dræbt hendes lyse Brynde, Sorgen havde knuget hendes Lyst paa Verden mod Jord og havde kvalt den.

Ada kunde have fundet Steder igjen, hvor hun kunde have grædt over Minder fra Lykkens Tid. Hun gjorde det nogle Gange; men da hun mærked, hvor Minderne gjorde hende blød, naar de tilkaldes under Taarer, saa havde hun Kraft nok til at lade være at vugge sig ind i dem. Inderst inde var der noget i hende — var det atter noget af den Kraft, hun havde fra de frie Marker, fra Bøfjeldet og fra Vorreskogen? — der bød hende at standse op og møde Minderne og se paa dem med aabne Øjne uden Taarer. Og hun mødte dem, og hun spurgte dem ligesom, hvad de vilde hende. I Førstningen var hun vel svag nok, men stærkere blev hun for

hver Gang, hun med dette Sind saa Minderne igjen. Og de sang hende for hver Gang svagere til. Og for Sandheden at melde, dræbte hun Minderne ét for ét.

Saa var det snart fuldbragt, og den Dag kom ogsaa, da hun var færdig med sit Værk. Da alle bløde Ord og alle farverige Minder var drevne bort. Af den Ada, som straaled, var nu tilbage en af de Kvinder, hvis Skuldre er smale og hvis Øjne er trætte. En af dem for hvem nok den straalende Kjærlighed er død; men som til Vederlag har faaet en stille Ømhed, en Ømhed, der som en trofast Haand værner om dem, man har kjær.

En selvforglemmende Datter støtted nu sin affældige Fader, og en bleg, blond Moder drog nu Omsorg for sin Søn.

X

Hun fik i denne Tid Breve fra Carsten. Hun læste dem og deres Forklaringer, og hun kunde ikke finde noget at svare. Hun forstod først nu, hvor hun i Grunden var fremmed for ham.

Hun fik ogsaa Breve fra sin eneste Veninde, Margrethe Lyders; men heller ikke hos hende følte hun sig hjemme. Dette eftergivende, der altid laa bag hendes Ord, disse Øjne, der altid havde Smilet beredt, medens Munden var veg . . .

Ada Wilde gik stundom op i Husets øverste Stokværk og saa ud af Vinduet, og hun følte, at her paa Vorregaard vilde hun helst være, skulde hun end være ensom. Menneskene derude var hende fremmede . . .

I slige Øjeblikke kom hun til at elske dette Hus, hvor hendes Forfædre havde gaaet

som var hende lig, og hvor hun havde levet saa mange Aar. Dette store Hus af gamle Egeplanker, der ikke vilde lade hende være hjemløs, der vilde bære endnu i mange Aar. — —

— I den Tid, som fulgte, hændte i Grunden saa lidet. Selv da Kommandør Bøg døde, var det kun nogle Minder, der rørtes, nogle Blomster og Kranse, der bragtes til hans Baare, nogle Salmer og nogle Taarer — saa gik Tiden igjen som før.

Sakarias Wilde sagde i de næst paafølgende Dage: „Ja, Bøgs Død er jo et Fingerpeg for mig“ . . . og han gik nogle Dage og ligesom vented paa nærmere Bud.

Men intet Bud kom. Den Afmagt, som dengang havde forskrækket ham, rørte ham ikke mere. Han sagde tidt: „Ja, ja, Menneskene gjør sig tidt unødige Sorger! Havde jeg dengang vidst, at jeg skulde leve saa mange Aar uden Smerte, saa skulde jeg nok have haft bedre Humør i disse Aar.“

Forøvrigt viste sig sikre Tegn paa, at han var ved at overleve sig selv. Hans Hukommelse var ikke stærk, og han var nu og da temmelig umedgjørlig. Men til andre Tider var han da igjen den elskværdigste, som

tænkes kunde, og han havde nok da Følelsen af, at han ikke altid var, som han burde være. Hans hele Fremfærd var paa de gode Dage en Bøn om Tilgivelse.

Ada gik daglige Ture med ham. Hun gik med ham til en eller anden Bænk i Nærheden, hvor de, naar Vejret var mildt, sad og samtalede. Det kunde da hænde, at Wilde raabte til en og anden af dem, som gik forbi og snakked nogle Ord med ham, selv om han ikke kjendte ham. Tidt var det gamle Bønder med rynket Hud, halvaaben Mund og stirrende, hvidagtige Øjne. Som de stod der og snakked, saa rolige, saa færdige med alt, saa Ada pludselig, hvad hun aldrig før i sine lykkelige Dage havde set, at de Folk ikke havde det godt.

Var den, der gik forbi, af Vorregaards Folk, standsed Sakarias Wilde ham altid og spurgte ham ud efter hans Evne. Særlig var han ivrig efter at snakke med Kusken Isak om Vejret.

„Idag er han fin for Skogfuglen," kunde Isak sige, „Solrenningen vil bli' klar."

(Dette om Skogfuglen var fra den Tid Sakarias Wilde og Kaptejn Kruse var Jægere, og de raadspurgte Isak om Vejret for Jagtens Skyld.)

Eller ogsaa kunde Isak sige:

„Idag nytter det ikke at vaage sig i Vej, for der kommer en Rid, som vil vare baade længe og vel. For jeg kommer lige fra Bølingsaasen og svart er han i Vester, og nærmere kommer han. Jeg begyndte at mærke ham i Gaarkveld."

„Men i Gaar var det fint Vejr."

„Det var saa. Men Stjernerne blinked herligt, og mange svellede med lange Ildsluer baade gule og røde og blaa . . . og det er Tegn paa Storm højt oppe i Luften . . . og vi har ham snart, for han kommer lavere" . . .

— Saaledes gik Dage og Aar . . .

Men en Vaardag — Sakarias Wilde gik da i sit ni og syttiende Aar — gik han ud en Middagsstund, uden at Ada var med, og da Solen skinned meget varmt, trak han sin Frak af og satte sig til Hvile paa en Sten ved Vejkanten. Men Vinteren laa gjemt i den tykke Sten, og Vinterens Pust var ogsaa i de isnende Luftdrag, der af og til kom farende, naar Solen gik bag en Sky.

Den gamle Mand følte pludselig en stærk Kulde . . . han frøs, saa han skjalv og hakked Tænder.

Han troed selv, at det kun var et almindeligt Ildebefindende. Men næste Morgen

var han meget syg. Doktoren blev hentet og erklærede straks, at han havde Lungebetændelse, og at det vel var meget tvivlsomt, om han overlevede den.

Det viste sig om ikke længe, at Sygdommen førte til Døden. Den blonde Sakarias Wilde med det vakre Smil, han, som altid havde følt en stor Rædsel for Døden, den samme Mand laa nu og vented paa den ganske rolig. Det lod til, at han var glad over denne Død, denne langsomme Gliden ud ... Det var, som om han glæded sig over, at Slagtilfældet alligevel ikke havde faaet Bugt med ham.

Den Dag, han døde, sagde han til Ada, der stod ved hans Seng:

„Som Du ved, min Datter ... vi maa engang herfra ...

Her kommer Glæden og her kommer Sorgen ...

Du har givet mig megen Glæde."

Lidt efter, medens Ada knæled ved Sengen, fortsatte han:

„Et Hjem ... er en Lykke ... Uden Hjem ingen Lykke ...

Sørg for at give dit Barn et Hjem ... giv din Søn et Hjem ...

Se om Carsten Stahl har forandret sig . . . efter Ulykken . . .

Om han er bleven en anden . . . Prøv at give din Søn en Far" . . .

Ada svared:

„Jeg skal gjøre alt, hvad der staar i min Magt . . . for at give min Søn et Hjem. Og for at gjøre ham lykkelig. Jeg skal gaa i mig selv og anstrænge mig for at gjøre alt . . . Og naar jeg gjør det, skal jeg huske, hvad Du har sagt "

Sakarias Wilde tied en Stund. Saa sagde han med en Stemme, der lød fjern og anstrængt:

„Misforstaa mig ikke . . . Gjør det, om Du kan gjøre det . . . uden at tage Skade paa din Sjæl . . .

Uden at Du behøver at ydmyde Dig.

Og den Stolthed, som er sand og vakker hos Dig."

Ud paa Aftenen blev Sakarias Wildes Stemme meget svag. Han talte ofte Ting, der ikke kunde forstaas, men af og til kom de Ord tydelige frem: „nu skal alle Mennesker sove" . . .

Men pludselig sagde han ganske højt:

„Det er mærkværdigt . . . se mine Hænder . . . de er ikke rene . . . Ada . . . jeg vil

have Vand . . . for at vaske mig . . . Jeg kan ikke . . . begribe det."

Ada saa, at hans Ansigt var forandret som dens, hvem Døden nærmer sig og næsten rører. Kun Øjnene leved, og disse stirred ufravendt paa Hænderne. Ada saa paa dem: først fandt hun ingenting mærkeligt ved dem; de var jo ganske hvide. Men saa opdaged hun, at Neglene var blaalige over det hele . . . Og det var disse blaa Negle, han ikke fik Ro for.

Ada hented Vand og vasked hans Hænder. Hun følte nu, at hans Fingerspidser var iskolde og stive, og hun forstod, at det var Døden, der kom, og at det vel var den, der gjorde Neglene mørke.

Da han saa, at den mørke Farve holdt sig, vilde han vaskes paany. Men saa blev han pludselig igjen ganske stille og hvisked: „Det kan jo være . . . til imorgen. Gaa hen og sov, Ada. Lad os sove . . . allesammen." Saa lukked han sine Øjne og døde let og stille. Et kjøligt Pust slog ligesom igjennem Stuen i samme Nu.

— Ada følte sig meget forladt efter sin Faders Død. Hun sad ved Sengen, hvor han laa gammel og mager og dog med saamange gule Haar blandt de hvide. De to sidste

Dage før Begravelsen sad hun over Liget Time efter Time, og hun kom i en egen Tilstand. Den døde Oldings lukkede Øjne, den uendelige Fred, der hviled over hans Træk, gav hende en stor Higen efter Hvile, efter dyb, langvarig Søvn, ja efter Død.

Hun sov engang ind, og hun syntes nu, at hun var paa Steder, hvor alt var fredsælt, hvor Solen ikke brændte paa Himlen. Hvor et dæmpet Lys laa over alt — som fra et andet Lys end Solens.

Begravelsesdagen kom. De sortklædte Mennesker, som sang, Præsten, som talte, den stærke Blomsterduft . . . alt gjorde, at hun forblev i den besynderlige Luft, hvori hun havde været de sidste Dage.

Ved Kirkegaardens ene Hjørne var et Sted ved en stor Klippeblok, hvor Wilderne havde sine ved et gammelt Malmgitter indhegnede Grave. Om Sommeren flokked fagre Blomster sig sammen der, og om Høsten laa Stenen rød i Solnedgangen, og om Vinteren taarned Sneen sig om Stenen som et skinnende Taarn. Denne Grav ved Stenen — fem Alen i Bredde, otte Alen i Længde — var Wildernes og kunde aldrig berøves dem eller deres døde. Thi da en af de første Wilder solgte Moen til Kirkegaard, gik han hen og rammed Stedet

ved Klippen ind og sagde: „Saa faar I alt; men dette sælger jeg ikke. Det skal være mit og mines, saalænge til Stenen er sunken i Jorden. Gaar I ind derpaa?“

Og de samtykked, eftersom de havde faaet Moen for en billig Penge. Men da Salget blev ført til Protokols og beseglet, føjedes disse hans Ord til og bekræftedes ved Navnes Underskrift.

Her blev Sakarias Wilde, den lyseste af Wilder, begravet. Et nyt Kors blev hugget ind i den store Sten, og han Navn, Fødsels-aar og Dødsaar føjet til.

XI

Alf var ikke flink paa Skolen, noget Ada ikke tog sig meget nær. Han skulde ikke behøve at lære mange Bøger og Registre. Han skulde ikke være Embedsmand. Som Ætling af en gammel Jorddrotfamilie, havde hun i Grunden ikke meget tilovers for Embedsmændene, hvem hun betragted som Statens Kontorfolk, der flakked om fra By til By. Nej, Alf skulde overtage Vorregaard, naar han blev stor.

Naar derfor Alf var ude med Kammerater den udslagne Eftermiddag, og naar han kom hjem, træt og forpustet fra de lange Roture helt tilsjøs, eller naar han kom hjem med Huller paa Klæderne efterat have klatret i Træer, eller endog med Næsen i Blod efter et Slagsmaal, saa skjændte hun ikke paa ham; thi hun troed, at denne uafladelige Løben omkring, disse Roture og disse Slags-

maal tegned til Gavn for ham. Under saadant vilde han blive voksen og rolig.

Saa mange smaa Ugjærninger gjorde han, som hun maatte jevne. Lensmanden, som boede en halv Fjerdingvej borte, kom hele tre Gange og klaged over, at hendes Søn med tre andre raabte og skreg paa Vejen udenfor ham „som vilde Dyr". Ogsaa andre kom med Klager, men alt, hvorover de klaged, var kun Kaadheder, der i Grunden var uskyldige og ikke bar i sig Spirer til noget ondt.

Men en Dag kom en svær graaskjægget Mand op til Vorregaard og fortalte, at Alf og hans Kammerater havde brændt af en liden Fiskerhytte paa en af Holmerne. Da Ada fik høre dette, blev hun forfærdet. Hun tog Alf for sig, da han en Time senere kom hjem, og det paa en Maade, der lod til at forundre ham: han troed næppe, at hans Moder kunde være saadan.

Men da han havde fortalt det hele, blev hun lettere til Mode:

Han og tre Venner havde været paa Tur tilsjøs. De havde ligget over paa en Holme og tændt op Baal. Da de havde forladt Holmen i Dagbrækningen og var kommen ud paa Sjøen igjen, saa de, at den gamle Hytte

(som forresten ingen boed i) begyndte at brænde. De vendte tilbage og forsøgte at slukke Ilden, men de kunde ikke raade med den. Nu kom en svær, graaskjægget Mand frem og sagde, at de havde tændt Hytten i Brand, sagde dem endvidere, at han vidste, hvem de var, og at de skulde faa svide derfor, thi Hytten var hans. Da de svared, at de ikke havde tændt Hytten, raabte han, at det vidste de nok selv, at de havde. Havde de ikke tændt den med Brand, saa havde Gnisterne fra Baalet deres tændt den . . . jo de kunde passe sig for at sige andet. Og saa havde Manden gaaet sin Vej; men af andre havde de faaet vide, at den Mand var ikke meget vyrdt . . . han var halvt en Fant. Da engang nogle Russere laa ved Holmen, nogle som skulde fiske der, saa var der en, som skød efter dem med Salt fra Fjeldet paa den anden Side . . . Og det var sikkert ham.

„Naa, men hvorfor har Du ikke fortalt dette før?“

„Nej . . . fordi jeg var ræd, at jeg ikke oftere maatte rejse derud.“

Ada bad Alf hente sine Venner fra den Tur. Det gjorde han, og de forklared omtrent det samme. De var alle som en ildene sinte paa den graaskjæggede Mand; men de

turde ikke netop forsikre, at ikke Gnister fra Baalet havde tændt Hytten an.

For at undgaa mere Uro, betalte Ada Manden Hyttens Værdi.

— Eftersom Aarene gik, kom tidt Ord fra Alf, der viste, at han mindst af alt tænkte paa at blive Landmand. Turene til Fjelds og til Skogs blev færre og færre. Det eneste, som duede for ham, var snart sagt at ro og at sejle — inde i Smaabugterne eller langt ude paa Sjøen. I Ferierne var han tidt ude saa længe, at Ada var meget ængstelig for ham, om der kom haard Storm.

Men altid vendte han tilbage og lo saa tryg, naar hans Moder fortalte ham, hvor hun havde været bekymret for ham. En Aften sagde han, da han kom hjem: „Se paa mig Mo'r! Jeg kan aldrig komme noget til paa Sjøen."

Hun saa paa ham og saa mere paa ham. Hun forstod ham paa en Maade, men sagde dog:

„Hvad mener Du i Grunden, Alf?"

„Jo, der er Folk som kan fare til Sjøs. og som alligevel aldrig bli'r Sjøfolk; men andre er det med det samme. Ingenting er vrangt for dem. Den værste Kaptejn blir blid paa dem. Og aldrig gaar de under paa

Sjøen . . . de klarer sig, hvordan det gaar. Slig en Sjømand er jeg, Mo'r! Kaptejn Fjelde, ham de kalder „Ulven", sagde mig det i Dag."

„Det er underligt nok," svared Ada, „at Du holder saameget af Sjøen. Jeg holder mere af Sletten og Skogen. Jeg har sjelden været ved Sjøen."

Nogle Dage efter sagde hun til ham:

„Kjære Alf . . . Du er nu saa voksen, at Du maa tænke paa din Fremtid. Paa Skolen har det gaaet daarligt; men Du har jo alligevel vist, at Du har Forstand og gode Kræfter. Kjære Alf! jeg har altid tænkt, at Du skulde overtage Vorregaard . . . Jeg kan ikke tænke paa, at Gaarden skal gaa over til fremmede."

„Jeg skal gjøre, hvad Du vil. Jeg skal bli' hos Dig, Mo'r," svared Alf stille.

De Ord, hendes Søn her udtalte, var nogle af de mange, han i den senere Tid havde udtalt, hvis Tonefald fik hende til at lytte. Det var, som sagde dette Tonefald hende, at hendes Søn vidste, hvad Grunden var til, at han og hans Moder nu boede her, medens hans Fader aldrig var at se, trods det at han leved.

„Jeg skal gjøre, hvad Du vil . . . jeg vil blive hos Dig, Mo'r."

Og der laa tillige en dulgt Billigelse af,

hvad hans Moder havde gjort, og der laa ogsaa Taknemlighed i den Tone, hvori han udtalte Ordene.

— Lidt efter begyndte Alf at øve sig i Landbruget. Han gik tidlig i Seng, han stod tidlig op og deltog meget ofte i det haardeste Markarbejde. Han skaffed sig tillige de Bøger, der handled om Landvæsen, og han rejste til Hovedstaden for at skaffe de bedste Maskiner.

Men kort at fortælle: han trivedes ikke ved dette. Nu og da mumled han uvilkaarlig hen for sig: „Ja, nu gaar Tiden!“ det blev kastet hen som et almindeligt Mundheld, men noget laa bag, der ej udtaltes med Ord, men som følтes.

Ada mærked det hele. Og en Dag sagde hun til ham:

„Kjære Alf, et Menneske faar have Lov til at blive, hvad han er. Jeg tror, Du gaar med en Sejlads i Kroppen, som Du maa blive færdig med, før Du kan være rolig hjemme ... En rigtig Langfart, saa skal Du se, hvor gladelig Du sætter Dig ned. Skynd Dig saa ud, Alf, før Du bliver altfor gammel ... Du maa faa den fra Dig. For faar Du den ikke fra Dig, saa kan hænde Du kommer til at gaa med den i Kroppen hele Livet, og da

kommer Du kanske til at tage andre Langfarter . . . som kan bli' værre."

Alf gik hen, tog hende om Halsen og sagde:

„Faar jeg rejse langt bort, Mo'r?"

„Vil Du ogsaa langt bort, Alf?"

„Ja, jeg har altid slig Lyst til at komme meget langt bort. Til Steder . . . som ligger langt ude paa Sjøkartet . . . midt i store Have . . . Øer med forunderlige Navne . . . til noget, ingen kjender" . . .

Ada saa, hvor Sønnens Øjne stirred frem for sig, som skimted han de fjerne Steder, han talte om.

„Rejs saa langt bort, Alf . . . men glem ikke din Mo'r . . . kom tilbage . . . ikke sandt, Du vil komme tilbage?"

Alf svarede:

„Jo . . . jeg skal aldrig . . . glemme Mo'r."

Ada var nok bedrøvet over, at Alf skulde rejse; men hun var rolig. Den Sorg, hun havde haft i Livet, havde gjort hende noget fanatisk: Lykken og Ulykken beroed ikke paa udvortes Ting."

Hun sad derfor roligere og saa paa Alfs Bortrejse, end mangen Moder gjør. Og det trods hendes Kjærlighed til denne hendes eneste Søn var større, end de fleste Mødres er.

Da Alf var rejst, gik det op for hende, at hun i Sandhed var ensom. Hun havde jo meget at beskjæftige sig med ved Vorregaards Brug, og godt var Arbejdet . . . og dog . . . Mennesket trænger andet end den tilfældige Beskjæftigelse. Det trænger nogen at hvile sine Øjne paa, det trænger nogen, til hvem det med Glæde kan sige: „se, nu er det snart færdigt! . . . se nu er det fuldendt!“

Hvorfor anstrængte hun sig nu? Hvis nu Alf blev ved at fare til Sjøs? . . . om han var, som han sagde, født Sjømand? . . . Slige kunde tidt være umulige at faa til at blive boende i Land. Hun havde set slige ægte Sjøfolk, der gik omkring paa Landjorden ganske besværligt og med noget i sit Ansigt og i sine Øjne, som om de ikke hørte hjemme, hvor de var. Mon ikke Alf havde noget af slig Underlighed hos sig? . . . Jo, han havde! de sidste Dage, han var hjemme, havde hun set noget arbejde sig frem hos ham, en Anspændelse havde vist sig hos ham og havde givet sig til Kjende ved Taushed, ligesom Fuglen, der tier i samme Øjeblik, den bereder sig til at prøve sine stærke Vinger.

Til andre Tider troede hun sikkert, at han vilde komme hjem og blive hjemme. Og hun tænkte med Behag paa Dagen, naar han

kom og Dagene siden, naar han gik med hende de gamle kjendte Veje og sagde til hende: „nu er jeg glad over, at jeg er hjemme igjen.“ —

En Maaneds Tid efter at Alf var rejst, fik Ada et uventet Besøg af Fru Lyders. Hun skulde paa Besøg til sin Broder, Provst Bjelke, som boede en ti Mil op i Dalen . . . og hun kunde jo ikke gaa Vorregaard forbi uden at hilse paa sin kjære Veninde. Men hvorfor, hvorfor havde de dog ikke truffet hinanden i saa mange Aar? Hvor var det dog mærkeligt, naar de boed hinanden saa nær! Ada maatte dog have levet meget tilbagetrukkent. Naa, det ligned hende. Det var, som en Herre for længe siden havde sagt i et Selskab, hvor Ada var: „hun har noget ved sig af gammel, arvet Jord“ . . . jo, hun havde i Grunden aldrig kunnet blande sig med de stakkels borgerlige . . . Men alligevel . . . det skulde have været saa godt, om de havde truffet hinanden i de første ti Aar . . . den senere Tid havde hun, Fru Lyders, været saa meget paa Rejse.

Fru Margrethe Lyders var endnu en meget vakker Dame, og hun havde en sjelden smuk Fremtræden. Smilet havde hun endnu i Beredskab, og det virked ganske behageligt;

men alle de smaa bløde, velvillige Ord, der havde virket saa indtagende, naar de kom fra den unge Kvinde, var nu hos den seks og firtiaarige Dame bleven til en noget besværlig Ordstrøm.

Margrethe Lyders kom om ikke længe ind paa alvorlige Sager.

„Kjære Ada! Du og Carsten Stahl har paa en Maade baaret Jer fint og fornuftigt ad, ved at I ikke har gjort Eders Strid offentlig ved Skilsmisse og saadan Raaben op. For det bliver jo tilsidst Raaben op, om man gjør sligt. Hvor dog den ulykkelige Historie er løben ud i Sandet. Endnu gaar jo mange omkring i Sandby og tror, at Fru Stahl bor hos sin Fa'r, fordi hun ikke taaler Sjøluften. Og at hendes Mand besøger hende, naar han har Tid at afse . . . For Carsten Stahl tager jo af og til en Rejse . . . Men (hun sænked Stemmen) Fru Orne er borte . . . Gud ved, hvor hun er bleven af. Orne er i Byen nu og da. Han ligger meget paa Rejse."

Ved al denne Tale kom noget ind paa Ada, som hun ikke ønsked Samkvem med. Hun vilde nødig høre mere. Hun sagde derfor lidt efter: „Kjære Margrethe . . . husk paa, at jeg ikke er vant til at snakke

saameget herude. Vi har snakket saa længe. Lad os nu hvile lidt."

„Javist, Du har Ret, Ada, Du har Ret, kjære. Jeg synes heller ikke om at snakke formeget . . . aa, ja . . . jeg har virkelig ofte saa ondt for at aande."

Hun lagde, som da Ada sidst var sammen med hende, sin hvide, smukke Haand paa sit Bryst. Hun gjorde det paa en Maade, der viste, at hun selv syntes, Bevægelsen klædte hende.

De to Veninder gik tidlig til Ro. Næste Morgen rejste Fru Margrethe Lyders videre.

XII

Den lille sorte Dampbaad slog sine Hjul med Lempe. Den var ikke tryg; thi der den gik — det var ved østre Indsejling til Sandby — fandtes mange smaa Blindskjær, og Taagen var den Dag kommen ind fra Havet og havde gjort Luften mørk, om end det endnu var ved Jevndøgn, og omend Klokken ikke var mere end fem om Eftermiddagen.

Kaptejnen, som var en alvorlig og samvittighedsfuld Mand, raabte ned i Røret: half Steam! — Og han pusted anstrængt og stirred hen for sig, medens han drejed Roret, saa lidt til den ene, saa lidt til den anden Side. Omsider kom Styrmanden, som just havde besørget Billetsalget, og afløste ham. Og nu stod begge sammen og saa, hvor Kyns Fyrtaarn, „Byens Varsel", dukked frem gjennem Taagen.

Dampbaaden var nærmest Lastebaad. Af

Passagerer var der ikke mange. Nogle Bønder og svenske Fiskere, de sidste i tykke, islandske Trøjer, stod forud, og frem og tilbage paa Dækket gik to byklædte Herrer. Andre fandtes ikke.

Det blev mørkere og koldere i Luften. De fleste af Bønderne og Fiskerne blev staaende; men de to Herrer gik ind i et Rum, der af første Klasses Passagerer brugtes som Røgelugar. Der satte de sig. Gjennem en tynd Bræddevæg stod Varme fra Dampkjedlen. De læned sig begge mod denne Væg og skuttede sig af Velbehag. Saa tændte de sine Cigarer og snakked sammen. Jevnt og roligt kom Ordene, som de kommer, naar de talende er gode Venner og befinder sig vel. De snakked først om private Affærer, hvoraf det kom tilsyne, at den ene var Toldassistent, den anden Sagførerfuldmægtig, begge for Øjeblikket bosiddende i Havnestedet ligeved; desuden, at Fuldmægtigen var barnefødt i Sandby, endvidere at de nu skulde til Byen og deltage i Festen, som holdtes samme Aften i Anledning af, at det den Dag var halvhundrede Aar siden, at Klubselskabet stiftedes.

„Noget af det latterlige," sagde Sagførerfuldmægtigen og lo, „er, at de to gamle Veteraner skal være med . . . Ja for ellers

tror jeg, alt er meget velvalgt . . . men at de indbydes, de to . . . og som Æresgjæster . . . det er jo langt bort i Natten."

„De to Veteraner? . . . hvem er det?"

„Det er to Gamlinger. Som ganske unge Mennesker har de været med at stifte Klubben. Det er Kjødeksportør . . . forhenværende Saltkjødeksportør Smuk og en gammel Hr. Grunck . . . ogsaa noget forhenværende . . . jeg tror, han engang var Vinhandler."

„Naa . . . hvad er der ellers med dem?"

„Jo, den ene af dem, Kjødeksportør Smuk . . . han heder mellem Venner og Brødre Yorkshiresvinet. Det Navn fik han for mange Aar siden. En Slagter i Sandby havde kjøbt hjem et svært Yorkshiresvin, som laa i en Kasse og blev beseet af mange. Saa kom en Kunstmaler — ja, det skulde have været en Kunstmaler; han laa udenfor Byen og malte Otto Ullgaards Hus — saa kom han og saa ned i Kassen, og han sagde: „Men der ligger jo Kjødeksportøren . . . Godmorgen, Smuk!" Og saa lo naturligvis alle, saa de higsted. Naa, det var vist ikke daarligt sagt. Han ligner jo noget sligt.

Men den anden," fortsatte Fuldmægtigen og lo endnu mere, „han er da som den sande Satan! . . . det er altsaa Vinhandler Grunck.

Ham fik man da trukket ned fra det Værelse, hvor han de sidste ti Aar har siddet den udslagne Dag og givet Lyder fra sig . . : Du forstaar, af hvad Slags. Naa, han kan ikke hjælpe for det; det er en Sygelighed hos ham, som Doktoren endog har et latinsk Navn paa. Og naturligvis, han kan jo trods den være en hæderlig Borger. Men . . . hvad? at præsentere sligt for en festlig Forsamling? Naturligvis . . . da denne Svaghed blev forelagt Kommiteen med Spørgsmaal om, hvad man skulde gjøre, om Tonerne hørtes, saa kløed Herrerne sig bag Øret og beslutted at lade Manden blive hjemme. Men saa kunde det jo heller ikke gaa an at bede Yorkshiresvinet . . . han var jo heller ikke noget Pragtexemplar. Vel, begge blev strøgne af Listen. Men det gik ikke saa glat. For Yorkshiresvinet holder af god Mad og Drikke. Og da han skjønte, at en Halvhundredeaarsfest ikke løber af uden begge Dele, saa . . . ja saa gik han til Klubbens Direktion og gjorde en stor Badulje, fordi han ikke blev buden. Og Enden blev da, at baade han og den anden med Tonerne blev buden."

„Naa . . . hvem andre er der saa. Jeg kjender jo næsten ingen."

„Det gjør ikke noget. Du bliver nok

kjendt. Ja, hvem er der? der er Formanden, Konsul Sparr, som Du jo kjender . . . og Kaptejn Tambs og Kandidat Rick, en meget kjendt Mand i Byen . . . ja, saa er der ogsaa Kaptejn Stahl."

„Kaptejn Stahl? hvad? skal han der? ham har jeg haft paa Moen, da jeg exercerede. Jeg synes, han ser ud . . . hvad? . . . kold. Har Du seet ham? læg Mærke til de Øjne, de er sgu kolde. Jeg havde nær sagt lumskelig kolde."

„Ja, det er sandt nok."

„Jeg husker ham engang, han saa en Soldat falde i Svime. Ja, Manden faldt ende ned. Saa raabte han, som en raaber til en Hund: op med sig! ikke noget Gøgleri! ikke nogen Komedie! . . . naa, det var slet ingen Komedie . . . Soldaten havde Hjertefejl . . . døde to Dage efter."

„Naa ja . . . sligt kan jo let siges, og ikke menes saa farligt. Han er i Grunden en kjæk Mand . . . han har nok turet vildt i sit Liv."

„Ja . . . men saa kan jeg fortælle, at det er ikke bare almindelig glad Turing, han har drevet. Der skal nok være noget, noget uklart, mildest talt uklart ved hans Forhold. Men, Gud bevares, han er i mange Maader en dygtig Militær, og han staar nok vel an-

skreven hos sine Overordnede, hørte jeg . . . Han ved vel at være fin og venlig i rette Tid. Jeg saa ham engang, da han talte med den kommanderende General . . . naa da! det var Konversation. Jo. der skal nok sees stærkt gjennem Fingre med ham i mange Henseender."

De sad en Stund uden at tale. Pludselig kom en af Besætningen ind og tændte Lampen. De to Herrer spurgte: „Hvor langt er vi?" Og Matrosen svarede: „Vi er ved Tangen."

„Naa!" raabte de begge. De rejste sig og gik udenfor paa Dækket. Taagen havde lettet, eller den fandtes ikke saa nær Land: Himlen var næsten klar, og Byen med dens Lygter saaes ganske nær.

Nogle af Klubbens Medlemmer begyndte at feste allerede Kl. tre om Eftermiddagen; men den egentlige Fest tog sin Begyndelse Kl. 7. Alt var snart den muntreste Stemning. Alle var tilstede; de to Veteraner Vinhandler Grunck og Kjødexportør Smuk sad hver for sig i Samtale med et Par af Klubbens ældre, mere fremragende Medlemmer.

Man gik tilbords, leende og snakkende. Formanden bukked for de to Veteraner og

placerede dem øverst ved Bordet blandt Festkommiteen.

Suppen kom, og derpaa Laxen, der var skinnende rød og meget fed. Til denne blev der drukket en Mængde Bordeaux, en god, let Leoville. Den jevned Humøret, satte ligesom en Taktstok i Vejret og stemmed Selskabet sammen til en fredelig Begejstring. Den gjorde, at man ikke hensynsløst skraaled op; man lo lempelig og drak hinanden til.

Men Retterne skred frem over Bordet, fulgt af andre Vine, og Stemningen blev højere. Endnu gik alt meget harmonisk. Saa kom pludselig en høj Røst fra et af Bordene. Hvad var det? . . . naa det var Bondeløjtnanten Halvor Flaaland, som skjældte Bordvinene ud og vilde have noget stærkere. Og han fik da ogsaa fat paa en liden brun Karaffel Rom og drak meget af den. Men den skulde han ikke have rørt efter Vinvarerne; thi den virked ikke godt. Han blev, efter først at have leet og været meget frydefuld, aldeles stum. Og han blev efterhaanden blegere — indtil han rejste sig og gik ud, mens den gamle danske Opvarter Gulland gik efter ham og rysted smilende paa Hovedet: „En Sodavand, Hr. Løjtnant . . . De skal have en Sodavand . . . Hold

Dem flink, Løjtnant Flaaland . . . ikke herinde, Løjtnant Flaaland . . . ikke herinde."

Klubbens Selskaber og Fester var bekjendte for at være urolige nok. Denne Halvhundredeaarsfest tegned til at blive meget urolig, trods dens fredelige Begyndelse. Ja, da Desserten og Champagnen kom, braged af og til en Latter løs, saa det klirred. Man samtaled to og to, og man samtaled ivrigt. To Kaptejner havde hinanden fat i Frakkeopslagene og disputered om, hvorvidt to Batterier skulde ligge paa Holmen udenfor, eller om de skulde ligge ligeved Byen. Den ene af dem raabte under mange Afbrydelser: „Men det som De der siger . . . det, som De der siger . . . det holder ikke Stik . . . Det har jo ikke med den Sag at gjøre . . . Det minder mig . . . om ham, som skulde have ny Sadel . . . Sadel . . . og han fik den fra Sadelmageren . . . Men saa sagde han til Sadel . . . mageren: men se denne Sadel er ikke gjort efter mit Hoved . . . saa svared Sadelmageren: nej, den er heller ikke gjort . . . efter Deres Hoved, men efter . . . efter Deres Ende."

Den anden Kaptejn grunded over dette, og imens glemte begge de to Batterier, og hvor de skulde ligge.

Rundt om virked Vinen. Nogle af den

Mængde Taler, der holdtes, endte i den værste Taage. Men tidt gjorde den Omstændighed, at det flød ud for mange, sit til, at de blev endnu ivrigere, at de slog ud med Haanden og blev ved med sit Skvalder — indtil maaske en dunked dem i Nakken, saa de misted Glasset, eller slog dem bagfra mellem Knæleddene, saa de dratted omkuld.

Nogle nøgterne, forstandige Mænd gik omkring og rysted paa Hovedet: Naar man var velopdragne Mennesker, saa maatte man ikke gaa løs paa den Manér.. Men det hjalp ikke, at de rysted paa Hovedet. Larmen blev ikke mindre; dér sang en, dér havde en anden for tiende Gang besteget et Bord, hvorfra han paa Død og Liv vilde holde en Tale for Island. Det gik endda, saa længe alt var Venskab. Men der stod jo to midt paa Gulvet og læste op for hinanden, begge unge Mænd i stiveste Puds, den ene med Rose i Knaphullet. Pludselig faldt et Ørefig og i næste Nu for de sammen. Man prøved at skille dem ad, men det var umuligt at faa dem fra hinanden. Og da de faldt overende og vælted et Bord samt en fuld Mand, der vilde mægle, saa blev de kort og godt kasted udenfor.

Man troed jo, at de snart vilde holde op. Men en Stund efter ser nogle én komme ind,

som de først ikke kjendte; men som de siden opdaged var den ene af de to. Ham var det nu daarligt bevendt med. Han havde ikke bare mistet Rosen, men tillige sin Flip, det hvide Halstørklæde og den ene af de lange Kjoleskjøder. Nu gik han omkring og stirred besværligt ud af sit ene brugbare Øje; thi det andet var lukket i Smerte. To Opvartere tog ham fat og baded hans Tindinger og flere omtaagede Herrer kom til og bad dem (de talte som skulde den anden være tilstede) være skikkelige. Noget efter kom den anden ind, og ham tog man ogsaa under Behandling; thi han var ikke mindre ødelagt. De saa nu ud som to angerfulde og alle troed, at de var komne til Fornuft. Men efter at have styrket sig traf de hinanden endnu engang i Korridoren, hvor ingen saa dem. Og tror man ikke, at det for tredje Gang gik løs? Jo, det gjorde. En lang Stund laa de og vred sig og slog hverandre, og da den danske Gulland og en anden Opvarter tilfældigvis kom den Vej, saa de noget ligge og røre sig derborte, som viste sig at være de to fra før, der nu saa slig ud, at man næsten ikke kunde se, hvad de var gjort af . . .

Noget for sig selv i den ene Sal sad Kaptejn Tambs og Kaptejn Stahl. De havde været sammen paa en lang Ridetur tidligere paa Eftermiddagen og havde mødt frem til Festen med en umaadelig Appetit. Og de havde spist en Mængde og drukket ikke mindre. Begge var røde i Hovedet, og Carsten Stahls Øjne var noget sprængte. Som altid, naar han havde drukket stærkt, talte han noget utydeligt, som raaded han ikke ganske med sin Tunge.

De lod i Førstningen til at more sig over den Drukkenskab, som langsomt bredte sig rundt i Salen og over Mandefaldet, den bragte med sig. Selv sad de vistnok fulde af Vin og stærkere Drikke, men ganske urørlige.

Pludselig sagde Stahl efter at have tiet en længere Stund: „Sagde Orne, at han vilde komme i Aften?"

„Ja . . . han sagde, at han vilde komme."

„Han er endnu ikke kommen?"

„Nej, jeg har ikke seet ham."

Carsten Stahl skjænked sig et stort Glas Kognak og tømte det. Han blev lidt rødere i Hovedet. Noget efter sagde han:

„Jeg skulde have Lyst til at faa ordentlig Sigte paa ham, den elendige Hanrej!"

Lidt efter tilføjed han:

„Ha, ha! tilsidst haaned vi ham jo. Han

blev jo altfor latterlig og det imponered ham, at vi tog det saa let, at han vidste om det. Vi brugte ham til at gjøre Vagttjeneste, hvad? ha, ha."

„Naa, han er kanske ikke meget modig i Grunden."

„Modig? nej han er ikke modig. Det var vor største . . . vor allerstørste Fornøjelse at han vidste det. Hun var brilliant . . . aa, hun var brilliant! Ingen er, som hun var . . . Jeg tog hende ofte bort for Næsen paa ham . . . fire Gange." . . .

Tambs sad tilbagelænet med halvlukkede Øjne. Han lod til at tænke sig om. Saa sagde han:

„Jeg kan ikke like, at Du bryster Dig af det . . . Det havde Du ikke gjort, om det havde været min Kone."

„Du er jo drukken," mumled Carsten Stahl og saa flygtig bort paa Vennen. „Hvad mener Du . . . Din Kone?"

„Jeg mener, hvad jeg siger. Du havde ikke brystet dig, om du havde været forelsket i min Kone."

„Er du gal? . . . Vil Du sammenligne Dig med Orne? . . . Du er da en Mand."

„Naa, Orne er altsaa ingen Mand; du behøved ikke at være bange for ham. Du

var kort og godt . . . ja jeg vil engang sige det! (han vendte Hovedet mod Carsten Stahl og stirred paa ham). Du var kort og godt fejg og lastefuld og grusom, da du gjorde den Bedrift . . . De tre Egenskaber har Du altid haft lidt af paa Bunden, jo Du har . . . naa, da Du var rigtig ung, skulde ingen tro det."

Endnu medens Kaptejn Tambs talte, vendte Carsten Stahl Hovedet langsomt og stirred paa Kaptejn Tambs igjen. Begge sad en Stund ildrøde i Hovedet ligeoverfor hinanden. Omsider smiled Stahl og mumled: „Lad os nu ikke blive latterlige. Vi er jo drukne. Jeg tror forresten, Du bestemt maa være meget mere drukken end jeg. Du har jo kjendt mine Affærer saa godt, at Du ved . . . at jeg . . . har haft nok af . . . Snerperi . . . og fruentimmeragtigt Fantasteri i min Tid . . . saa sætter man Pris paa . . . paa Naturlighed."

Da lo Kaptejn Tambs:

„Naa . . . der gives jo forskjellige Naturer i Verden" . . .

I dette Øjeblik kom tre andre Herrer til og satte sig hos dem. Disse havde mange smaa Tildragelser at fortælle. I det hele var Jubilæumsfesten meget vellykket. Mange var

nok overstadige, men hvad saa? der var ikke Halvhundredaars Jubilæum hvert Aar.

Pludselig hørtes nogle vældige Lattersalver fra et af Værelserne. Det var den Slags Lattersalver, der siger, at noget er paa Færde. De fem Herrer rejste sig og gik ind, hvor Munterheden hersked. Latteren vilde aldrig høre op. Det var let at se, at man lo af Vinhandler Grunck, thi alle saa paa ham, der han stod midt paa Gulvet, støttet til et Bord. Han lo ikke selv, han saa nærmest forbavset ud. Endelig stilned Latteren; man raabte til ham:

„Fortsæt! Bravo! Hurra!"

Den gamle raabte med anstrængt Stemme:

„Jeg fortalte . . . om det første Parti Kegler, mine Herrer! Men tillad mig at oplyse om, at der ikke skulde lees af det! . . . Thi der findes Stunder, da det er upassende . . . u . . . pas . . . sen . . . de! at le. Og mange Minder, der kan bringe Taarer i mine Øjne, knytter sig til den gamle Keglebane, som nu ikke er mere. Men, naar man er gammel og kan sige, at man har været glad i sit Liv . . . da siger jeg: Men er der da Maade paa Lykke?"

Nu hørtes pludselig noget fra den gamle, der i et Nu tændte Latteren paa Ny, og midt

i Larmen hørte man: „der har vi Salutten!“ . . . „der har vi Trompeten!“ . . . „Er der da Maade paa Lykke!“ Og Latteren vælted sig ud over de mere Drukne og de mindre Drukne. Man omfavned hinanden og brølte. Nogle knytted Hænderne og skreg: „Slaa ham ned, det gamle Asen! . . . giv ham Strambuks! . . . Kom med raadne Æg!“ Og pludselig tog en et fuldt Glas Rødvin, og det smaldt han den gamle Taler lige i Ansigtet. Vildskaben holdt ved: „brænd noget Røgelse efter det Bæst!“ . . . „brænd Papir!“ . . . „op med Vinduerne!“ — Man tog alt og kasted efter ham: Æbler, Vinglas, Flaskekorker, syltede Svedsker . . .

Først da mange havde spredt sig, blev det roligere, men endnu mumled og lo det paa alle Kanter.

Den gamle Fløjte var naturligvis rasende. Han rysted af Sinne. Han fnøs og tramped i Gulvet. Han for omkring og trued til alle Sider med knyttede Næver:

„Forbandet Pak!“ skreg han, „forbandet Pak! Pak! Forbandet Pak!“

Saa forsvandt han ud af en Dør og kom ikke tilbage.

— Men efter dette skulde man have seet den anden Veteran, Kjødexportør Smuk, York-

shiresvinet. Han gik omkring paa sine tykke Ben og følte sig. Han trykked Formanden i Haanden og sagde, idet han ligesom overbærende rysted paa Hovedet: „naa, det gjør jo ikke noget! det var jo i Grunden en meget fornøjelig Komedie.“

Yorkshiresvinet drak mere efter dette. Han fik Plads mellem nogle ganske unge Herrer, og han fortalte dem obskure Historier fra sit paa mangeartede Oplevelser rige Liv. Disse Historier vakte Begejstring, og det endte med, at en af de unge holdt en Tale for ham som Repræsentanten for den glade Alderdom, der jo var Ungdommens Maal . . .

„Hr. Exportør Smuk længe leve, Hurra!“

„Hurræææ!“

Yorkshiresvinet rejste sig med Besvær og smiled og takked omkring sig. Men saa drukken var han, at han strax maatte sætte sig igjen. Og pludselig sov han af. Han sov ind, der han sad, uden at nogen vidste et Ord af det. Gjennem Næsen kom nu en lang, regelmæssig Tone. Den lød velbehagelig, som gotted han sig ved at sove. Hans gamle, fede Ansigt glinsed af Sved. Han sov, som om han aldrig kunde vaagne mere.

De unge Herrer sad og saa paa ham, og en af dem gav sig til at pynte ham til Moro

for de andre. Han tog Georginer og Asters fra en Vase, og disse Blomster stak han i Halsen, bag Ørene og i Brystet paa den sovende. Yorkshiresvinet sank under Søvnen ned i Sofaen. De unge Herrer hjalp til, saa han snart laa der, saa lang han var. Nu tog en af dem en Knappenaal og stak ham i Armen flere Gange. En Gang vifted Yorkshiresvinet for sig med Haanden, som naar en slaar Fluer bort i Søvne. Men ogsaa kun en eneste Gang. Den unge Herre stak, saa de andre lo og skreg paa samme Tid. Yorkshiresvinet rørte sig ikke mere. — —

Det begyndte at blive sent. Mange af Festens Herrer var gaaed hjem eller andetsteds. I den store Sal var alle Lys slukked. Endnu stod de fleste Borde fulde af halvtømte Flasker og Glas, som Opvarterne ikke fik Tid til at rydde bort i Nat. Hele det talrige Selskab var smeltet sammen til et Par smaa Grupper, der sad og samtaled i de mindre Værelser.

— Endelig havde de unge Mennesker leet nok af Kjødexportøren, og de skulde til at rejse sig (Værelset, hvori de sad, var halvmørkt; Opvarteren havde kun ladet et Blus brænde), da Frederik Rick kom hen, hvor de sad. Man blev forundret ved først nu at se

ham: hvor havde han været? Hvorfor havde man ikke seet ham før i Aften?

„Naa hvad?“ svarede Frederik Rick, elskværdig som han plejed, „jeg er gammel, det er det hele. Husk, at jeg tager Styrtebad hver Morgen for min kjære Helbreds Skyld. Jeg har ikke Raad til at give saamegen Sundhed ud paa en Aften, som slig Halløj koster. Hvordan har her været forresten? . . . brilliant? . . . Men hvad er det? — han peged paa Yorkshiresvinet — Der ligger jo vor vakre Smuk, garneret med brogede Blomster. Hvem Fanden har gjort det Mesterstykke? . . . Jo, han tager sig i Grunden ud nu. Han er ligefrem anrettet . . . Jo da, slig servered man i de gode, gamle Dage Svinene, naar de kogtes hele. Han er paa en Maade prægtig, der han ligger . . . stilig . . . aa, De maa da have et trangt Skjønhedsbegreb, naar De ikke kan indrømme det. Eja, hvor han skinner i hvidt og rødt . . . Blomster bag Ørene . . . udmærket!“

„Men hvor har De været før i Aften? hvorfor kommer De først nu, Hr. Kandidat?“

„Ja, det er en Historie for sig selv,“ svared Frederik Rick og skjænked sig et ganske lidet Glas Sherry. „Jeg har i Grunden

været mange Steder ... Men hør engang, har nogen seet Skibsrheder Orne her nu?"

„Nej, han har slet ikke været her."

„Er han slet ikke kommen? Jeg troed, han var her. Jeg forlod ham for en halv Time siden. Han sagde, han vilde gaa herop. Og han gik, og jeg tog Vejen hjemover; men saa fik jeg Lyst til at gaa herop og se Festens Ende, Drukkenskabens slette Følger, og saa gik jeg herop alligevel."

„Men hvilke mange Steder er det, De har været før i Aften?"

„Naa, saa lad mig komme ud med den hele Historie. Jeg havde altsaa det gode Forsæt ikke at gaa herop, men at gaa tidlig i Seng og sove de bekjendte Timer før Midnat. Jeg sidder altsaa i min Stue og læser i en Bog om de mangfoldige Kryb, som lever paa Havbunden — en meget underholdende Bog. Saa ... netop som jeg skal rejse mig og gaa ind i Soveværelset, ringer en paa Døren. Det er Orne. Han kom da indenfor og sad hos mig en Time eller kanske to. Siden gik vi en lang Tur sammen. Op til hans Hus, omkring det og ind omkring et af Vandene deroppe. Ja, han fik mig snurrigt nok med trods den sene Tid. Naa, han bad mig ganske indstændigt gaa med ham. Men da

da skulde De have hørt ham snakke om, hvor sligt Vand var noget for sig selv. En Høstnat, en stille Høstnat — og Vandet var stille. En urolig Høstnat med Angst i Luften — og det glatte, rolige Vand pladsked, det gik ligesom langs Stranden paa vaade Fødder. Han havde i det hele taget travelt med Vandet. Han snakked noget underligt om Syndfloden . . . om alle dejlige Damer, som drukned da. Han paastod, at Tyrken havde beholdt noget af Syndflodsideen hos sig. De hævned ogsaa Overtrædelse med Vand. Alle utro Koner blev druknede."

„Ha, ha, spurgte De ham saa ikke, hvorfor han lod sin Kone rejse til Sydamerika."

„Nej, det spurgte jeg ham ikke om," svarede Frederik Rick kort.

Lidt efter vedblev han:

„Ja, dette hendte før Jeres Tid; men jeg husker endnu, at Fru Orne rejste paa en underlig Manér. Han sagde nok en vakker Dag: min Kone er rejst! men hun blev borte, det er det hele. Ingen saa Skibet. Ingen saa, at hun gik ombord. Alt havde hun ladt tilbage . . . Naa, det kan jo forklares altsammen. Men I skulde have hørt Orne snakke i Aften. Det var en aparte Snak,

kan I tro . . . Gud bevare mig, hvor han vist er ulykkelig."

De unge Herrer mumled: ha og ja. Pludselig sagde Rick, som kom han i Tanker om noget:

„Det er sandt . . . Han skal rejse fra Landet om nogle Dage. Og ved I, at han har solgt sin Forretning?"

Flere af de unge Herrer var Handelsmænd, saa dette interessered dem. Der hørtes Ord som: „Har han solgt sin Forretning?" . . . „Det er jo en Nyhed! . ."

„Til hvem?" spurgte en.

„Ja . . . jeg husker ikke Navnet . . . det var til en Mand fra en af Byerne østerpaa. Naa, det gjorde Orne jo kanske klogt i. Han er jo altid paa Rejse, saa den Forretning skjøtter vel meget sig selv."

I dette Øjeblik kom den danske Opvarter Gulland til med en Flaske og nogle Glas. Han saa blid ud og stirred stivt hen for sig, hvad gjærne ældre Folk plejer at gjøre under en let Rus. Han bukked for Frederik Rick.

„Jeg har ikke seet Kandidaten før nu."

„Naa Gulland," svared Frederik Rick, „har De savnet mig?"

„Det er jo netop det, jeg har," svared Gulland, „men vil Kandidaten se. Jeg havde

det paa Følelsen, at Kandidaten kom. Og derfor satte jeg denne Madeira til Side. Der fandtes kun fire Flasker af den Sort. Den var bestemt for Festkommiteen; men jeg satte denne til Side. Og vil nogen af de unge Herrer melde mig, saa kan de. Jeg skal tage det. Jeg har bred Ryg."

„Og den er til mig? Det er meget elskværdigt af Dem, Gulland. Malvoisier . . . tak skal De have. Lad den saa flyde."

Gulland trak op og viste Korken frem:

„Vil De nu se paa den Prop. Den har holdt sig længe. Den er som en Bolsche."

Saa skjænked han i, og de drak. Madeiraen var virkelig brilliant. Den havde den ægte, fine Madeiras Evne til at fylde i Munden; ja den trængte med sin Smag af krydrede Blomster og gammel Røg til Ganens fjerneste Kroge.

Gulland stod hos og var opmærksom. Han saa paa Kandidat Rick og denne nikked alvorligt.

„Ja den," raabte Gulland begejstret, „den er en Madeira, som flyder!"

„Det har De Ret i . . . . . Hør, Gulland, har De ikke seet Skibsrheder Orne her i Aften?"

„Jo . . . jeg saa ham lige nu. Han sidder

i Kabinettet . . . Der sidder endnu en Del Herrer. Ellers er alle gaaede."

„Naa gjør han det? saa gaar vi did," sagde Rick. — Bring Madeiraen derind, er De snil . . . Men Smuk — hvad skal vi gjøre med ham?"

De tog fat i Exportøren; men han laa hen som en Melsæk.

„Nej, han faar blive liggende. Nu faar vi lægge ham til Rette og saa sover han her til i Morgen. Det er for drøjt Arbejde at slæbe ham med saa sent."

„Nej, det gjør heller ikke noget om han ligger der," bemærkede Gulland, „det har hendt før, baade i min Tid og før min Tid. Han er jo gammel her. Og er de Herrer færdige her, saa slukker jeg Blusset."

De gik ind i Kabinettet, og de saa nogle sidde ved et Bord. De studsede ved at se Carsten Stahl og Skibsrheder Orne sidde temmelig nær hinanden. Kaptejn Stahl begyndte tydeligvis at blive ældru igjen. Han saa bleg og træt ud. Men Skibsrheder Orne var rød og ivrig. Han snakked baade med den ene og med den anden. Men stundom hendte det ogsaa, at han blev borte for et Øjeblik. At han ikke saa og ikke hørte

noget omkring sig. Saa vendte han ligesom tilbage og snakked paany.

„Se, Kandidat Rick!“ raabte han, da Rick satte sig ned. „Jeg prøver paa at forklare disse Herrer, hvad jeg forklarede Dem, og hvad De indrømmede Rigtigheden af; men det gaar ikke saa glat her.“

„Husk, Hr. Skibsrheder, at De forklared mig det i den . . . hvad skal jeg sige? . . . i den vilde Natur og ved Nattens Vind og ikke omkring et firkantet Bord.“

„Det gaar ikke an at gaa derud nu,“ indvendte Orne ganske alvorlig . . . „Men jeg synes, det maa forstaaes. Man siger, at Tyrken er grusom. Men vi kan ikke maale ham ved vort Alenmaal. Jeg siger altsaa: naar Tyrken drukner sin utro Kone i en Sæk, saa tager han en stille og bedrøvet Revanche.“

To ældre Herrer lo meget: „Han faar altsaa,“ sagde den ene, „naar han drukner sin Kone, en ganske stille og bedrøvet Revanche. En bedrøvet Revanche, ha, ha!“

„Ja,“ fortsatte Orne og strøg sine tynde, graa Haar, „jeg har det selv fra en Tyrk, jeg kjendte meget godt. Jeg har jo kjendt mange Folk! for jeg har været mange Steder i Verden. Og dette var altsaa en Tyrk, som

jeg kendte. Jeg sagde til ham: „Jeg tror nu alligevel Tyrken græder, naar de drukner den utro Hustru.“ Og han svarede: „Muselmanden græder ikke; men hendes Død er ham en Slags sørgelig Fornøjelse for al Svie og Sorg. Kan de ikke tænke Dem, at det er, som det skal være: en varm, vellystig, troløs Kvinde i en Sæk. Og at det er endnu mere som det skal være: hun er i Sækken, naar Sækken kastes ud i Vandet og synker til Bunds. Ser De, nu ligger denne hvide Krop og rører sig, rører sig heftigt, ustandseligt. Lad den det, den har nok før tumlet sig i de Nætter, hun bedrog ham. Aa, hvor der dog er meget Liv i hende. Naa, om en Stund stilner det af, kanske nu og da et heftigt Ryk, men stillere og stillere bliver det. Og Muselmanden ser, hvor hun tilsidst ligger der uden at røre sig. Og hendes Mund og hendes Øine og Øren er fulde af Vand, hun er kold og stiv, Døden soner . . . Muselmanden stirrer hen for sig, som om han saa hende. Som sagt, han har haft en sørgelig Fornøjelse for al Svie og Sorg. . . . Ja slig snakked han. Jeg forstaar ham.“

Mange af Herrerne saa paa hverandre og smiled. Andre rynked paa Næsen og trak paa Skuldrene. En og anden saa dulgt

bort paa Kaptejn Stahl. Denne sagde ikke et Ord, røg en sort Cigar meget roligt og stirred ufravendt paa Skibsrheder Orne, som nu var ganske taus. Stahls Mund var hele Tiden trukket en Smule til Siden. En Slags Haan eller maaske et Smil.

Men en kort Stund efter rejste Kaptejn Stahl sig pludselig og gik ud gjennem Værelserne uden at sige Godnat til nogen. Man hørte ham støde til Borde, saa Glas faldt overende.

De fleste saa forundrede op. Enkelte af de unge Herrer smilede. En hvisked: Nu gik han. Han forstod nok, at Orne gav Hentydninger.

— Noget efter gik de andre, Festens sidste Gjæster, ogsaa. De blev forundrede, da de hørte, at Opvarteren, som lukkede dem ud, ikke havde seet Kaptejn Stahl gaa sin Vej. Men de var for trætte til at tænke stort over dette. Da de gik hørtes en at sige til Skibsrheder Orne: „De faar godt Vejr til Rejsen!“ Ellers hørtes blot ligegyldige Ord som: „Nu er det klart, ganske klart . . . Vejrhanen peger mod Syd.“ Slige Ytringer, der falder om Vejr og Vind, naar man gaar hjem en Nat i den urolige Oktobermaaned.

* * *

Høstnatten vared ved. Langt ude paa Natten kom en aftagende Maane op mellem Skyer. Den stod underlig rød mellem dem og skinned ikke klart, før den naaed højere. Da var endnu Horizonten fuld af Skyer, der dukked frem og gled bort. Men den krumme Maane, som blev lysere, jo højere den naaed, rørtes ikke mere af dem. Den tegned sig blinkende klar mod den sorte Himmel og lyste op, hvor den kom.

Den kom ogsaa til den gamle Klubs Vinduer, og gjennem Vinduerne kom den ind i de efter Festen tomme Værelser og Sale, og den fik ved sin skjælvende Glans Væggene til at dirre og til at rykke tilbage. Den skinned ikke paa noget bestemt. Alt hvad den rørte, rørte den kun en Del af. Men ved dens Skin kom Værelserne, og hvad deri fandtes, tilsyne. Yorkshiresvinet saaes liggende paa en Sofa. Han sov en umaadelig dyb Søvn. Hans Ansigt skinned hvidt i Maaneskinsskyggen. Blomsterne sad ham endnu i Halsen og i Brystet. Hen laa paa Ryggen i den Stilling, Gulland havde anbragt ham i for Natten.

Men paa en anden Sofa i Værelsets mørke Hjørne laa en anden Mand og sov. Men under Søvnen udstødte han med sammen-

bidte Tænder nogle lange dæmpede Hvin. Og noget efter krummed han sig, saa han faldt paa Gulvet. Og de lange dæmpede Hvin holdt ved en lang Stund, blandet med Tænderskjæren. Saa omsider blev det stille. Og ikke et Pust hørtes fra ham mere.

Natten gik som før. Kun Yorkshire-svinets Aandedrag hørtes. Han laa som før. De lange, dæmpede Hvin kunde jo ikke vække ham.

XIII

Efter Alf's Bortrejse gik Ada for det meste ganske alene omkring.

En Dag kom Budskabet om hendes Mands Død meget uventet til hende. Hun fik vide mere: han var funden en Morgen efter en Fest i et af Klubværelserne, død af Hjertelammelse.

Netop Dagen før, hun modtog dette Budskab, havde hun faaet Brev fra Alf, der, da han skrev Brevet, var meget langt fra hende. Hun havde tænkt, da hun læste dette Brev: „mon han nogensinde kommer tilbage?“ Og som hun nu gik i disse Tanker, kom Budet om Carstens Død. Det trængte ind paa hende med en stor Uhygge. Hun tænkte nu: „hvor Menneskene er ensomme ... vi er ensomme alle ... Carsten er ensom og Alf er ensom, og jeg er ensom.“ Hun saa ud over Vorregaards Marker, Skoge og Fjelde.

Nu vinked de hende ikke til som altid før. Nu laa de søvnige og døve hen.

Hun rejste ned til Sandby. Hun var tilstede ved Begravelsen. Ingen af Følget kjendte hende. Hun sad for sig selv med sine Tanker. Thi meget rørtes hos hende. Tankerne kom i store Skarer: hvide, gyldne og mørke Tanker. Og disse Tanker strøg hende forbi som Skygger. Hastig blev de synlige, hastig forsvandt de.

— Da hun kom til Vorregaard igjen, følte hun sig meget svag og nedbøjet. Det hjalp hende dog, at hun den næste Tid fik meget at overtage med at ordne Carstens Gjæld; (ja denne Beskjæftigelse hjalp virkelig til at sprede hendes Tanker) thi Carsten havde efterladt sig megen Gjæld. Hun vidste jo, at hendes Fader havde betalt hans Gjæld flere Gange. Men trods det var der megen Gjæld fra den Tid, hendes Fader leved.

Og da dette var besørget, kom noget andet ind paa hende: Et Brev fra Alf meldte hende, at han snart kom hjem — om en Maaneds Tid eller to. Nøjere var Tiden for Hjemkomsten ikke angivet. Men hvor dette Brev glæded hende. Thi det forrige, hun havde modtaget, meddelte hende til hendes Sorg, at han, Alf, nu var bleven Styrmand

paa et engelsk Barkskib: „hvor jeg holder af at være. Der er saa stille hjemme. Hvor en færdes hjemme i Syd og i Nord er der saa stille.“

En Dag kom han pludselig ind ad Døren til hende. Hun blev heftig betaget ved at se ham. Hun kunde det første Minut blot mumle nogle utydelige Ord. Alf tog hendes Hoved mellem sine Hænder og nikked til hende og kyssed hende saa flere Gange. De sad nu sammen og snakked, og hun saa paa ham hele Tiden. Jo, han var hendes Alf fra før. Hans Øjne var jo som hos det gode Barn. Men noget andet blev hun ogsaa var: i disse Øjne laa endnu Langfarten, den Sejlads, der ej giver tabt. Han snakked ikke om den; men netop, naar han slet ikke snakked, mærked man, hvor hans Tanker drev omkring, drev for stærke Vinde langt ude paa Oceanet. Ja, dette sagde i tause Stunder hans stirrende Blik.

Og naar der kom frem hos ham noget som et Smil, da var det, som nærmed han sig Lande, han ikke før havde seet. Men som han nu higed mod for at tage de Herligheder, de frembød, i Favn.

Sjøfolk har næsten altid et Udtryk, en Mine, som de ofte ligesom standser ved og

synker tilbage i. Disse to: det lange, stirrende Blik og det ventende Smil havde Alf som sine.

Alf og hans Moder taled sammen. Hun nikked ofte til hans Ord. Hun kunde ikke andet; thi han var stærk. En Dag sagde hun rolig — hun kunde ikke sige det anderledes efter den Samtale, de havde haft —: „Jeg forstaar Dig, Du maa jo rejse ud."

Tre Dage efter fulgte hun ham over Moer og Klipper, den lange Vej til Sjøen. En Baad laa der og vented paa ham. Han omfavnede sin Moder, stærkt og varmt. Hans korte Ord klang saa urokkelige, saa kjærlige, at hun blev underlig rolig og sagde: „Kjære Alf, jeg ved, at Du holder af mig." „Holder af Dig?" han saa paa hende og gjentog endnu en Gang: „holder af Dig?" ... Maaske kom han i Tanker om noget; thi nogle Taarer tindred i hans Blik, dem han ej søgte at skjule. —

De næste Dage gik hun trods den besværlige Vej helt ned til Sjøen og stirred ud over. En Pige paa Vorregaard der saa hende gaa, gik hen og spurgte, om hun skulde følge Fruen. Men det vilde Ada ikke. De tre Gange gik et Par Gaardskarle hende i Møde: thi det blev sent.

— Ada plejed i disse Aar, medens hun

leved ganske ensom, at staa tidlig op og gaa ned i Haven, naar da Aarstiden og Vejret paa nogen mulig Maade tillod det. Der kunde hun da gaa omkring og se efter om de Urter og Blomster og Træer, som hun i den Tid sørged for, spired, og hun kunde plante nye. Alle paa Vorregaard vidste jo godt, at hun var der. Og naar Pigen skulde hente hende til Frokost, søgte hun hende ikke i noget Værelse, men i Haven med en eller anden Blomst, under et eller andet Træ.

Den lange Dag tilbragte hun oftest i sit Værelse, hvor Forvalteren af og til søgte hende og meddelte hende Ting, hendes Gaard vedkommende, og spurgte, hvad der skulde gjøres med de Ting. Hun var ganske ivrig i den Slags Sager, og Samtalen med Forvalteren kunde ofte vare længe. Naar han saa endelig var gaaet, lod det ofte til, at endnu flere vigtige Ting kom hende i Sindet. Thi hun trak ofte i Klokkestrængen og bad Pigen, som kom, hente Forvalteren. Der var endnu noget hun vilde sige ham.

En Formiddag, netop som hun havde sat sig til Rette i sin Stol, meldte man hende, at en Herre, der vilde hilse paa hende, vented hende i den blaa Stue. Hun gik derind og

saa nu en ældre Herre komme sig i Møde, som hun ikke kjendte.

„Frue," sagde han, „jeg vilde hilse paa Dem. Jeg var en Ven af Kaptejn Stahl. Mit Navn er Værksejer Nils Maag, forhenværende Løjtnant. Jeg har engang nydt Deres og Deres afdøde Mands Gjæstfrihed . . . det var paa Børge Fæstning. Men det er vel nu en tredive Aar siden. Saa De har jo al Grund til at finde det overflødigt, at jeg nu aflægger Dem et Besøg."

Ada nikked: „Jeg husker det godt. De fortalte meget om Deres mange og lange Rejser."

„Det gjorde jeg vist. Og saavidt jeg husker, var I begge elskværdige nok til at høre efter, hvad jeg sagde . . . Nuvel, Frue. Det var dengang. Og dengang er ikke nu. Meget er jo forandret. Carsten Stahl er død."

Ada nikked igjen.

„Det gik hurtigere, end jeg havde ventet . . . Og deres Søn?"

„Han farer til Sjøs . . . langt til Sjøs ogsaa . . . han er ialfald indtil videre noget urolig af sig."

„Saa . . . Deres Søn er til Sjøs? . . . Saa har De det meget ensomt, Frue."

„Nu ja . . . her er jo temmelig ensomt. Og dog . . . jeg føler ikke Ensomheden videre."

„Nej," svarede Værksejer Maag langsomt, „det er alligevel lettere at være ensom, naar man er gammel, end naar man er ung. Og da De var ung . . . fra de Dage af husker jeg Dem . . . da var De ikke ensom, Frue."

Der blev et Øjebliks Taushed. Saa fortsatte Værksejer Maag:

„Det er noget, jeg gjærne vil sige Dem, Frue. Jeg traf Kaptejn Stahl nogle Gange. Han talte ikke meget om, hvad der vedrørte Dem og ham. Men saa meget kan jeg sige: sin Kjærlighed til Dem, Frue, beholdt han — trods det, De ved, og mere."

Ada sad først længe uden at svare. Det syntes maaske, som hun intet kunde sige. Men saa begyndte hun at tale, brugende mange Ord, som ofte de Mennesker gjør, der er vant til at tie meget.

„Paa en Maade undrer det mig, Løjtnant Maag (tillad, at jeg kalder Dem som dengang), at jeg taler med Dem, som i Grunden er mig fremmed, om Ting, som jeg aldrig har talt om til nogen. Men naar jeg nu tænker efter, saa husker jeg, at jeg ogsaa følte mig meget tryg ligeoverfor Dem, da De for længe siden gjæsted os paa Børge. Jeg tænkte da: den

Mand er et af de Mennesker, man kan betro sig til, og som ej vil misforstaa. Jeg siger dette, kun fordi jeg vil sige noget og spørge Dem, som den kloge Mand, De er. Husk, naar man, som jeg, gaar omkring i sine egne Tanker, saa gjør man sig ofte Rede for Ting, som man ej tænkte paa før, da Livets tilfældige Hændelser optog en. — Hvad kalder Manden Kjærlighed til Kvinder? At den ene Kvindes Øjne smægter, at den anden Kvindes Øjne flammer? At den ene Kvindes Sind er bøjeligt, at den anden Kvindes Sind er heftigt? At den enes Vækst er slig, mens den andens Vækst er saadan? At han elsker dem begge — maaske flere. At han elsker den mest, som han i Øjeblikket har været længst borte fra, og den mindst, hvis Selskab han længst har nydt. Er Mandens Betragtninger saadanne . . . Nuvel, en Kjærlighed af den Art vedrører mig ikke . . .

Jeg ved, at jeg gav ham alt, min Kjærlighed, mit Legem, min Sjæl. Da jeg derfor saa, at maaske kun en Smule var levnet mig fra hans Side, saa gik jeg fra ham. Thi, Løjtnant Maag, jeg er, om De vil, begjærlig, og jeg har aldrig villet dele med nogen.

Maaske Carsten Stahl selv og flere med ham anked over, at jeg ej vendte tilbage . . .

Hvad skulde jeg have gjort, om jeg alligevel skulde have levet med ham? Det hele er saa utænkeligt . . . jeg finder ikke noget Svar."

Værksejer Maag svared efter en Stunds Forløb:

„De har Ret, Frue. Det havde dog været umuligt."

„Mange Kvinder," fortsatte han, „siger nok, hvad De sagde. Faa eller ingen handler derefter. De, Frue, har handlet derefter. Og Deres iboende Natur gav Dem Kraften dertil. Det, synes jeg, er helt og smukt. Og for alt helt og smukt har jeg Beundring."

Siden talte de meget om Alf. Ada fortalte om hans Barndom, om den uforklarlige Udlængsel, der siden greb ham. Og hun fortalte om, hvor han, da han sidst var hjemme, var foranderlig og dog trofast, kjærlig og dog haard.

Værksejer Maag sagde pludselig:

„De siger, Frue, omtrent følgende: jeg har en Søn; han er stærk, ja paa en Maade haard, og han er dog kjærlig. Han er foranderlig, man tør ikke stole forvist paa ham, og han er dog øm og trofast. Naar De nu, Frue, ser, taler og tænker paa Deres Søn . . . har De saa ikke tænkt paa, at Carsten Stahl

havde noget af de samme Dyder og de samme Fejl? Husker De Carsten? . . han havde en stærk Udlængsel. Jeg husker, hvad han sagde til mig, da han var paa Børge . . . Nuvel, en saadan liden utilfredsstillet Lyst er farlig. Den kan æde om sig. Ingen ved, hvilke mærkelige Virkninger den kan have. De nævnte nylig selv, at De havde sagt til Deres Søn, at det var bedst, han gik paa Langfart, for at han ikke skulde gaa den Vej senere i Livet . . . De forstaar, hvad jeg mener, Frue . . . Og finder De, at noget sandt er i, hvad jeg siger . . . saa . . . naar De tænker paa Deres Søn med Kjærlighed . . . saa tænk i samme Nu paa Carsten. Da, Frue, vil Deres Søn tage sin Fa'r ved Haanden og bede sin Mo'r tilgive ham."

Lidt efter rejste Værksejer Maage sig:

„Min Visit har varet længe," sagde han, „jeg maa sige Farvel. Endnu et: Carsten talte en Dag om sin Forlovelsestid og om sit Ægteskab. Og nu siger jeg: Engang har De ejet ham, De elsked, saa fuldt og helt, som selv De, stolte Kvinde, kunde forlange. Lad det ogsaa være i Deres Sind, naar De mindes ham . . . . Farvel."

XIV

Da Ada nu atter gik i sine egne Tanker, husked hun ofte paa, hvad Nils Maag havde sagt. Det sære ved hans Ord var, at de virkelig virked derhen, at hvergang hun havde Alf i sine Tanker, saa kom Carsten med ham. Og fordi hun havde Alf i Tankerne hver Dag, idet hun længedes efter hans Hjemkomst, saa kom Carsten ogsaa ofte til hende. Hvor Nils Maags Ord dog havde forklaret meget ved ham. Og hvor de Ord lød i hendes Øren, at hun engang havde ejet ham saa fuldt og helt, som han hende.

I den Tid, som fulgte, kaldte hun et og andet Minde tilbage fra Haven, fra Skogen og fra Alléen, hvor hun og Carsten havde gaaet i sine Forlovelsesdage. Hun følte, medens hun kaldte, en Mildhed strømme til Hjertet.

Dengang vi var to, som elsked!

Noget som en fin Duft slog hende imøde. Og det hvisked ligesom: Minderne, de skal jo være borte. Mon de tør komme? Og hun følte pludselig Trang til at aabne sit Hjerte: „Naar man bli'r gammel og er meget alene . . . saa giver man efter. Og Tankerne er jo gode Tanker. Og det er fra dengang, jeg vil have Minderne frem."

Og Minderne kom listende . . . endnu bange, som frygted de Strænghed . . . og dog saa fine og skjære og ganske levende, ikke forulempede ved den bitre Tid, der havde manet dem bort. Det var Minder, og de nynned og de sang Mindernes vemodige, spinkle Sange . . . Minder, kun Minder det hele:

Der stod i Skogen et ældgammelt Egetræ, hvor Ada og Carsten paa sine Ture ofte havde taget Hvil. Der var et Sted under Alléen, hvor de under sine Rideture havde kysset hinanden, fordi Løvet paa det Sted skygged saa tæt. Og i Haven øverst ved det gamle Blomsterbed, der laa endnu Stenfisken og gabed, den hun havde stirret paa hin søvnløse Sommernat, da hun gik ud mellem Havens Træer og Buske, efter at hun havde seet ham for første Gang . . . . .

— En Dag kom hun pludselig i Tanker

om, at de Breve, hun havde sendt Carsten det halve Aar før Bryllupet, maatte findes. Hun havde Lyst til at læse de Breve. De maatte sikkert ligge i det Chatol, der efter hans Død var bleven bragt hende, og som hun kun flygtigt havde aabnet.

Nu fandt hun Nøgler frem og aabned det. Alle de smaa Skuffer trak hun ud, en efter en. Der laa mange Ting, som hun ikke ænsede, mange Embedsbreve, tykke. gule Papirer med højtidelige Stempler paa. Hun søgte videre. Der fandt hun nogle fra hans Moder; der var et fra hende selv, men fra en senere Tid.

Omsider fandt hun virkelig to af dem, hun søgte. Hun husked det ene, ja hun husked især det ene. Hun skrev det efter et forfærdeligt Snefald, der spærred alt. Hun husked godt den Eftermiddag, da hun skrev det, og hun sad netop i Værelset der ved Siden foran det lille sorte Ibenholdts Skrivebord. Naa, der stod det endog at læse: „Min Skrift er vist ikke tydelig denne Gang; thi jeg skriver dette paa det lille Ibenholdts Skrivebord i Hjørneværelset mod Nord, og det er saa lidet, at jeg er øm i min højre Arm, thi der er intet at støtte den mod.“

Men de Breve laa ikke paa Rad: flere

end de to var det hende ikke muligt at finde. Men der laa nogle sammen. Hun tog dem og saa Skriften. Da blev hun forundret ... det var jo Margrethe Lyders Haandskrift. Hvad skrev hun til Carsten om? Var det om hende, Ada? ... eller hvad? hun kjendte jo ikke Carsten saa nøje.

Hun tog et af disse Breve, og pludselig læste hun. Hun troed næsten ikke, hvad hun saa:

2den Maj.

„Ak, hvor jeg længes efter Dig! hele otte og fyrretyve Timer siden vi skiltes. To hele Dage og to hele Nætter, siden Du kyssed mig og favned mig sidste Gang. Kom da derud (denne Gang til Gamle-Marthe) og husk at gaa gjennem Birkeskogen. Jeg kommer fra den anden Side. Hvor heldigt er det dog, at vi har fundet de to gamle Kjærringer. De er dog ganske paalidelige. Ikke et Ord, nej, ikke et Ord tales om os, og vi er dog det heftigst elskende Par i den hele By.

Mon nu den mørke Frue er død hos Dig efter sin Rejse? Har den blonde Frue været, hvad hun saa gjærne vilde, en fordelende Urt?

Din tusinde Gange M.

4de August.

„Hvor tidt var jeg ikke paa Nippet til at sige til Ada: ak hvor jeg i Grunden misunder Dig din Mand. Men da jeg rigtig kom til at se, hvor Du kunde være som ham, jeg skulde begjære, var dog den Aften, da Du ved Festen for de engelske Officerer bestormed Fru Orne. Ja, den Aften kaldte jeg saamænd Lyn ned fra Himlen, som jeg sagde Dig, for at faa Ada til at se bort. Jeg har dog siden tænkt paa, at det maaske havde været bedst om Ada havde faaet Dig at se den Aften. Der var vel bleven Uvejr; men det havde vel drevet over og saa havde Du lært Kunsten at være forsigtig, som jeg har maattet lære Dig . . . . . .

. . . . . I Dag skal min Mand i stor Herremiddag hos V. Vi kan være sammen hele fem Timer. Mød hos Gorine Dale Kl. 5. Du tager Vejen omkring Moen, jeg gaar Hovedvejen. Ak, min Ven, Kl. er nu kun 12, det er længe til, ikke sandt? Hvor vil Timerne før den Tid gaa lange, og hvor de vil flyve, naar Du hviler i min Favn.

Tusinde Gange din

M.

1ste September.

Jeg skrev til Ada i Dag, for dog snart at bringe hende til Fornuft. Men Svaret bliver vel som før — desværre. Ja, desværre, Carsten; thi omend jeg nok kunde vælge at eje Dig alene, vilde jeg dog saa gjærne, at alt skulde blive godt mellem Eder. Jeg har jo Ada saa kjær. Hun er dog saa kjær og god, om end hun er meget stræng . . . . .

Ada læste ikke mere. Hun lagde Resten af Brevene tilbage. Og hun aflaased Chatollet og hængte Nøglerne, hvor hun tog dem.

Hun følte ingen Bitterhed og ingen Vrede. Hun følte kun en stor Forundring og noget som en Bedrøvelse inderst inde.

Og Minderne? . . . Hun jog dem ikke bort: men hun formaaed ikke oftere at kalde paa dem. Og saa blev de lidt efter lidt borte af sig selv.

Næste Brev, hun fik fra Alf, voldte hende Sorg. Han vilde nu svare ærligt paa, hvad hun saa ofte skrev og spurgte ham om, angaaende det at komme tilbage og overtage Vorregaard. Det kunde han ikke love hende. Han kunde nok nu og da gjøre en Afstikker

hjem, men bo der til Stadighed kunde han dog ikke. Hele Landet havde altid forekommet ham saa altfor stille. Han trængte nu mere og mere Uro og Færdsel og mange Mennesker, og det fandt han kun i de store Byer.

XV

En lang Rejse har mange Veje. Først gaar det henad en Vej, der er fugtig af Morgendug. Man føler næppe de Skridt, man tager. Saa gaar det gjennem livlige Stæder med Huse og Mennesker. Men man kommer ogsaa over mørke Fjælde. Og hele Tiden ser man sig omkring, og der hænder en saa meget.

Men saa kommer de lange Veje, der ligger for en, graa og øde. Hist og her gror nogle Blomster ved Vejen; men disse Blomster er ikke Blomsterne fra før. De har ikke de forrige Blomsters unge, myge Kraft; de er groed i karrigere Jord og i koldere Luft.

Stundom kommer isnende Vinde farende. Og ad Vejen, der ligger øde som før, gaar det længer og længer mod Nord.

Men i disse Timer, der gaar langsomme,

hænder der saa lidet, og der er lidet at fortælle fra dem. — — —

Men en saadan Rejse er Menneskenes Liv. Naar man gaar sine Dage gjennem de muntre sollyse Stæder, eller over mørke Fjelde, da er en Dag allerede en Tid og et Aar er en lang Tid. Og om Tiden gaar hurtigt, saa gaar dog hver Time, hver Dag, hvert Aar for sig. De former sig som Blomster, Perler, Taarer. Man mindes det Aar, og man smiler, medens Øjet tindrer. Man mindes det Aar, og Blikket bliver tungt som Bly.

Men som før er sagt: fra de lange Timer ad de øde Veje er der lidet at melde.

XVI

Hun lod Livet svinde. Efterhaanden havde hun lært meget, saa hun havde faa Savn. Desuden var hun meget træt. Og hun mærked, at hun rykkedes tilbage.

Derfor blev hun Ven med fremmede Ting, eller med det, som Menneskene kalder fremmede Ting: Naturen og Ensomheden, som stiger fra Jord og Himmel. Som har Ro og Trofasthed for dem, der kjender, at de viger.

Hun holdt af de tre Aarstider. Vaaren med dens urolige Kalden til Live, Sommeren med dens Brus og Høsten med dens Guld, naar Aaret daled. Vinteren fandt hun besværlig med sin Kulde. Derfor krøb hun de lange Vintermaaneder saa at sige i Hi og læste sine Bøger. De Bøger hun i sin Alderdom læste, var ikke dem med klingende Sange, der glæded hende som nittenaarig, da

den første Længsel mod Kjærligheden og Livet greb hende, ikke dem med haarde Sjælekampe, hun senere havde elsket, da hun selv havde prøvet Livet. Disse Bøger, hun nu holdt af, fortalte oftest om Ting, der havde hændt i en Tid, der laa langt borte, saa Kampene og Gnyet blev kun til svage Døn, dæmpet ved den lange Tid som ved et tykt Tæppe. Disse Bøger var at ligne med gamle Hoveder, der med Besvær rejste sig fra Graven og talte med halvlukkede Øjne. Og Ordene, de talte, var sløve Ord, der ligned falmede Gobeliner.

Det var i den mørke Vintertid. Men naar den Tid kom, da Livet begyndte paany, saa aabned hun sit Vindu, og hun mærked Jorden aande. Hun mærked den syrlige Duft af Løv, som sprat, hun mærked de første Insekter, der endnu søvnige af Vinterdvalen fløj klodsede omkring.

Men Sommeren var, naar Solen stod højt paa Himlen og gav det store Lys fra sig, i hvilket alt groed. Stundom kunde hun, særlig i den første Sommer, sætte sig hen i Stolen ved Vinduet og lade Solen skinne paa sig. Det gød en mild Kraft i hendes Legem.

Men en Dag, hun sad saadan, hændte

hende følgende. Hun vidste siden ikke, om hun havde sovet, eller om hun havde været vaagen.

Det forekom hende, at hun var meget ung, og at hun sad i en Krog i Vorregaards Have. Solen skinned paa hende, og en og anden Spurv sang i Træerne. Hun havde netop været inde i Kjøkkenet og snakket med Gartneren. De skulde den Eftermiddag høste Jordbær. Saa kom hendes Fader forbi og raabte: „Ada, Ada, kom nu ind, Ada!“ ... Alt var saa tydeligt, at hun, da hun aabned Øjnene, raabte: „Ja, Fa'r, ja!“ og vilde springe op og kunde vanskelig finde sig tilrette, der hun sad som gammel, affældig Kone.

Af og til var vistnok Ting fra tidligere Dage kommen til hende i Drømme. Men uden at danne noget tydeligt Billede. Ved denne Drøm greb hende en stor Vemod. Hun sad længe ganske stille og tænkte paa dengang, da hun som Barn løb omkring i Haven og paa Markerne. Hun tænkte paa den grønblege Urt, der duftød saa besynderligt, hun tænkte paa de lyse Sommerdage, da hun nikked til Blomsternes unge Piger og Blomsternes gamle Koner, og hun tænkte

paa de blanke Sommernætter, naar hun gik op og saa ud af Vinduet og hørte Natvinden suse.

* * *

Fra sit Vindu blev hun tilvens med mange Fugle. Sangere med kulørt Næb saa paa hende fra de nærmeste Kviste med sine klare Øjne. Og naar hun med sene Skridt gik en Tur henad Vejen, stod Myrens Kraaker og Skjærer hende ofte ganske nær, de nærmeste ikke mange Skridt borte. Og de lod sig ikke skræmme, selv om hun vendte sig og saa paa dem. Ja, en senhøstes Dag kom en Skjær flyvende lige ind i Stuen til hende gjennem Vinduet. Den skræpped og vipped med Stjerten og gik hen i en Krog og skræpped endnu engang. Indtil den atter nærmed sig Vinduet og fløj ud igjen. Ada havde gjerne undt den at sidde, hvor den sad; thi den skulde ikke have det forgodt derude. Dagen var kold og en bleg Sol hang bag nogle hvide Skyer uden at varme.

Fra sit Vindu saa hun de vilde Frugter, der stod og skinned i Høsten med sine barokke Former og sine brogede Farver. Tidt, efter at Bladene var blæst bort, og efter at Rimfrosten var kommen, stod et og andet

rødt Æble og funkled. Hun holdt af disse vilde Frugter. Der var en Tid i Oktober, som var de vilde Frugter lig. Skoven havde da deres brændende Farver, og Luften strømmed ind med en Duft som fra de vilde Frugters Saft.

Hun vaagned Dag efter Dag, Aften efter Aften sov hun ind. Hun mærked, at hun viskedes mere og mere ud, efter som Tiden gik. Hendes Ligegyldighed for Verden blev større.

Alle Mennesker, hun før havde truffet — hvor var de? Var de borte i en Sky, eller var de nær hende? Hun kunde ofte tro, at hun talte med en, som hun syntes, hun skulde have truffet før; men som hun nu ikke mere kjendte . . . Men hvor var hendes Søn, hvor var Alf? Mon han ikke vilde komme forsent, om han nogensinde kom til hende? Hun kunde saa vanskelig forstaa hans Breve. Kun et Hav — eller et stort Mylr af Mennesker, der rørte sig for hende som Skygger.

* * *

Hun mærked omsider, at hun nærmed sig Graven. Hun blev liggende til Sengs, og Doktoren blev hentet. En venlig gammel Mand, der snakked meget.

„Hun er jo meget gammel nu, og svag ... Der er jo ingen egentlig Fare paa Færde; men noget specielt er heller ikke at gjøre ... nogle styrkende Midler ... andet ikke.“ — —

Hun sank mere og mere tilbage mod det evige.

En Nat, nogle Timer før hun døde, vaagned hun ved, at Tante Martha var hos hende. Ada laa stille og vented. Tante Martha sagde: „Ja, husker Du nu, da Du kom til mig paa din Bryllupsdag, og da jeg sagde til Dig: Saa fin og lys Du er! Jeg tænkte ogsaa tidt: Maatte hun komme paa den lyse Side i Livet. Du kom jo i Grunden paa den lyse Side, kjære.“

Ada svared: „Ja, naar vi nu træffes igjen, Tante Martha, saa kan jeg sige Dig, at jeg jo har haft meget godt og vakkert i mit Liv. Men jeg har ogsaa haft meget Besvær og tung Sorg ... saa jeg vilde jo nødig have det hele paany ... Men, Tante Martha, naar jeg taler med Dig, saa bøjer jeg mig.“

„Hvorfor bøjer Du Dig for mig, Ada?“

„Jo, Tante Martha, jeg siger det endnu engang: jeg bøjer mig for Dig. Thi jeg har dog glædet mig i mit Liv, ja jeg har jublet. Men Du, Tante Martha, Du jubled aldrig. Og jeg har grædt i mit Liv; men jeg har grædt,

hvad Mennesker efter Herrens retfærdige Lov skal græde . . . jeg har grædt Taarer. Men Du, Tante Martha, Du græd Blod. Jeg ved ikke, hvad der kommer efter dette Liv; men jeg synes, Du er saa høj, Tante Martha, jeg synes, Du er saa høj, og at et Lys er omkring Dig . . . Ja, sandelig, for slige som Dig maatte Saligheden være. For os andre kun Dødens Hvile efter Jordens Glæder og Sorger. Men for Eder maatte Saligheden være . . .“

XVII

Ada Wilde laa efter disse mumlende Ord hen som i en Søvn. Hun døde en let Død, da den første Morgendæmring begyndte.

Hun blev begraven, hvor de øvrige Wilder laa begravne, og hvor de skulde ligge, til Stenen, der laa ved deres Hoved, var sunken i Jorden.

Til hendes Baare var kun faa Mennesker mødt frem. Hun havde jo i de senere Aar levet ukjendt af alle. De, som kom, nikked til hinanden, og fulgtes ad, da de gik hjem.

Men en fremmed Mand var tilstede ved Begravelsen, som ingen af Følget kjendte, og som ingen af Tjenerskabet nogensinde havde seet som Gjæst paa Vorregaard.

Det var en meget gammel Mand, der med sene Skridt fulgte de andre, og der saa efter Kisten, da den var sænket ned, saa længe, som var han falden i Tanker.

Hvem var han? Jeg ved det ikke. Men jeg har engang før talt om, at den unge Kvinde gaar omkring, dragende Straaler efter sig som den flyvende Sommers Spind. At hun, medens Mandens dulgte Blikke følger hende, kaster Skjæbnekorn omkring sig, der er farlige, naar de faar blød Muld at gro i. Og at hun gaar videre og ikke selv ved, hvad hun har gjort.

Jeg ved ej, hvor mange dulgte Blikke, der havde fulgt Ada Wilde i de Aar, da hun som ung Pige gik henad Vejen og under Vorregaards Allé. Og saalidt som hun selv, ved jeg om nogen, der tænkte paa hende hele Livet, og om nogen, der gik ensom gjennem Livet for hendes Skyld.

Men denne Mand, der stod for sig selv ved hendes Baare og gik bort med bøjet Hoved, uden at nogen kjendte ham, har givet mig noget at tænke paa. Havde han elsket hende? Var hun, uden at vide det, ved sin Skjønhed, ved sin Kjærlighed til en anden bleven hans Død i Livet?

Det gavner intet at granske. Men jeg vil dog i ham samle alt, hvad Ada Wilde maatte have gjort, som jeg her ej har nævnet, og som ingen kjender.

RETTELSER

Side	226	L. 2	f. oven: April; læs: August
—	228	- 9	f. neden: April; læs: August
—	234	- 14	f. oven: Vaaren; læs: Julen
—	302	- 10	f. oven: med; læs: ved

HOFBOGHANDEL
CARL PETERSENS
ENKE
KJØBENHAVN
GRUNDLAGT 1854